

België - Belgique -
P.B. -
2140 Borgerhout I -
8/6376 -

nieuwkomers

Aanwinstenlijst Provinciaal Documentatiecentrum Atlas

nr. 3 | mei - juni 2007 | jaargang 7

Tijdschrift verschijnt tweemaandelijks behalve in juli-augustus
Carnotstraat 110 - 2060 Antwerpen | afgiftekantoor 2140 Borgerhout I

V.U.: Isabelle Vandenbergen, Carnotstraat 110 - 2060 Antwerpen

PROVINCIE
ANTWERPEN

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas vzw

is een documentatie en leermiddelencentrum, gespecialiseerd in interculturaliteit, Nederlands voor anderstaligen, intercultureel onderwijs en mondiale vorming.

Het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas ... -
... biedt een kwalitatieve collectie van zo'n 15000 publicaties -
... adviseert je bij het gebruik van didactisch materiaal -
... organiseert vormingen aan (aspirant-)leerkrachten en vormingswerkers -

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas vzw

Carnotstraat 110
2060 Antwerpen
T 03 227 71 60
info@docatlas.be
www.docatlas.be

Openingsuren

Dinsdag 9.00 - 19.00 u. (tijdens schoolvakanties tot 17.00 u.) -
Woensdag 9.00 - 17.00 u. -
Donderdag 9.00 - 17.00 u. -
Vrijdag 9.00 - 13.00 u. -
Voor sluitingsperiodes tijdens de schoolvakanties raadpleegt u best onze website. -

Je betaalt eenmalig een inschrijvingsgeld van 3 euro. -
Ontlenen kan voor een periode van vier weken. -
Wie gericht advies wenst, maakt best op voorhand een afspraak. -

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas vzw - afdeling Turnhout

Koning Albertstraat 15
2300 Turnhout
T 014 72 40 20
turnhout@docatlas.be
www.docatlas.be

Openingsuren

Maandag 10.00 - 17.00 u. -
Dinsdag enkel op afspraak -
Woensdag 10.00 - 17.30 u. -
Donderdag gesloten -
Vrijdag 10.00 - 17.30 u. -
Voor sluitingsperiodes tijdens de schoolvakanties raadpleegt u best onze website. -

Ontlenen is gratis en kan voor een periode van vier weken. -

TENTOONSTELLING MET ANDERE WOORDEN

Van 1 juni tot 7 december 2007 loopt in Atlas de tentoonstelling 'Met Andere Woorden'. Vanaf 13 december loopt de tentoonstelling verder in de openbare bibliotheek Permeke. 'Met Andere Woorden' is een tentoonstelling over onze taalkundige identiteit en diversiteit. En over de emotionele band die we hebben met de talen die we spreken. Met beelden, geluiden, getuigenissen en pakkende verhalen. De focus ligt op Antwerpen, maar met uitstapjes naar de rest van Vlaanderen. De tentoonstelling daagt de bezoekers uit om stil te staan bij de vraag hoe we omgaan met het Nederlands, met meertaligheid en anderstaligheid.

Taalportfolio

Vanaf 1 september stelt het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas (docAtlas) een taalportfolio ter beschikking bij de tentoonstelling. Het portfolio bevat informatie, oefeningen en opdrachten die in groep kunnen worden gemaakt of besproken. Ideaal voor leerkrachten (tweede en derde graad secundair of volwassenenonderwijs) of begeleiders die de tentoonstelling met hun klas of in groep willen bezoeken. Meer info via info@docatlas.be

Workshops

---

docAtlas organiseert in het najaar ook drie workshops voor leerkrachten, begeleiders en vormingswerkers over het werken met de taalportfolio. Tijdens de workshop maken wij een eigen taalpaspoort, denken we na over ons taalprofiel en plannen we hoe we onze talen kunnen valoriseren en uitbreiden. Aan de hand van dit taalportfolio en met gebruik van andere materialen focussen we op een aantal aspecten van de tentoonstelling.

De workshops zijn gratis en vinden plaats in Atlas op volgende data:

Woensdag 12 september 2007, van 14 tot 16 uur.

Woensdag 17 oktober 2007, van 14 tot 16 uur.

Woensdag 7 november 2007, van 14 tot 16 uur.

Het aantal deelnemers is beperkt tot 18 personen per workshop. Informatie en inschrijvingen (tot drie dagen vóór de workshop) via info@docatlas.be

Meer info over de tentoonstelling en de randactiviteiten vindt u op www.antwerpen.be (klik door naar Samenleven > Diversiteit > Atlas)

**Met Andere Woorden:
een tentoonstelling over taal
1 mei tot 7 december 2007**

**Atlas, Carnotstraat 110, 2060 Antwerpen
Open: Ma tot vrij van 9 tot 17 uur,
di van 9 tot 19.30 uur
Toegang is gratis**

SLUITING ZOMERVAKANTIE

Tijdens de zomervakantie is het Documentatiecentrum Atlas (Antwerpen) gesloten op woensdag 11 juli, en van 14 juli tot en met 20 augustus.

Het Documentatiecentrum Atlas, afdeling Turnhout is gesloten op woensdag 11 juli, en van 14 juli tot en met 19 augustus.

INHOUD

---

1. Les- en vormingsmateriaal

1.1.	Nederlands voor anderstaligen / taalvaardigheidsonderwijs	5 Ê
1.1.1.	Basis- en secundair onderwijs	5 Ê
1.1.2.	Volwassenenonderwijs	7 Ê
1.1.3.	Hulpmiddelen bij het taalonderwijs	7 Ê
1.2.	Intercultureel onderwijs	9 Ê
1.3.	Ander didactisch materiaal	12 Ê
1.3.1.	Basis- en secundair onderwijs	12 Ê
1.3.2.	Volwassenenonderwijs	14 Ê
1.4.	Mondiale vorming (Kleur Bekennen)	16 Ê

2. Achtergrondliteratuur over onderwijs en didactiek

2.1.	Algemeen	19 Ê
2.2.	Regulier onderwijs	20 Ê
2.3.	Volwassenenonderwijs	24 Ê

3. Achtergrondliteratuur over interculturaliteit

3.1.	Algemeen	25 Ê
3.2.	Cultuur	25 Ê
3.3.	Landeninformatie	25 Ê
3.4.	Migratie	26 Ê
3.5.	Jongeren	26 Ê
3.6.	Hulpverlening	27 Ê
3.7.	Vrouwen	28 Ê
3.8.	Religie	28 Ê
3.9.	Gezondheidszorg	29 Ê
3.10.	Wonen	29 Ê
3.11.	Arbeid en tewerkstelling	29 Ê
3.12.	Vluchtelingen	30 Ê
3.13.	Statistieken	31 Ê
3.14.	Jaarverslagen	31 Ê
3.15.	Catalogi	31 Ê

1. LES- EN VORMINGSMATERIAAL

1.1. Nederlands voor anderstaligen / taalvaardigheidsonderwijs

1.1.1. Basis- en secundair onderwijs

Vlaamse normering van de AVI-toets: Onderzoeksinstrument voor het technisch lezen op tekstniveau, niveaubepaling en kwalitatieve analyse / Boonen, Wini. - Antwerpen: Garant, 2006. - 86 + [40] p. - ISBN 90 441 1962 1: euro 23,90
Doelgr.: 6 - 12
Vindplaats: or 4.2.10 avi-

Deze normering voor het voortgezet technisch lezen op tekstniveau helpt om kinderen met leesstoornissen te identificeren. Dankzij de niveaubepaling is de basisinformatie aanwezig voor een diepgaandere procesanalyse. Aan de hand van ervaringen uit de praktijk wordt het gebruik van een classificatietabel voorgesteld als hulpmiddel bij de kwalitatieve analyse voor diagnose en therapie.

Kebab en pindaakaas / Otten, Marieke. - Twello: Van Tricht, 2005. - 93 p. - (Troefreeks). - ISBN 90-77822-09-7: euro 11,27
Doelgr.: 12 - 15
Vindplaats: or 4.3.12 keba

Hulya mag, vanwege haar islamitisch geloof, veel minder dan haar Nederlandse klasgenootjes... Dit boek is geschreven voor jongeren, afhankelijk van het taalniveau. AVI 6.

Laat wat van je horen: Nederlandse taal voor kleuters in meertalige groepen / Boers, Marieke; van Kleef, Margareth. - Rotterdam: Het Projectbureau, 1994.
Doelgr.: 5 - 6
Vindplaats: or 4.1.1 laat

Laat wat van je horen is een programma Nederlandse taal bedoeld voor vijf- en zesjarige anderstalige kleuters, die al enigszins aanspreekbaar zijn in het Nederlands. Het is een aanvullend tweede-taalprogramma gericht op luistervaardigheid, spreekvaardigheid, spreekluisterhouding en uitbreiding van zowel de receptieve als productieve woordenschat. Het moet uitgevoerd worden in groepen met anderstalige en Nederlandstalige kleuters. Er worden voorleesteksten (beschrijvingen en verhalen), plaatmateriaal ter visuele ondersteuning, materiaal voor in de luisterhoek, kringgesprekken en dramalessen aangeboden. Het materiaal bestaat uit zeventien verhalen en zestien beschrijvingen, die zijn ingesproken op cassette en is opgezet rond negen thema's. In het

startthema Vriendjes worden de hoofdpersonen van de verhalen geïntroduceerd. De overige acht thema's zijn in drie fasen verdeeld: het weer, school (fase 1), ziek zijn, december, verkeer (fase 2), feest, dieren en boodschappen (fase 3). De thema's binnen een fase zijn ongeveer van dezelfde moeilijkheidsgraad en kunnen daardoor in volgorde verwisseld worden.

- Handleiding. - 300 p. - ISBN 90-72585-66-6: euro 321,63 (pakket)
- Praatplaten, [16] p. - ISBN 90-72585-68-2
- Rekenen: Handleiding, 86 p. - ISBN 90-5819-098-6
- Cd's, 1u.56min. + 56 min. - ISBN 90-5819-000-5

Leerlingvolgsysteem voor Vlaanderen / CITO-groep. - Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - departement Onderwijs, 2004. - [s.p.].
Vindplaats: or 4.1.7 leer / or 4.2.10 leer

Deze cd-rom bevat een Leerlingvolgsysteem Taal voor de specifieke domeinen technisch lezen en spelling en een Leerlingvolgsysteem voor kleuters voor de specifieke domeinen taal en ordenen. De ontwikkeling van deze leerlingvolgsystemen is het resultaat van twee onderzoeksprojecten waarin bestaande toetsen van het Nederlandse CITO herijkt werden voor de Vlaamse onderwijscontext. Het 'leerlingvolgsysteem voor Vlaanderen' omvat 4 instrumenten: Drie-Minuten-Toets, Schaal Vorderingen in Spellingvaardigheid, Ordenen, Taal voor Kleuters. Voor elk deel biedt de uitgebreide handleiding de gebruikers hulp bij het afnemen en verwerken van de toetsen.

Leesbalans: Deel 1: Programma leesproblemen en dyslexie / Leesbalans. - Drunen: Delubas Educatieve Uitgeverij, 2006.
Doelgr.: 4 - 6 Ê
Vindplaats: or 4.1.6 lees Ê

De methode Leesbalans is bedoeld voor kinderen bij wie het proces van het leren lezen langzamer verloopt dan bij andere kinderen. Deze kinderen raken achter en kunnen op den duur niet meer aanhaken bij de rest van de groep. Leesbalans is te gebruiken vanaf de kleutergroepen (voor risicokinderen) t/m groep 8. De lessen kunnen in de groep of door de remedial teacher buiten de groep worden gegeven. Het programma biedt naast een ondersteunende instructielijn extra oefenmateriaal dat zelfstandig gemaakt kan worden. Het kan naast elke methode voor aanvankelijk en voortgezet lezen worden ingezet en kan ook worden gebruikt in het speciaal onderwijs. In deel 1 wordt vooral aandacht besteed aan de ontwikkeling van het fonologisch bewustzijn (klankbewustzijn). Kinderen leren in dit deel analyseren en synthetiseren. De leerkrachtset van deel 1 bevat ook het prentenboek Sam en Roos.

- Handleiding / ISBN 90-5300-135-2: euro 85,00 (incl. prentenboek)
- Leerlingenset 1: Programma leesproblemen en dyslexie / werkboek, 24 p. - ISBN 90-5300-136-0: euro 17,51 (set van 5)
- Sam en Roos: 12 verhalen en spelletjes om te leren lezen: Leesbalans / prentenboek, 37 p. - ISBN 90-5300-138-7

Leesbalans: Deel 4: Programma leesproblemen en dyslexie / Leesbalans. - Drunen: Delubas Educatieve Uitgeverij, 2007.

Doelgr.: 6 - 8 Ê
Vindplaats: or 4.2.9 lees Ê

De methode Leesbalans is bedoeld voor kinderen bij wie het proces van het leren lezen langzamer verloopt dan bij andere kinderen. Deze kinderen raken achter en kunnen op den duur niet meer aanhaken bij de rest van de groep. Leesbalans is te gebruiken vanaf de kleutergroepen (voor risicokinderen) t/m groep 8. De lessen kunnen in de groep of door de remedial teacher buiten de groep worden gegeven. Het programma biedt naast een ondersteunende instructielijn extra oefenmateriaal dat zelfstandig gemaakt kan worden. Het kan naast elke methode voor aanvankelijk en voortgezet lezen worden ingezet en kan ook worden gebruikt in het speciaal onderwijs. In deel 4 ligt het accent op de automatisering van het leesproces.

- Handleiding / ISBN 90-5300-131-X: euro 95,00
- Leerlingenset 4 B/C: Programma leesproblemen en dyslexie / werkboek, 32 p.: euro 11,00 (2 st.)
- Leerlingenset 4 A: Programma leesproblemen en dyslexie / werkboek, 20 p.: euro 11,00 (2 st.)

Problemen met begrijpend lezen / Bouwers, H.; van Goor, H. - Baarn: HBuitgevers, 1997. - 144 p. - ISBN 90-5574-102-7: euro 22,00
Doelgr.: 6 - 12
Vindplaats: or 4.2.9 prob

Dit boek voorziet in de behoefte aan middelen voor de diagnostiek en vooral de individuele behandeling van kinderen die problemen hebben met begrijpend lezen. De auteurs zetten allereerst de belangrijkste inzichten op dit terrein uiteen. Daarop voortbouwend geven zij in drie afzonderlijke hoofdstukken suggesties voor de diagnostiek en de behandeling van kinderen in de groepen drie en vier, vijf en zes, en zeven en acht. Voor elke groep zijn oefeningen opgenomen. Daarbij besteden zij aandacht aan preventieve hulp voor kinderen uit de groepen één en twee.

De jurk van Jan: AVI 2 Niveau C / Vandewoude, Katrien. - Hasselt: Clavis, 2003. - [62 p.]. - (Samen Lezen; AVI 2). - ISBN 90 448 0127 9: euro 14,95
Doelgr.: 6 - 7
Vindplaats: or 4.2.11 same

Al na ongeveer acht maanden leesonderwijs kunnen beginnende lezers dit boek samen met iemand anders lezen. De kinderen lezen de gemakkelijkste en korte zinnen, de ander leest de rest. Die ander kan één van de ouders zijn, opa, oma, de juf of een ouder kind.

Op zoek naar grijs: AVI 2 Niveau C / Mulder, Marja; Fokkens, Corrie. - Hasselt: Clavis, 2003. - [63 p.]. - (Samen Lezen; AVI 2). - ISBN 90 448 0134 1: euro 14,95
Doelgr.: 6 - 7
Vindplaats: or 4.2.11 same

Dit samenleesboek is geschreven voor de beginnende lezer om (na ongeveer acht maanden leesonderwijs) samen te lezen met iemand anders. Afwisselend leest ieder zijn eigen zinnen om zo samen spannende of grappige verhalen te beleven. Die ander kan één van de ouders, opa of oma, een leerkracht of een ouder kind zijn. Dit boek gaat over katten.

De schatkast blok 3 en 4 / Teleac/NOT. - Hilversum: Teleac/NOT, 2002.
Doelgr.: 3 - 6
Vindplaats: or 4.1.1 scha

Schatkast is een programma van school-tv. De Schatkast sluit aan bij de ideeën voor ontluikende geletterdheid, zoals die in de kleuteruitgave Schatkast bij Veilig Leren Lezen zijn uitgewerkt. De dvd is bruikbaar als lesmateriaal, bestemd voor kleuters met een beginnende interesse voor geschreven taal. Er wordt gewerkt rond vijf verschillende prentenboeken. Zie ook: www.schatkast.nl.

- Aflevering 13 t/m 24: Groep 1 en 2 [DVD]. - 240 min.
- De schatkast Blok 3: Heksenfee: Handleiding bij de dvd, 71 p.
- De schatkast Blok 4: Kleine Pien op reis: Handleiding bij de dvd, 95 p.

Strategisch lezen en schrijven met jonge kinderen: Prototypen voor leesen schrijfonderwijs in betekenisvolle contexten / Tomesen, Marieke; van Kleef, Margareth. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, 2005. - 191 p. - ISBN 90-77529-13-6: euro 62,48
Doelgr.: 5 - 8
Vindplaats: or 4.2.2 stra

'Strategisch lezen en schrijven' is een praktijkgericht boek voor leerkrachten van groep 2-4 (laatste kleuterklas - tweede leerjaar) van het basisonderwijs. In deze publicatie staat centraal hoe jonge kinderen strategische lezers en schrijvers kunnen worden ofwel hoe ze doelgericht met teksten kunnen leren omgaan. Het geeft leerkrachten handvatten om een

betekenisvolle context te creëren voor het onderwijs in strategisch lezen en schrijven, al of niet gekoppeld aan een methode.

De taken in de kleuterklas / Redactie Dopido / Doremi. - Averbode: Altiora Averbode, 2003. - [15] + [1] p. - ISBN 90-317-1934-X: euro 14,95
Doelgr.: 3 - 6
Vindplaats: or 4.1.6 take

Een handige set om de taken in de klas uit te leggen en te verdelen. Voor de 1e, 2e en 3e kleuterklas. Deze set bestaat uit een poster waarop de verschillende taken afgebeeld staan en 15 praktische kaarten om de taken te verklaren en te verdelen. Alle mogelijke taken in de kleuterklas komen op deze kaarten aan bod: boeken en spelletjes opruimen, de penselen uitspoelen, de stoelen op hun plaats zetten, afval in de vuilnisbakken gooien, op de kalender de dag aangeven... De poster met kleurenillustraties kan ook als vertelplaat gebruikt worden

Tendens Mode en commercie. / Schrama, C.; de Groot, V.; van Kooten, L. ...[et al.]. - Meppel: Edu'Actief, 2005.
Doelgr.: 14 - 15
Vindplaats: or 4.3.9 tend

Tendens Mode en Commercie deel 1 is geschikt voor het derde leerjaar van het beroepsonderwijs. Vertrekpunt van de methode Tendens is de combinatie van instructie-/werkboeken en een bronnenboek. Elke leerweg heeft een apart instructie-/werkboek. Dit betekent dat elke leerling op zijn eigen niveau het leerproces doorloopt. Elk onderdeel begint met een korte en heldere instructie waarna de leerling zelfstandig aan de slag kan gaan met verschillende soorten opdrachten zoals praktische opdrachten, theoretische opdrachten, cd-romopdrachten en internetopdrachten. Op de cd-rom die bij het instructie-/werkboek zit staan heel veel films. Deze films helpen om moeilijke woorden beter te begrijpen die gebruikt worden bij Mode en commercie. Ook staan er veel opdrachten en spelletjes op de cd-rom die helpen om moeilijke onderdelen van de opleiding beter te begrijpen.

- Instructie-/werkboek, deel 1: Basis- en kaderberoepsgerichte leerweg / ISBN 90 6053 470 0: euro 82,49
- Bronnenboek deel 1 / boek, 286 p. - ISBN 90 6053 469 7: euro 107,05

Van beugel tot burn-out: 20 verhalen over gezondheid / Jacquot, Jérôme, red. - Amsterdam: Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, 2007. - 47 p. - (Vierkant Reeks). - ISBN 978 90 8696 011 8: euro 12,50
Vindplaats: or 4.3.9 vanb / pa 8.9.1 vanb

Op een toegankelijke, heldere manier komt in Van beugel tot burn-out de meest essentiële informatie aan bod over de meest uiteenlopende gezondheidskwesties. Onderwerpen als: griep, voeding,

geslachtsziekten, depressie en alcohol. De opmaak is eenvoudig. De verhalen zijn volgens een vaste, doorzichtige structuur geschreven. Daarnaast staat Van beugel tot burn-out vol praktische tips en verwijzingen naar informatieve websites.

Veilig leren lezen/ Mommers, Caesar; Verhoeven, Ludo; van der Linden, Susan... [et al.]. - Meerhout: Zwijsen-Infoboek, 2003.
Doelgr.: 5 - 7
Vindplaats: or 4.2.6 veil

Veilig leren lezen biedt materialen aan waarmee kinderen de leerstof zelfstandig op hun eigen niveau kunnen verwerken. Voor kinderen die al kunnen lezen bij de start van leerjaar 1 zijn zelfs speciale lees- en werkboekjes beschikbaar. Veilig leren lezen is een structuurmethode. Zorgvuldig gekozen woorden worden gebruikt om kinderen de klankstructuur van ons schriftstelsel bij te brengen. De structureerwoorden worden eerder losgelaten dan in de eerste maandversie (1991). De kinderen leren al snel nieuwe woorden lezen met de letters die ze hebben geleerd. Hiervoor zijn nieuwe materialen ontwikkeld, zoals de woordendoos en het ringboekje. In de thema's van de nieuwe Veilig leren lezen zijn naast de leerlijnen technisch lezen en begrijpend lezen ook spreken en luisteren, boekoriëntatie en verhaalbegrip, woordenschat, functioneel schrijven en spelling uitgewerkt. De kopieermap is een ringmap met o.a. planningsformulieren. Deze planningsformulieren bieden de leerkracht ondersteuning bij de planning en organisatie van de lessen. Voor elke lesdag is een planningsformulier opgenomen. Met behulp van pictogrammen wordt onderscheid gemaakt tussen opdrachten van de verschillende groepjes.

- Kopieermap / ISBN 90 276 5300 3: euro 96,85
- Handleiding 1 / veelv. gepag. - ISBN 90-276-7622-4: euro 38,65
- Handleiding 2 / veelv. gepag. - ISBN 90-276-7623-2: euro 38,65
- Handleiding 3 / veelv. gepag. - ISBN 90-276-7624-0: euro 38,65
- Leesboekje maan 1 - 12
- Kern 1 - 6. / handleiding, - ISBN 90 276 5165 5: euro 250,30
- Kern 7 - 12. / handleiding, - ISBN 90 276 5166 3: euro 250,30
- Doelstellingen Vlaanderen / boek, 47 p. - ISBN 90 276 5444 1

Veilig in stapjes: Bewerking van 'Veilig leren lezen' voor speciaal onderwijs / Damen, Henny; Struiksma, Chris; van der Linden, Susan ...[et al.]. - Meerhout: Zwijsen-Infoboek, 1994.
Doelgr.: 6 - 8
Vindplaats: or 4.2.6 veil

Veilig in stapjes bestaat uit aanvullende materialen bij Veilig leren lezen, bedoeld voor aanvankelijk lezen in het buitengewoon onderwijs. De structureerwoorden worden hier gebruikt als 'kapstokwoor-

den'. Aan elk structureerwoord wordt één bepaalde letter opgehangen. Bijvoorbeeld de 'm' van maan, de 'r' van roos en de 'v' van vis. Doordat steeds één letter als aandachtletter centraal staat, bouwen de kinderen de letter-klank-koppeling letter voor letter op. Veilig in stapjes beantwoordt aan de specifieke behoeften van zeer zwakke leerlingen. De leerstof is in kleine stapjes verdeeld en de opbouw is zeer eenduidig en consequent. Scholen die met Veilig in stapjes werken hebben het basispakket nodig van Veilig leren lezen, behalve de werkboekjes, de structureerstroken en de kopieermap. De extra materialen van Veilig in stapjes zijn twaalf werkboekjes, aanvullende wandplaten (aan, en, een) en een kopieersysteem met 105 leeskaarten en 12 cd's.

- Handleiding / - ISBN 90-276-3266-9 - 255 p.: euro 305,55 (pakket)
- Werkboekje 1 - 12 / euro 43,5 (set van 12)
- Aanvullingsset / materiaalpakket. - ISBN 90-276-3273-1: euro 26,8
- Basis voor lezen: Kern 1 - 12 / cd. - ISBN 90-276-3336-3
- Kopieermap: Bewerking van 'Veilig leren lezen' voor speciaal onderwijs en remedial teaching / kopieermap, [105] p. - ISBN 90-276-3267-7

Wat zeg je?: De methode voor auditieve taalontwikkeling voor kleuters van groep 1 en 2 / van Wijk, Marla. - Etten-Leur: BubbeldDeBub, 1999.
Doelgr.: 3 - 5
Vindplaats: or 4.1.3 watz

'Wat zeg je?' is een methode voor auditieve taalontwikkeling voor de groepen 1 en 2 van de basisschool (tweede en derde kleuterklas). Deze methode geeft op een gestructureerde en heldere manier de leerlijnen binnen de auditieve taalontwikkeling weer. De methode biedt voorbereidende en ondersteunende stappen in het lezen en schrijfproces van het kind. Bedoeling is ook het kind te stimuleren met taal te experimenteren en om de kans te bieden spelenderwijs vertrouwd te raken met de technische kant van onze taal. In deel 1 komen aan bod: auditieve analyse, syntese, auditief geheugen en taalbegrip. Het laatste hoofdstuk geeft een observatielijst. Deel 2 is het praktijkgedeelte met thema-taal-oefeningen. In de aanvulling vindt u nog meer praktijkgerichte themataal-oefeningen.

- Basismap / 96 p. - ISBN 90-76634-01-7: euro 43,18
- Aanvulling: 'Praktijkgerichte thema-taal-oefeningen' / handleiding, 74 p. - ISBN 90-76634-02-5: euro 33,01

1.1.2. Volwassenenonderwijs

7/43: Oefenteksten niveau 1 / Centrum Basiseducatie Brusselleer. - Brussel: Brusselleer, [s.a.]. - veelv. gepag.
Vindplaats: pa 1.2 7/43

Voor niveau 1 (lezen en schrijven NT1 bij basiseducatie Brussel) lag het niet voor de hand eenvoudige, boeiende teksten te vinden. Daarbij kwam dat de woordenschat van de oefenteksten moeilijk bleek voor cursisten met een andere moedertaal. Uiteindelijk werden de leestekstjes van de methode 7/43 als uitgangspunt genomen. Bij de keuze van de oefeningen wordt er rekening gehouden met de specifieke problemen van anderstalige cursisten: klank - tekenkoppeling, tweeklanken, zinsstructuur, woordenschat,...

Colloquial Dutch: The complete course for beginners / Donaldson, Bruce. - London: Routledge, 2007. - [s.p.]. - ISBN 978 0 415 42705 0: euro 53,45
Vindplaats: pa 4 coll

Een cursus Nederlands voor Engelssprekende anderstaligen die nog geen Nederlands kennen. Behalve voor zelfstudie is dit boek ook te gebruiken voor lessen in groepsverband.

Leer Nederlands [boek+cassette] / Afkari, Afshin. - Amsterdam: Stichting Vazhe, 2003. - veelv. gepag. - ISBN 978 90 8056 452 7: euro 20,00
Vindplaats: pa 4 leer

Cursus Nederlands met 6 cassettes voor Perzisch-sprekenden.

Nt2-conferentie 2006: Werkwinkel poëzie / N305-educatie. - Dronten: N305-educatie, [s.a.]. - 29 p
Vindplaats: pa 5.3 poez

Deze publicatie wil het ervaringsleren aanmoedigen bij het aanleren van het Nederlands als tweede taal. Specifiek gaat het over 'Waarom en hoe gedichten schrijven in de klas?' met suggesties en ideeën om het zelf te proberen.

Het land: Docentenhandleiding: Gedichten schrijven in het NT2-onderwijs / N305-educatie. - Dronten: N305-educatie, [s.a.]. - 22 p
Vindplaats: pa 5.3 poez

Een stappenplan voor een project gedichten schrijven in de NT2-klas: de voorbereiding, de uitvoering en de afronding met een vervolgproject op school.

Voorwaarts-mars! / van Adrichem, Ria, auteur; ten Seldam, Tom, fotograaf. - Rockanje: De Stiep Educatief, 2006. - 43 p. - ISBN 90-71740-84-6: euro 8,97
Vindplaats: pa 5.2 stie

Een verhaal met veel foto's en weinig tekst over drie soldaten in opleiding. Eén van hen ontdekt al gauw, dat je in het leger niet zonder lezen kunt. Maar het komt ook op andere dingen aan. Lukt het om samen het eindpunt te bereiken?

1.1.3. Hulpmiddelen bij het taalonderwijs Ê

Als spelling een kwelling is...: Spelend spellen. Boek 1 / Cooreman, Anny; Bringmans, Marleen. - Antwerpen: De Boeck, 2007. - 164 p. - ISBN 978 90 455 1700 1: euro 24,95 (deel 1 en 2) Ê
Vindplaats: lg 2 alss Ê

Spelend spellen, het eerste boek, is bedoeld voor taakleerkrachten, remedial teachers, logopedisten en ouders en behandelt de voornaamste spellingproblemen uit klas 1, 2 en 3. In deel 1 en 2 wordt de blokkenmethode gebruikt om de koppeling van auditieve en visuele informatie te bevorderen. In deel 3 brengt de 'dokola'-regel een simpele oplossing voor problemen bij open en gesloten lettergrepen. Deel 4 geeft handvaten voor het aanleren van weetwoorden als AU en OU, EI en IJ, G en CH. Ê

Als spelling een kwelling is...: Spellen met succes. Boek 2 / Bringmans, Marleen; Cooreman, Anny. - Antwerpen: De Boeck, 2007. - 332 p. - ISBN 978 90 455 1699 8: euro 24,95 (deel 1 en 2) Ê
Vindplaats: lg 2 alss Ê

Spellen met Succes, het tweede boek, spreekt zowel de student als de begeleider aan. Dit deel is bestemd voor spellers van 10 tot 99 jaar. Deel 1 herneemt de belangrijkste regels van het basisboek Spelend Spellen en oefent de basisvaardigheden voor spelling. Deel 5 breidt de regelspelling uit zoals meervouden, verkleinwoorden en afleidingen. Deel 6 biedt een handig werkwoordschema en werkwoordfiches die zelfs de meest hardnekkige werkwoordproblemen helpt oplossen. Deel 7 en 8 ondersteunen het aanleren van weetwoorden en onthoudwoorden via tekeningen, geheugensteuntjes en verhalen en strategieën. Deel 9 sluit het geheel af met regels over woordtekens en leestekens. Ê

Woordenboek Arabisch-Nederlands / Hoogland, Jan, coörd. - Amsterdam: Bulaaq, 2003. - 1012 p. - ISBN 90 5460 079 9: euro 130,00 (set van 2)
Vindplaats: lg 1 arab

Vertalend woordenboek Arabisch - Nederlands. Dit woordenboek is zowel voor Arabischstalige als voor Nederlandstalige gebruikers bedoeld.

Almanhal: Nederlands-Arabisch medium woordenboek / Farouk, I. A. - Amsterdam: Arabesk Publishing, 2004. - 912 p. - ISBN 90-7049-624-0: euro 50,00
Vindplaats: lg 1 arab

Vertalend Nederlands - Arabisch woordenboek

Amiens' Arabisch-Nederlands [Middel] woordenboek / Amien, Sharief. - Rotterdam: Arabisch-Nederlandse Uitgeverij, 2002. - 712 p. - ISBN 90-70971-22-4: euro 30,57
Vindplaats: lg 1 arab

Arabisch-Nederlands vertalend en verklarend woordenboek

Almanhal: Arabisch-Nederlands junior woordenboek / Farouk, I. A. - Amsterdam: Arabesk Publishing, 2006. - 478 p. - ISBN 90-7049-622-4: euro 30,00
Vindplaats: lg 1 arab

Deze editie van het Almanhal woordenboek is gericht op beginners aan de taal cursus en is in makkelijk hanteerbare vorm uitgegeven.

Woordenboek Nederlands-Arabisch / Hoogland, Jan, coörd. - Amsterdam: Bulaaq, 2003. - 1283 p. - ISBN 90 5460 078 0: euro 130,00 (set van 2)
Vindplaats: lg 1 arab

Hét woordenboek voor een ieder die een studie Arabisch volgt of anderszins bezig is met het verwerven van het Modern Standaard Arabisch. Het is zowel voor Arabischstalige als Nederlandstalige gebruikers bedoeld en helpt de gebruiker zowel bij het lezen en verstaan van teksten als bij het schrijven of spreken in de voor hem vreemde taal.

Armeens - Nederlands. Praktische woordenlijst / Vandanyan, Georges. - Gent: Academia Press, 2003. - 304 p. - ISBN 90 382 0517 1: euro 15,00
Vindplaats: lg 1 arme

Vertalende lijst van het Armeens naar het Nederlands.

Nederlands - Armeens. Praktische woordenlijst / Vandanyan, Georges. - Gent: Academia Press, 2004. - 398 p.: euro 17,00
Vindplaats: lg 1 arme

Vertalende woordenlijst van het Nederlands naar het Armeens.

Groot Chinees-Nederlands woordenboek / Du, Naizheng, samenst. - Utrecht: Het Spectrum, 2004. - 1743 p. - ISBN 978-90-901-6616-2: euro 49,50
Vindplaats: lg 1 chin

Vertalend woordenboek Chinees - Nederlands.

Leerlingenklokje Jegro / [s.n.]. - Bolsward: Jegro, [s.a.]. - [s.p.]: euro 3,34
Vindplaats: lg 3 jegr

Deze klok kan gebruikt worden om het uur aan te brengen en in te oefenen.

Leerderswoordenboek: Bouw / Verhellen, S.J., red.; de Vries, L.F., red. - Meppel: Edu'Actief, 1998. - 265 p. - ISBN 90 5117 799 2: euro 36,60
Vindplaats: lg 1 leer

Het leerwoordenboek Bouw is in de eerste plaats bedoeld voor anderstaligen, die een cursus krijgen voor een beroep. Per beroep worden de algemene beroepstaalwoorden behandeld. Per woord wordt de betekenis gegeven, de toepassing van het woord in de vaktaal, vergelijkbare woorden, het woord met een tegenovergestelde betekenis en een woordcombinatie.

Letterdobbelsesteen / [s.n.]. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, [s.a.]. - [s.p.].
Vindplaats: lg 3 lett

Dobbelsesteen met al de klinkers en één jokervlak. Bij de dobbelsesteen hoort een mapje met lessuggesties voor mogelijke spelletjes.

- Spelideeën, 5 p.

Nederlands: Pictogrammen woordenboek / [s.n.]. - Leuven: Provincie Vlaams-Brabant, [s.a.]. - [s.p.].
Vindplaats: lg 1 nede

Dit kleine zak-pictogrammen-woordenboekje is gemaakt op initiatief van de provincie Vlaams Brabant. Het is bedoeld om anderstaligen te helpen in het Nederlands naar de winkel te gaan. De woordenboekjes zijn gratis aan te vragen via www.oefenhierjeNederlands.be.

Perzisch - Nederlands woordenboek / Afkari, Afshin. - Amsterdam: Vazhe, 2002. - veelv. gepag. - ISBN 90-801811-53: euro 40,00
Vindplaats: lg 1 perz

Vertalend woordenboek van Perzisch naar Nederlands. Ê

Russisch - Nederlands woordenboek / Van den Baar, A.H. - Bussum: Coutinho, 2007. - 575 p. - ISBN 978-90-6283-491-4: euro 49,00 Ê
Vindplaats: lg 1 russ Ê

Vertalend Russisch-Nederlands woordenboek Ê

Standaard Nederlands-Turks woordenboek: Standart Hollandaca-Türkçe sözlük / Kiris, Mehmet. - Nijmegen: Etnicom, 2006. - 1207 p. - ISBN 90-73288-444: euro 49,90 Ê
Vindplaats: lg 1 turk Ê

Vertalend woordenboek Nederlands - Turks, Turks - Nederlands. Ê

Prisma miniwoordenboek: Turks - Nederlands / Nederlands - Turks / Demeersman, Hanny, eindred. - Utrecht: Het Spectrum, 2006. - 436 p. - ISBN 978 90 2749 434 7: euro 8,95 Ê
Vindplaats: lg 1 turk Ê

Vertalend zakwoordenboek Turks / Nederlands en Nederlands / Turks Ê

Veelgestelde vragen in de NT2-les. Antwoorden en voorbeelden / Blom, Alied; Westdijk, Conny. - Amsterdam: Boom, 2007. - 173 p. - ISBN 978 90 8506 398 8: euro 14,50 Ê
Vindplaats: lg 2 veel Ê

Wat is het verschil tussen 'sommige' en 'een paar', Waarom staat er 'kom je' en niet 'komt je'? Waarom die komma in 'auto's'? In dit boek staan ruim 300 van dit soort vragen. Het zijn vragen van cursisten, beginners en gevorderden, opgetekend bij de lespraktijk van de auteurs met de Delftse methode, over grammatica, spelling, woordvolgorde, woorden en uitdrukkingen. De antwoorden zijn zo kort mogelijk gehouden met een minimum aan grammaticale termen. Ter verduidelijking worden steeds voorbeeldzinnen toegevoegd, voor het grootste deel afkomstig uit de Delftse methode. Cursisten kunnen er gemakkelijk zelf mee aan de slag met behulp van de alfabetische index achteraan. Ê

Vietnamees-Nederlands Nederlands-Vietnamees woordenboek = Viêt-Hòa Hòa-Viêt Tu Dien / Van Binh, Truong. - Leidschendam: Biblion Uitgeverij, 2003. - 601 p. - ISBN 90-5483-109-X: euro 40,00 Ê
Vindplaats: lg 1 viet Ê

Vertalend woordenboek Vietnamees / Nederlands, Nederlands / Vietnamees Ê

Oefeningen en correcties de woordvolgorde van het Nederlands: NT2 hulpboekje voor anderstaligen / Paalman, Marja. - Leersum: VanDorp Educatief, 2007. - 23 p. Ê
Vindplaats: lg 2 woer Ê

Oefenboekje bij het NT2 hulpboekje 'Woordvolgorde van de Nederlandse taal'.

Woordvolgorde van de Nederlandse taal: NT2 hulpboekje voor anderstaligen / Paalman, Marja. - Leersum: VanDorp Educatief, 2007. - 80 p. - (NT2 hulpboekje). - ISBN 90 77698 16 7: euro 14,95
Vindplaats: lg 2 woer

Dit praktische boekje geeft korte en duidelijk uitleg over de woordvolgorde van de Nederlandse taal. De uitleg is in vier talen: Nederlands, Engels, Frans en Turks. Het is bedoeld als naslagwerk voor anderstaligen die bezig zijn met het leren van de Nederlandse taal. Na een korte uitleg van de regel, volgen steeds enkele voorbeeldzinnen. Dit boekje is geschikt voor zowel beginners als gevorderden en kan gedurende de hele studie als naslagwerk worden gebruikt.

Woordjes stampen voor anderstaligen / Koorn, Anneke. - Leersum: VanDorp Educatief, 2007. - 95 p. - (NT2 hulpboekje). - ISBN 90 77698 18 3: euro 17,44
Vindplaats: lg 1 voor

Met behulp van dit boekje leren anderstaligen systematisch elke dag 20 woorden en 2 werkwoorden rond een bepaald thema. Na elke week kan er op het internet een toets gedaan worden om de opgedane kennis te testen. Na 30 dagen zijn op deze manier de 800 belangrijkste woorden voor de basiswoordenschat aangebracht. De woorden zijn vertaald in het Engels, Turks en Frans. Er is ook ruimte om een andere vertaling toe te voegen.

1.2. Intercultureel onderwijs

3D - Denken! Durven! Doen!: Het leefsleutelspel rond welbevinden en risico's / Leefsleutels vzw. - Mechelen: Leefsleutels, 2007. - 32 p.: euro 49,95
Doelgr.: 12 - 18
Vindplaats: or 3.3.15 3D

3D is een interactief spel voor klasgroepen van het eerste tot en met het laatste jaar van het secundair onderwijs. De groep of de begeleider maakt een keuze uit één van de zes thema's waarrond het spel kan worden gespeeld: welbevinden - ruzie & agressie - middelengebruik - gezondheid - seksualiteit - multimedia. Zes teams wandelen door een fictieve stad. Tijdens deze tocht kunnen ze punten verdienen door te denken, te durven of te doen. De leerlingen kunnen hun mening verwoorden of van gedachten wisselen bij een korte vraag, een kringgesprek of een teamopdracht die te maken heeft met het gekozen thema. Op die manier staan de jongeren stil bij de leuke en de minder leuke kanten van de verschillende thema's. Tussendoor komen speelse doe-opdrachten aan bod die het geheel luchtig en plezierig maken. De groep die het spel wint, krijgt het voorrecht om uit een aantal geselecteerde kaarten een 'actie' voor de hele klas te kiezen. Deze kleine of grote actie - die te maken heeft met het thema van het spel - wordt uitgewerkt in de dagen of weken na het spelen van het spel en heeft tot doel het thema wat verder uit te diepen.

Cadeau voor opa / Algra, Hilda; de Bruin, Margreet, ill. - Amersfoort: Kwintessens Uitgevers, 2006. - 88 p. - (Leesladder). - ISBN 90 5788 175 6: euro 10,95
Doelgr.: 8 - 14
Vindplaats: (F) or 3.2.4 cade

Cadeau voor Opa is een leesboek voor kinderen vanaf ca 11 jaar, over rassenscheiding in de tijd van Martin Luther King, racisme, verzet tegen onrecht en doorzettingsvermogen.

COMSOVA?: Werkvormen rond communicatieve en sociale vaardigheden voor het deeltijds onderwijs / Leefsleutels vzw. - Mechelen: Leefsleutels vzw, 2007. - 159 p.: euro 24,95
Doelgr.: 15 - 18
Vindplaats: or 3.3.8 coms

De bestaande didactische pakketten voor het onderwijs voldoen vaak niet voor het deeltijds onderwijs (te verbaal, te moeilijk, niet aangepast aan de leefstijl van de leerlingen, enz.). Vandaar het ontwikkelen van de map 'Comsova?', een bundeling van werkvormen om aan communicatieve en sociale vaardigheden te werken. Deze werkvormen hebben betrekking op kennismaking, afspraken, regels en inspraak, communicatie, creatieve activiteiten, samenwerkingsopdrachten, zelf- en groepsinzicht,...

Conflict disc: Storend gedrag op het speelplein!?: De Vlaamse Dienst Speelpleinwerk takelt je terug op weg! / [s.n.]. - Meise: Vlaamse Dienst Speelpleinwerk v.z.w., 2006. - [s.p.]: euro 7,02
Doelgr.: 6 - 16 / jongerenwerking [begeleiders]
Vindplaats: or 3.2.7 conf

Een speelpleinwerking is een jeugdwerkform die zich richt op het speelplezier van kinderen tijdens de vakantie. Daar spelen kinderen van verschillende leeftijden, uit middenklasse of kansarme milieus, kinderen van allochtone afkomst, kinderen met een handicap, kinderen uit het bijzonder onderwijs of de bijzondere jeugdbijstand allemaal samen op het speelplein. Speelpleinen worden in de dagelijkse realiteit soms geconfronteerd met 'storend gedrag'. De Conflict Disc is een instrument op maat van het speelpleinwerk maar ook toepasbaar op andere jeugdwerkvormen. Het is een handleiding voor verantwoordelijken en/of hoofdbegeleiders om samen met de ploeg aan de slag te gaan. De cd wil helpen in het zoeken naar mogelijke constructieve oplossingen voor aanhoudende conflictsituaties.

Cyberpesten, who cares? Lespakket 1e en 2e leerjaar voortgezet onderwijs [handleiding + werkboek + DVD] / Aerdts, Judith; Coolen, Dave; Franken, José ... [et al.]. - [S.l.]: GGD Zuid LimburgHalt Zuid LimburgPolitie Limburg ZuidSG Groenewald, [s.a.]. - 24 + 13 p. + 11 min.: euro 20,00
Doelgr.: 12 - 14
Vindplaats: or 3.3.8 cybe

Het lespakket 'Cyberpesten Who cares?' maakt onderdeel uit van het project 'No Limits?'. Dat is een project ter voorkoming van pestgedrag in het onderwijs. Het lespakket 'Cyberpesten Who cares?' richt zich op de nieuwe vorm van pesten: "cyberpesten". Doel is een bijdrage leveren aan de bewustwording en meningsvorming van kinderen en jongeren op het terrein van pesten via moderne communicatiemiddelen. Het pakket bestaat uit een docentenhandleiding, een werkboek voor leerlingen en de DVD 'Chatbox Who cares'. Het lespakket bestaat uit drie lessen en kan worden gebruikt als aanvulling op al bestaande lesmethoden over "traditioneel" pesten. Het pakket is geschikt voor klas 1 en 2 van het voortgezet onderwijs.

Cyberpesten, who cares? Lespakket groep 7 en 8 basisonderwijs [handleiding + werkboek + DVD] / [s.n.]. - [S.l.]: GGD Zuid LimburgHalt Zuid LimburgPolitie Limburg ZuidSG Groenewald, [s.a.]. - 24 + 13 p. + 11 min.: euro 20,00
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats: or 3.2.7 cybe

Het lespakket 'Cyberpesten Who cares?' maakt onderdeel uit van het project 'No Limits?'. Dat is een project ter voorkoming van pestgedrag in het onderwijs. Het lespakket 'Cyberpesten Who cares?' richt zich op de nieuwe vorm van pesten: "cyberpesten". Doel is een bijdrage leveren aan de bewustwording en meningsvorming van kinderen en jongeren op het terrein van pesten via moderne communicatiemiddelen. Het pakket bestaat uit een docentenhandleiding, een werkboek voor leerlingen en de DVD 'Chatbox Who cares'. Het lespakket bestaat uit drie lessen en kan worden gebruikt als aanvulling op al bestaande lesmethoden over "traditioneel" pesten. Het pakket is geschikt voor groep 7 en 8 van het basisonderwijs.

Discriminatie / van Ooijen, Marijke, red. - Hilversum: Kwintessens, 2006. - 31p. - (dossier; vijftien). - ISBN 90-5788-165-9: euro 17,95
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats: or 3.2.4 disc

Met de serie Dossier leren kinderen in de bovenbouw van de basisschool schriftelijke bronnen onderzoeken. Dit Dossier gaat over Discriminatie. Wat is discriminatie en wie worden er gediscrimineerd? Hoe is het om gediscrimineerd te worden en wat kun je ertegen doen? Waarom discrimineren mensen en zal discriminatie ooit verdwijnen? Antwoorden op deze vragen

en nog veel meer vind je in dit dossier. Je leest over een jongen die gediscrimineerd wordt omdat hij homo is, over een jongen in een rolstoel en over het project Wereldkinderen. Je vindt ook uitleg van allerlei begrippen rondom discriminatie, de geschiedenis van discriminatie, een strip en andere interessante verhalen.

Drugs ingeblikt: Een werkvorm met foto's en stellingen over drugs / [s.n.]. - Brussel: VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw, 2005. - [4] + [1] + [8] + [8] + [8] + [8] p.: euro 10,00
Doelgr.: 14 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 3.3.3 drug

"Drugs ingeblikt" is een werkvorm die kan worden gehanteerd als een onderdeel van een vormingspakket voor volwassenen, leerkrachten en jongeren. Het geheel is samengesteld uit 4 reeksen van 8 stellingen. Bij elke stelling hoort een foto. Elk van die vier reeksen van stellingen is opgebouwd rond een thema: visie op preventie, jongeren en drugs, drugs in een sociale context, genieten en recht op roes. "Drugs ingeblikt" kan door diverse professionelen (vormingswerkers, preventiewerkers, leerkrachten, jeugdwerkers,..) worden gebruikt bij het praten over drugs en druggebruik.

Informatief spel materiaal voor jongeren / de Jong, Suzan, samensteller. - Rotterdam: PJ Partners, 2004. - 23 p. - ISBN 90-71381-41-2: euro 2,5
Doelgr.: 12 - 18
Vindplaats: or 3.3.2 info

Deze gids biedt een inventarisatie van materiaal dat op dit moment bij verschillende instellingen te koop, te huur of te leen is. Personen die vrijwillig of professioneel met jongeren werken, bijvoorbeeld in het jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk of de jeugdzorg, kunnen van dit overzicht gebruik maken om snel de weg te vinden naar het materiaal dat zij in hun praktijk kunnen gebruiken. Het materiaal is gerangschikt naar onderwerp, zoals bijvoorbeeld seksualiteit & relaties, geweld, geld, cultuur & religie, emancipatie, waarden & normen en gezondheid. In totaal zijn er zeventien hoofdstukken. Het materiaal dat beschreven is, is zeer divers en kan verschillen van een bordspel, cd-rom, rollenspel, spelkoffer tot een tentoonstelling. De gids eindigt met een alfabetisch overzicht van alle organisaties, met adresgegevens, waarvan materiaal in de gids genoemd is.

Informatief spel materiaal voor kinderen / de Jong, Suzan, samensteller. - Rotterdam: PJ Partners, 2006. - 23 p. - ISBN 90-71381-44-7: euro 2,5
Doelgr.: 4 - 12
Vindplaats: or 3.2.2 info

Deze gids biedt een inventarisatie van materiaal dat op dit moment bij verschillende instellingen te koop, te huur of te leen is.

Personen die vrijwillig of professioneel met kinderen werken, bijvoorbeeld in het kinderwerk, naschoolse opvang, de brede school, schoolmaatschappelijk werk of de jeugdzorg, kunnen van dit overzicht gebruik maken om snel de weg te vinden naar het materiaal dat zij in hun praktijk kunnen gebruiken. Het materiaal is gerangschikt naar onderwerp, zoals bijvoorbeeld seksualiteit, pesten, omgaan met elkaar, geld, cultuur & religie, participatie en gezondheid. In totaal zijn er veertien hoofdstukken. Het materiaal dat beschreven is, is zeer divers en kan verschillen van een bordspel, cd-rom, rollenspel, spelkoffer tot een tentoonstelling. De gids eindigt met een alfabetisch overzicht van alle organisaties, met adresgegevens, waarvan materiaal in de gids genoemd is en een zoektermenlijst.

Knuffeltaal: Een geïntegreerde taalmodule voor jonge kleuters / Albertijn, Nadia; Christiaens, Nadine; De Smet, Mieke ...[et al.]. - Brugge: die Keure, 2006. - veelv. gepag. - ISBN 90 5751 101 0: euro 124,00 (set)
Doelgr.: 2 - 3
Vindplaats: or 3.1.1 knuf

Knuffeltaal wil ondersteuning bieden voor leerkrachten en peuterbegeleiders die een rijk ontwikkelingsaanbod willen uitwerken. Welbevinden en betrokkenheid zijn 2 uitgangspunten, ook aan basisontwikkeling wordt gewerkt. Die basisontwikkeling ligt op verschillende domeinen: taalontwikkeling, motorische ontwikkeling, emotionele en sociale ontwikkeling, ontwikkelen van denkvaardigheden, kunnen kiezen en plannen, ontwikkelen van een positief zelfbeeld, en zich kunnen houden aan regels en afspraken. Een reeks activiteiten werd gebundeld rond 5 thema's: gevoelens, jarig zijn, zintuigen, zelfredzaamheid, spelen in hoeken. Bij elk thema zijn 5 identieke boekjes voorzien zodat meerdere kleuters tegelijk kunnen lezen. De hoofdrol in de boekjes wordt gespeeld door Knuffel. Knuffel werd ook uitgevoerd als handpop en hoort bij het basispakket.

Projecten 1: Leefsleutels in Actie / Leefsleutels vzw. - Brussel: Leefsleutels vzw, 2000. - 143+ [15] p. - (Leefsleutels in Actie). - ISBN 90-76813-02-7: euro 19,95 (per 2)
Doelgr.: 15 - 18
Vindplaats: or 3.3.8 leef

Dit programma voor leerlingen van 15 tot 18 jaar streeft ernaar dat jongeren de basisvaardigheden uit de eerste graad verder inoefenen en toepassen in projecten, stages, geïntegreerde proeven, enz. Het boek 'Projecten' biedt een gedetailleerd stappenplan voor leerkrachten en begeleiders die met hun leerlingen van de tweede graad een project rond sociale vaardigheden willen opzetten. De inhoudelijke invulling van zo'n project is in handen van de leerlingen; het stappenplan biedt activiteiten en aandachtspunten om het proces

te begeleiden. Zo wordt er veel aandacht besteed aan tussentijdse procesevaluatie en eindevaluatie. Bij dit boek hoort een set kopieerbladen.

Vaardigheidengids 1: Leefsleutels in actie / Leefsleutels vzw. - Brussel: Leefsleutels vzw, 2000. - 116 + [6] p. - (Leefsleutels in Actie). - ISBN 90-76813-02-7: euro 19,95 (per 2)
Doelgr.: 15 - 18
Vindplaats: or 3.3.8 leef

Dit programma voor leerlingen van 15 tot 18 jaar streeft ernaar dat jongeren de basis sociale vaardigheden uit de eerste graad verder inoefenen en toepassen in projecten, stages, geïntegreerde proeven, enz. In de 'Vaardigheidengids' vinden leerkrachten en begeleiders een waaier van activiteiten om met jongeren van de tweede en derde graad te werken aan sociale en persoonlijke vaardigheden. Bij de verschillende vaardigheden zijn specifieke doelstellingen vermeld die aansluiten bij de vakoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden. De activiteiten kunnen worden gebruikt bij startdagen, relatiedagen, bezinningsdagen enz. Bovendien kunnen een aantal activiteiten ook worden geïntegreerd in de lessen. Bij het boek hoort een set kopieerbladen.

Leerlingbemiddeling op de basisschool [DVD] / [s.n.]. - Rotterdam: Stichting De Meeuw, 2006. - 17 min.: euro 25,00
Doelgr.: 6 - 12
Vindplaats: or 3.2.7 leer

Kinderen kunnen al op jonge leeftijd leren om conflicten gewelddoos op te lossen. Leerlingbemiddeling is een methode waarin zij leren om te bemiddelen bij conflicten tussen mede-leerlingen. De methode maakt deel uit van een aanpak, waarin alle kinderen leren wat conflicten zijn en hoe ze er op een positieve manier mee om kunnen gaan. Op de dvd staan 2 films. De eerste begint met een voorbereidende training van leraren. Een team van leerlingbemiddelaars wordt samengesteld en deze worden getraind. In de tweede film, "Conflictoplossing in 6 korte stappen" leiden getrainde leerlingbemiddelaars een gesprek tussen mede-leerlingen die een conflict met elkaar hebben. De bemiddelaar lost de ruzie niet zelf op maar hij of zij helpt de mede-leerlingen bij het bedenken van een oplossing door een systematische aanpak.

Levensrecht leren in de buurt: Praktijkboek voor schoolbuurtwerk binnen het basisonderwijs / van Wier, Marion; Wieriks, Jorie; Boersma, Paul. - Amsterdam: Stichting Welzijn Westerpark, 2005. - ISBN 09-810062-1-5: euro 51,91
Doelgr.: 6 - 12
Vindplaats: or 3.2.3 leve

Schoolbuurtwerk is een methodiek van welzijn op het gebied van jeugdactiviteiten in de brede school. De schoolbuurtpro-

jecten worden vanuit een buurtcentrum ontwikkeld en uitgevoerd door schoolbuurtwerkers in nauwe samenwerking met alle basisscholen in een wijk. De projecten zijn bedoeld voor groep 3 tot en met groep 8. Dit praktijkboek is bedoeld voor welzijnsinstellingen, basisscholen en lokale overheden, die binnen de brede school willen gaan werken met de methodiek schoolbuurtwerk. 'Levensecht leren in de buurt' is een multomap vol ideeën plus een handreiking hoe je die in de praktijk brengt. In zes hoofdstukken en een cd-rom komen een stappenplan, de voorbereiding en uitvoering, de planning, de evaluatie, en de organisatie en samenwerking aan bod. Op de cd-rom staan formulieren en worden acht voorbeeldprojecten beschreven: Poëzie en dieren, Voeding, Kunst, Techniek, Zwerfvuil, Water en vervoer, Voel je veilig, en Beroepen. De rode draad in de beschreven projecten is levensecht leren. Daarmee bedoelen de samenstellers dat de kinderen onder schooltijd leren in situaties uit het gewone leven. Alles over veiligheid leer je van de wijkagent, broodbakken van de bakker op die manier. Ze benadrukken dat dat overal kan. Het idee is ook, dat zulke projecten goed zijn voor de hele buurt, alleen al omdat er samenwerking voor nodig is tussen het Welzijnswerk, de basisscholen, het stadsdeel en talloze mensen die in de buurt wonen.

Matchen met MI / Reyns, Betty; de Kaart, Kristel. - Vlissingen: Bazalt, 2005. - 60 p. - ISBN 90 74233 43 0: euro 34,00
Doelgr.: 6 - 12
Vindplaats: or 3.2.3 match

Sommige leerlingen hebben een speciale aanpak nodig om leerproblemen de baas te kunnen. Via de uitwerking van Meervoudige Intelligentie is te achterhalen op welke gebieden het betreffende kind sterk is. Vanuit deze sterktes zijn activiteiten in te zetten die een optimale match mogelijk maken tussen nog niet goed beheerste leerstof en een sterke kant van de leerling. Dit boek wil leraren, intern begeleiders, mentoren en leerlingen zelf aan ideeën en strategieën helpen die het meest effectief zijn voor de individuele leerling. In het boek worden per intelligentie de diverse mogelijkheden voor de praktijk beschreven.

Onaantrekkelijk?: Beeldvorming over het belang van fysieke aantrekkelijkheid / Gielen, Gerard. - Antwerpen-Apeldoorn: Garant, 2003. - 302 p. - ISBN 90 441 1455 7: euro 37,00
Doelgr.: 10 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 3.3.4 onaa

Mensen die minder mooi zijn, lopen het risico minder aan hun trekken te komen, op vele gebieden. In de samenleving speelt fysieke aantrekkelijkheid vaak een nadrukkelijke rol. Eerst maakt de auteur een inventaris van wat over dit probleem is onderzocht, geweten en geschreven. Daarna zoekt hij naar antwoorden op

de vragen wat fysieke aantrekkelijkheid is, welke invloed aantrekkelijkheid heeft op diverse aspecten van het leven zoals partnerkeuze, of er een verband bestaat tussen aantrekkelijkheid en persoonlijkheid en in welke mate media en reclame een afwijkend uiterlijk stigmatiseren. Bij het boek hoort een cd-rom met verdere achtergrondinformatie en educatieve pakketten om kinderen, jongeren en volwassenen in groep of individueel rond het thema te laten werken.

Oortjes gespitst!: Ervaringsgericht werken met kleuters rond gehoor en geluid: Een educatief project rond het prentenboek "Wardje", over gehoor en geluiden / Deboes, Omer; Moons, Julia. - Leuven: Cego, 2006.
Doelgr.: 3 - 6
Vindplaats: or 3.1.1 oort

Oortjes gespitst! bestaat uit een prentenboek en een didactisch pakket over technologie en gehoorproblemen bij jonge kinderen. Het prentenboek Wardje richt zich naar kinderen van 3 tot 6 jaar. Het dompelt ze onder in de leefwereld van een doof konijntje en leert ze hoe technologie toch een normaal leven mogelijk maakt. De handleiding biedt naast achtergrondinformatie ook activiteiten aan rond 25 experimenten met materialen en geluiden. Op de CD-ROM kunnen de kinderen het verhaal van Wardje beluisteren zoals zij het zelf horen, maar ook zoals Wardje het hoort via zijn cochleair implantaat. En verder zijn er verschillende speelse luisteropdrachten die de kleuters zelfstandig op de PC kunnen uitvoeren. Het doe-boekje Klets-Boem-Beng! fungeert als verwerkingmateriaal, als zelfevaluatieinstrument en als communicatiemiddel met de ouders.

- Klets! Boem! Beng!: Doe-boekje bij: Oortjes gespitst! / werkboek, 30 p. - ISBN 90-77343-94-6: euro 7,95 (per 5)
- Wardje! / prentenboek, [25] p. - ISBN 90 5838 327 X: euro 49,00 (pakket)
- werkmap, 32 + [25] p. - ISBN 90 77343 98 9

Platzak / [s.n.]. - Antwerpen: Spoor ZeS, 2006. - [18] p. Ê
Doelgr.: 12 - 18 Ê
Vindplaats: or 3.3.15 platz Ê

Het jongerenspel Platzak is een actief spel en kant-en-klaar om met jongeren van 12 tot 18 jaar te spelen. De spelers ervaren tijdens het spel dat armoede meer is dan een gebrek aan geld. In de verschillende levensdomeinen (huisvesting, scholing, vrije tijd, enzovoort) moeten ze proberen een stap vooruit te zetten. De spelers zoeken zelf uit hoe ze dat moeten doen. Hierbij moeten ze ook rekening houden met pech- en gelukomstandigheden.

Leren werken met groepen kinderen / Tassoni, Penny ...[et al.]. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2006. - 307 p. - (Scholing in begeleiding en verzorging van kinderen voor leid(st)ers in kindercentra en sociaal-pedagogisch werkers;1). - ISBN 978-90-6665-631-4: euro 49,07
Doelgr.: kinderopvang [medewerkers]
Vindplaats: or 3.1.2 scho

Een handboek voor de opleiding van leid(st)ers in kindercentra en sociaal-pedagogische werkers dat ook kan dienen als naslagwerk in de praktijk, voor thema-avonden of in het kader van bij- en nascholingsactiviteiten. 'Leren werken met groepen kinderen' behandelt alle aspecten die broodnodig zijn voor het (gaan) werken in moderne kindercentra: van observeren tot het maken van activiteitenprogramma's, van voeding, veiligheid en gezondheid tot het scheppen van een positief leefmilieu, van het schrijven van sollicitatiebrieven tot het functioneren in een team.

Het spel van kinderen voor professionals / Tassoni, Penny ...[et al.]. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2006. - 201 p. - (Scholing in begeleiding en verzorging van kinderen voor leid(st)ers in kindercentra en sociaal-pedagogisch werkers;3). - ISBN 978-90-6665-633-8: euro 31,00
Doelgr.: kinderopvang [medewerkers]
Vindplaats: or 3.1.2 scho

Een handboek voor de opleiding van leid(st)ers in kindercentra en sociaal-pedagogische werkers dat ook kan dienen als naslagwerk in de praktijk, voor thema-avonden of in het kader van bij- en nascholingsactiviteiten. In 'Het spel van jonge kinderen voor professionals' buigen de auteurs zich over de theorie en de praktijk van het spelen. Alle ontwikkelingsfasen en leerstadia van het spelen komen aan de orde, inclusief de manier waarop je daar verslag van legt. Andere onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere het vermijden van seksestereotypering, de verschillende activiteiten en materialen, het aanmoedigen van zelfstandigheid van kinderen bij het spel en het activiteitenplan. Dit deel besluit met de ontwikkeling van baby's: hoe ziet die ontwikkeling eruit, hoe bevordert je die en wat heeft een baby nodig?

SOEMOKaarten voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (normen en waarden): Map 1 - groep 1, 2 en 3: Een methode om op preventieve wijze de sociaal-emotionele ontwikkeling van basisschoolkinderen te ondersteunen / de Jong, Wiebren. - Leeuwarden: Eduforce, 2005. - veelv. gepag. - ISBN 90-76838-21-6: euro 387,95 (4 mappen)
Doelgr.: 3 - 6
Vindplaats: or 3.1.7 soem

Verdeeld over vier mappen zitten in een losbladig systeem in totaal 200 geïllustreerde kaarten: 25 kaarten per leerjaar. Elke kaart behandelt een sociaal-emotioneel woord: alleen, heimwee, zenuwachtig, stoer. Of probeert leerlingen vaardigheden aan te leren, bijvoorbeeld 'Je spullen terug vragen' of 'Belangstelling tonen voor een ander'. Ook brengen de kaarten vergissingen van kinderen aan de orde, bijvoorbeeld 'Als een vriendje bij mij thuis speelt, ben ik de baas', of 'Als iemand mij een klap geeft, mag ik terug slaan'. Op de vervolgborden vindt u steeds verhalen, gedichten, versjes, vragen, ideeën om de woorden, vaardigheden en vergissingen te introduceren en verder te bespreken. Zodra de kinderen gegrepen zijn door het onderwerp, zou in de rest van de week verder gepraat kunnen worden. Daarvoor worden suggesties gegeven. Een onderwerp is vooral 'hot', als er een relatie ligt naar wat net is gebeurd. Doordat de methode losbladig is, is het steeds mogelijk onderwerpen aan de orde te stellen die kinderen en leerkrachten wat doen. Bovendien is de methode daardoor flexibel in te zetten in de (combinatie)groepen. Op een registratiekaart kunt u bijhouden wat reeds aan de orde is geweest.

SOEMOkaarten voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (normen en waarden): Map 2 - groep 3, 4 en 5: Een methode om op preventieve wijze de sociaal-emotionele ontwikkeling van basisschoolkinderen te ondersteunen / de Jong, Wiebren. - Leeuwarden: Eduforce, 2005. - veelv. gepag. - ISBN 90-76838-21-6: euro 387,95 (4 mappen)
Doelgr.: 7 - 9
Vindplaats: or 3.2.7 soem

SOEMOkaarten voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (normen en waarden): Map 3 - groep 5, 6 en 7: Een methode om op preventieve wijze de sociaal-emotionele ontwikkeling van basisschoolkinderen te ondersteunen / de Jong, Wiebren. - Leeuwarden: Eduforce, 2005. - veelv. gepag. - ISBN 90-76838-21-6: euro 387,95 (4 mappen)
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats: or 3.2.7 soem

SOEMOkaarten voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (normen en waarden): Map 4 - groep 7 en 8: Een methode om op preventieve wijze de sociaal-emotionele ontwikkeling van basisschoolkinderen te ondersteunen / de Jong, Wiebren. - Leeuwarden: Eduforce, 2005. - veelv. gepag. - ISBN 90-76838-21-6: euro 387,95 (4 mappen)
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats: or 3.2.7 soem

SpeciálAbnormál / [s.n.]. - Berchem: In Petto, 2004.
Doelgr.: 14 - 18
Vindplaats: or 3.3.4 spec

SpeciálAbnormál is een magazine over diversiteit, anders zijn, verschillen. Over rare gewoonten, vreemde smaken en snaken. Over exotische landen en verre stranden, over vertrouwd en onbekend, over vooroordelen en voorkeuren. Het is een bont allegaartje van artikels, tips, verhalen, meningen, interview, boekbesprekingen, foto's en tests. het gaat over pesten, cultuur, leven met een handicap, muziek, smaken en nog veel meer.

Vluchten, waarom zou je?! [lesbrief+DVD+video+brochure] / [s.n.]. - Amsterdam: Vluchtelingenwerk Nederland, 2005. - 32 p. + 38 min.: euro 8,00
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats: or 3.2.8 vluc

Een pakket, bestaande uit een lesboekje voor docenten, veel praktische informatie, creatieve doe-opdrachten voor de kinderen én een dvd (en/of videoband) met filmpjes over vluchtelingkinderen in Nederland. Het lespakket behandelt op eenvoudige wijze de onderwerpen vluchten, de asielprocedure en integratie. De gekozen lesvorm is afgestemd op de leeftijd van kinderen in groep 7 en 8. Samen met de docent kijken zij naar het filmmateriaal. Vervolgens praten zij, aan de hand van de lesstof en de vragen van de docent, over de genoemde thema's. De leerlingen krijgen zelf geen lesstof in handen maar voeren in groepjes een of meer creatieve doe-opdrachten uit. De opdrachtbladen zitten in het lesboekje en zijn uitscheurbaar. Tenslotte eindigt de les met een filmpje, dat goed afloopt.

Vrijspel: Speelplezier met voorbehoedsmiddelen / De Pooter, Jozy, red.; Van Schoor, Marleen, red. - Mechelen: Jeugd en Seksualiteit, 2006. - veelv. gepag. - ISBN 9076504296: euro 8,00
Doelgr.: 12 - 18
Vindplaats: or 3.3.7 vrij

Met dit spelenboekje wordt het mogelijk een speels en gevarieerd aanbod op te zetten rond voorbehoedsmiddelen, SOA en zwangerschap. Het spelaanbod bestaat uit 4 rubrieken: In een eerste rubriek 'spelen' vind je opwarmertjes, kennismaking met voorbehoedsmiddelen. Een tweede rubriek 'meer weten' bevat spelmethodieken met informatie over de werking, het gebruik en andere aspecten van de verschillende voorbehoedsmiddelen. 'Zwanger' is de derde rubriek die het thema zwangerschap bespreekt op een speelse en luchtige manier. In de laatste rubriek vind je kennismakings- en verdiepingsspelletjes over SOA.

Zo gaan Roos en Tom met elkaar om: Sociale vaardigheidstrainingen voor kinderen uit de groepen 2 tot en met 4 van het basisonderwijs / van Kordelaar, Nathalie; Schmidt, Marianne. - Amsterdam: SWP Uitgeverij, 2007.
Doelgr.: 5 - 8
Vindplaats: or 3.2.7 zoga

Een nieuwe training waarin de integratie van de vaardigheden thuis en in de klas centraal staat. Deze training is opgezet voor de basisschool als geheel waarbij integratie met de klas een belangrijk aspect is. Ook leerlingen die niet meedoen aan de training profiteren ervan. De lessen en opdrachten bij de thema's zijn ondergebracht in een uitgave voor de onderbouw en een voor de bovenbouw. De methode is voor beide groepen hetzelfde.

- Handleiding. - 181 p. - ISBN 978-90-6665-797-7: euro 21,23
- Bijlagenmap met werkbladen, veelv. gepag.

Zo gaan Sarah en Jerom met elkaar om: Sociale vaardigheidstrainingen voor kinderen uit de groepen 5 tot en met 8 van het basisonderwijs / van Kordelaar, Nathalie; Schmidt, Marianne. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2007.
Doelgr.: 8 - 12
Vindplaats: or 3.2.7 zoga

Een nieuwe training waarin de integratie van de vaardigheden thuis en in de klas centraal staat. Deze training is opgezet voor de basisschool als geheel waarbij integratie met de klas een belangrijk aspect is. Ook leerlingen die niet meedoen aan de training profiteren ervan. De lessen en opdrachten bij de thema's zijn ondergebracht in een uitgave voor de onderbouw en een voor de bovenbouw. De methode is voor beide groepen hetzelfde.

- Handleiding. - 166 p. - ISBN 978-90-665-808-5: euro 21,23
- Bijlagenmap met werkbladen, veelv. gepag.

1.3. Ander didactisch materiaal

1.3.1. Basis- en secundair onderwijs

Denk & doe: Praktische ideeën voor de eerste stappen in het leerproces bij mensen met autisme en mensen met een ontwikkelingsachterstand / Degrieck, Steven. - Berchem: Epo, 2001. - 170 p. - ISBN 90-6445-248-2: euro 18,75
Doelgr.: buitengewoon onderwijs
Vindplaats: or 5.2.2 denk

Een vooral praktisch boekje, waarin theoretische inzichten over autisme worden omgezet in een handige leidraad voor het opzetten van leeractiviteiten. Naast vele concrete voorbeelden bevat dit boek een erg heldere beschrijving van hoe men

'leeractiviteiten op maat' kan ontwikkelen voor zowel personen met autisme als mensen met een verstandelijke handicap. Er is ook een deel opgenomen over aangepaste activiteiten om een gesprek op te zetten met begaafde mensen met autisme. Het boekje bevat veel illustraties en handige tips. €

Kom-Op-een-Idee-Spel / Bogaards, Winny, samensteller; Boer, Marisca, samensteller. - Rotterdam: PJ Partners, 2005.: euro 20,50 €
Doelgr.: 8 - 14 €
Vindplaats: or 5.1.3 komo €

Het Kom-Op'n-Idee-Spel is een activiteit om spelenderwijs met kinderen, vanaf 8 tot 14 jaar, na te denken over nieuwe activiteiten en verbeteringen in de wijk of stad. Het is erop gericht om inzicht te krijgen in hoe de kinderen de (speel)voorzieningen en de verkeers(on)veiligheid in hun wijk beoordelen en wat de behoefte aan activiteiten van de kinderen in de wijk is. Ook kunnen aan kinderen schoolspecifieke zaken worden gevraagd zoals: wat de wens van kinderen is tijdens de overblijfsituatie. Op deze manier kunnen in korte tijd op een leuke manier ideeën geïnventariseerd worden. Het spel is bedoeld voor het basisonderwijs, de Brede School, de speeltuin, het sociaal-cultureel werk en Buitenschoolse Opvang.

Parlement in 100 woorden: de Kamer / Dienst Public relations van de Kamer, red.; Toemeka vzw, beweging voor een verstaanbare samenleving, red. - Heverlee: Toemeka vzw, 2007. - 38 p.: euro 2,00
Doelgr.: 16 - 18 / volwassenen;halfgevord. NT2
Vindplaats: or 5.2.3 parl

In het parlement worden vaak moeilijke woorden gebruikt. Maar veel woorden die met politiek te maken hebben zijn belangrijk voor alle burgers. In dit boekje vind je alle belangrijke woorden waar je mee te maken krijgt in contacten met het parlement. Er staan ook woorden in die te maken hebben met de werking ervan. Samen met de brochure 'Parlement in verstaanbare taal' geeft deze woordenlijst aan iedereen een duidelijk beeld over het federaal parlement.

Parlement in verstaanbare taal: de Kamer / Dienst Public relations van de Kamer, red.; Toemeka vzw, beweging voor een verstaanbare samenleving, red. - Heverlee: Toemeka vzw, 2007. - 38 p.: euro 3,00
Doelgr.: 15 - 18 / volwassenen;halfgevord. NT2
Vindplaats: or 5.2.3 parl

Meer te weten komen over: wat jij met de verkiezingen te maken hebt, hoe een parlement werkt, of de regering veel te zeggen heeft, wat de Kamer en de Senaat doen, wat de rol van de Koning is... En dat in een verstaanbare taal. Het kan! Via deze brochure met foto's en interviews kom je

alles te weten over de Belgische politiek, de werking van het federale parlement en verkiezingen.

Stemtest: Wegwijs in de politieke partijen van België van 1830 tot nu / Brinckman, Bart; Buelens, Jo ...[et al.]. - Averbode: Averbode, 2007. - 64 p. - ISBN 978-90-317-2431-4
Doelgr.: 17 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 5.2.3 stem

Stemtest maakt de kiesplichtige (en andere) lezers wegwijs in ons grillig vertakte, politieke landschap. Waar komen onze politieke partijen vandaan, wat verkondigen ze vandaag en waar gaan ze naar toe? In dit boekje vindt je de geschiedenis van de Belgische politieke partijen, een analyse van hun actuele standpunten en portretten van politici. De bijlage 'Plus voor de leerkracht' telt 8 pagina's: 4 kopieerbare werkbladen voor de leerlingen en 4 pagina's didactische suggesties (met de oplossingen van de werkbladen, leestips en achtergrondinformatie).

Stippestappen: Systematisch trainen van een goede werk- en leerhouding bij kinderen met een handig stappenplan: Voor 1ste en 2de jaar van de basisschool (Vlaanderen) groep 3 en 4 (Nederland) / Santermans, Bieke. - Waasmunster: Abimo, 2005. - 75 + 79 + 32 p. - ISBN 978-90-593-2260-8: euro 39,50
Doelgr.: 6 - 9
Vindplaats: or 5.1.2 stip

Al gehoord van Stippe? Babbelkous? Babelmeter? Pietje Precies? Die komen allen tot leven in Stippestappen. Stippestappen traint een efficiënte leer- en werkhouding in het eerste en tweede leerjaar van de basisschool. De leerlingen leren opdrachten, leertaken en leren leren strategisch aanpakken. Stippestappen werkt met de 4 stappen van de beertjes van Meichenbaum: Wat moet ik doen? Hoe ga ik het doen? Ik doe het! Ik kijk na. Stippestappen bestaat uit een losbladige map met kopieerbladen. Een theoretisch gedeelte bevat een handleiding met veel praktijkvoorbeelden en een praktisch gedeelte met motiverende werkbladen. Deze kopieermap bevat verschillende materialen: observatielijst, schoolwerkplan, klassikale instructietekeningen en -pictogrammen, versjes en liedjes, werkinstrumenten als de 'babbelkous' en de 'babelmeter', medailles, mandala, ganzen spel, puzzels, kijk- en werkblaadjes, teken-, kleur-, knutsel- en leeropdrachten, toegepaste lesjes.

Werken in de bouw: Stagegids voor het praktijkonderwijs / Amsterdam: Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, 2006. - 27 p. - (Werken in-stagegidsen): euro 9,16
Vindplaats: or 5.2.1 werk / pa 8.7 werk

Welke beroepen heb je allemaal in de bouw? En hoe belangrijk is veiligheid op de werkplek? De nieuwste stagegids Werken in de Bouw geeft antwoord op deze

vragen. Ook bevat de gids interviews met drie leerlingen die stage lopen in de bouw en een interview met tv-presentator Dennis Mulder. Hij is sinds 2000 presentator en timmerman in het RTL5-programma Woon en Klusmagazine. Verder staat er een ondersteunende woordenlijst en informatie en tips over werken in de bouw. Werken in de Bouw is helder vormgegeven met functionele foto's en illustraties.

Stagegids voor het praktijkonderwijs: Werken in de winkel / Amsterdam: Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, 2006. - 27 p. - (Werken in-stagegidsen): euro 8,50
URL: <http://www.eenvoudigcommuniceren.nl/>
Vindplaats: or 5.2.1 werk / pa 8.7 werk

Deze gids geeft de leerlingen inzicht en tips over stages in diverse winkels. Drie leerlingen worden geïnterviewd op hun stageplek in onder meer een supermarkt en een kledingwinkel. Verder verschaft de gids een ondersteunende woordenlijst en informatie en tips over het omgaan met klanten en zaken als bedrijfskleding, uiterlijke verzorging en presentatie. Tot slot een interview met Mary Borsato, de moeder van Marco Borsato, over haar succesvolle winkel met bruidskleding in Alkmaar. De stagegids is helder vormgegeven met functionele foto's en illustraties.

• Lesbief: Doe meer met de stagegids: Werken in de winkel / lesbief, 6 p.

Stagegids voor het praktijkonderwijs: Werken in de zorg / Amsterdam: Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, 2006. - 27 p. - (Werken in-stagegidsen): euro 8,50
URL: <http://www.eenvoudigcommuniceren.nl/>
Vindplaats: or 5.2.1 werk / pa 8.7 werk

De stagegids is speciaal ontwikkeld ter ondersteuning van de praktijklessen op school, ter voorbereiding op de stage en als goede hulp bij de beroepskeuze van de leerlingen. Dit boekje gaat over werken in de zorg. Je leest ook interviews met leerlingen die stage lopen in de zorg. En een interview met een tv-presentator die vroeger als verzorger werkte in een zorgcentrum. In het boekje staan ook handige tips over werken in de zorg.

WWW-beroepen: Deel 2: De kraamverzorging / Gielens, Carla. - Arnhem: Ellesy, 2006. - 30 p. - ISBN 90-76968-49-7: euro 7,50
Doelgr.: 11 - 14
Vindplaats: or 5.1.1 www

WWW (Wij Willen Weten) is een reeks informatieve boekjes i.v.m. beroepsoriëntatie voor leerlingen van groep 8 van de basisschool en scholieren in de brugklassen voortgezet onderwijs. De serie is een goede inleiding voor beroepskeuze en bevat informatie over de (voor)opleiding. In dit geval gaat het over de kraamverzorging.

WWW-beroepen: Deel 3: De kapper / de kapster / Severs, Yono. - Arnhem: Elsev, 2006. - 33 p. - ISBN 90-76968-91-8: euro 7,50

Doelgr.: 10 - 12

Vindplaats: or 5.1.1 www

WWW (Wij Willen Weten) is een reeks informatieve boekjes i.v.m. beroepsoriëntatie voor leerlingen van groep 6 en 7 of groep 8 van de basisschool en scholieren in de brugklassen voortgezet onderwijs. De serie is een goede inleiding voor beroepskeuze en bevat informatie over de (voor)opleiding. In dit geval gaat het over de kapper/de kapster.

WWW. Wij willen weg. Wij willen wonen. Wij willen werk: Educatief werkboek voor schoolverlaters. Editie 2007 / [s.n.]. - Brugge: Provinciale Jeugddienst, 2006. - veelv. gepag.

Vindplaats: pa 8.6.1 www / or 5.2.1 www

Via aangepaste werkvormen wordt ingegaan op thema's die van belang zijn wanneer schoolverlaters op eigen benen gaan staan. De gebruikte methodieken helpen een aantal vaardigheden te oefenen en zijn daardoor ook geschikt voor de lessen maatschappijoriëntatie bij nieuwkomers. Er wordt expliciet voor gekozen om jongeren niet te overdonderen met technisch-juridische regels en wetten, wel verwijst men door naar diensten waar de jongeren met hun concrete vragen terecht kunnen. Er zijn twee delen, waarbij deel 1 volgende thema's behandelt: wonen, werk, kleine uitgaven, geld, vrienden en vriendinnen, gezondheid. De thema's uit het tweede deel zijn: verzekeringen, vervoer, te betalen, afval, vrijaf.

- Deel 1, handleiding en werkboek
- Deel 2, handleiding en werkboek

1.3.2. Volwassenenonderwijs

Basisdidactiek: Zelfstudiepakket voor docenten Maatschappelijke Oriëntatie op de onthaalbureaus / Schuurmans, Inge, eindred.; Van Dyck, Ann, red.; Van Eereren, Hilde, red. ...[et al.]. - [S.l.]: [s.n.], 2003. - veelv. gepag.
URL: http://binnenland.vlaanderen.be/inburgering/onderzoek/pdf/basisdidactiek_zelfstudiepakket_docentenmo.pdf
Vindplaats: pa 8.6.1 basi

In dit zelfstudiepakket vindt men een aantal leesteksten die aansluiten bij de vorming voor docenten MO van de onthaalbureaus met hun bibliografische referenties. Verder bijkomende schema's, voorbeelden en oefeningen en een literatuurlijst voor verdere lectuur.

Kinderen en sociale vaardigheden: De coole kikker / Kooijman, Anne. - Utrecht: Kosmos Z&K, 2004. - 117 p. - ISBN 90 215 4078 8: euro 18,95

Vindplaats: pa 8.1 cool

Een kind dat makkelijk omgaat met leeftijdsgenoten heeft meer zelfvertrouwen en functioneert beter dan kinderen die niet zo veel vriendjes hebben. Als je kind moeite heeft om met leeftijdsgenoten om te gaan, wil je als ouder dan ook niets liever dan helpen. maar hoe doe je dat? Het kinderkwartetspel 'de Coole Kikker' en het bijbehorende boek 'Kinderen en sociale vaardigheden' zijn speciaal ontwikkeld voor ouders die hun kinderen willen bijstaan bij het leren van sociale vaardigheden.

Cultures: From Observation to Understanding: A Workbook / Verluyten, S. Paul. - Leuven: Acco, 2007. - 128 p. - ISBN 978 90 334 6455 3: euro 17,00
Vindplaats: pa 8.10 cult

De auteur is professor Intercultural Business Communication aan de Universiteit van Antwerpen. Het eerste deel van dit werkboek ('Observe and understand') bevat een aantal zwart-wit foto's van situaties die typisch zijn voor bepaalde culturen of waarin cultuurverschillen een rol spelen. Daarna worden een aantal artikelen en gebeurtenissen aangehaald waarbij cultuurverschillen ethische dilemma's veroorzaken. Deel twee van het boek ('Intercultural incidents and vignettes') bevat geografisch gegroepeerde beschrijvingen van complexere interculturele situaties, incidenten en misverstanden. De correcte antwoorden, digitale kleurenversies van de foto's en een docentenhandleiding staan op de bijgaande cd-rom.

Cultures: From Observation to Understanding [CD-ROM] / Verluyten, S. Paul. - Leuven: Acco, 2007. - [s.p.].
Vindplaats: pa 8.10 cult

CD-ROM met aanvullend materiaal bij het werkboek 'Cultures: from observation to understanding'. De CD-ROM bevat een docentenhandleiding en powerpoint-presentaties met kleurenversies van de foto's in het werkboek en met de juiste antwoorden.

En, hoe was't op school?/ Abali, Abdel; Monteyne, Inge. - Forum - Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling. - Utrecht: Forum, 2003. Vindplaats: pa 8.2 enho

En, hoe was 't op school? is een voorlichtingsprogramma over Marokkaanse en Turkse ouders en de schoolcarrières van hun kinderen.

Het verschil in opvoedingstijlen bij jongens en meisjes lijkt bij enkele groepen allochtone jongeren te leiden tot een grote sprong voorwaarts van meisjes en een stagnatie bij jongens. De videodocumentaire is in twee versies te verkrijgen: één

waarin Turkse gezinnen en één waarin Marokkaanse gezinnen aan het woord komen. Het is geschikt als middel om een discussie rond deze thematiek in eigen kring te entameren. Kinderen opvoeden is voor iedereen, zowel allochtone als autochtone ouders een bijzondere opgave. Teruggrijpen naar de eigen opvoeding is voor niemand meer evident. De tijden zijn immers sterk veranderd, de maatschappij is individualistischer geworden, kinderen zijn mondiger geworden en dat kan botsen met ideeën van ouders omtrent opvoeding. Voor allochtone ouders kan dit verschil nog zwaarwegender zijn. Het duidelijke waarden- en normenpatroon, de grote sociale controle (iedereen helpt mee in de opvoeding) en de rollen die jongens en meisjes traditioneel werden toebedeeld blijken niet meer of minder te gelden. Dit kan onzekerheid opleveren bij ouders. Daarom is het goed om hierover onderling informatie en ervaringen uit te wisselen. Dat kan (h)erkenning oproepen en steun bieden. En, hoe was 't op school? bestaat uit: twee videoprogramma's die het uitgangspunt vormen voor een gespreksbijeenkomst (in eigen kring) en een gesprekshandleiding die concrete tips biedt voor de organisatie en inhoudelijke vormgeving van een gespreksbijeenkomst met Marokkaanse of Turkse ouders. De handleiding is gratis te downloaden.

- Handleiding voor gespreksleiders bij de gelijknamige videodocumentaires over Marokkaanse en Turkse ouders en de schoolcarrières van hun kinderen. - veelv. gepag.
- Programma met Marokkaanse gezinnen [DVD] / euro 10,00
- Programma met Turkse gezinnen [DVD] / euro 10,00

Hello Holland [DVD] / [s.n.]. - Bilthoven: Talmon Media, 2007. - 27,5 min. - ISBN 90-77481-02-8: euro 14,95
URL: <http://www.helloholland.com/>
Vindplaats: pa 8.6 hello

De DVD Hallo Holland! is bedoeld voor iedereen die met Nederland wil kennismaken. Alle informatie is is samengebracht in een film van 28 minuten. De DVD is in 8 talen gesproken (Engels, Frans, Duits, Italiaans, Russisch, Chinees en Spaans).

De Lage Landen: Geschiedenis van de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden [Poolse versie] / Kossmann-Putto, J.A.; Kossmann, E.H. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 1996. - 63 p.: euro 8,00
Vindplaats: pa 8.6.1 lage

Dit boekje geeft een beknopt overzicht van de geschiedenis van België en Nederland. Er bestaan versies van dit boekje in twaalf talen.

De Lage Landen: Geschiedenis van de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden [Russische versie] / Kossmann-Putto, J.A.; Kossmann, E.H. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 1996. - 64 p. - ISBN 90-70831-97-X: euro 8,00
Vindplaats: pa 8.6.1 lage

Dit boekje geeft een beknopt overzicht van de geschiedenis van België en Nederland. Er bestaan versies in twaalf talen.

Nederlands, taal van twintig miljoen Nederlanders en Vlamingen [Turkse versie] / Vandeputte, O.; van der Heijden, H.; Schipper, J. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 1996. - 64 p. - ISBN 90-75862-03-2: euro 8,00
Vindplaats: pa 8.6.1 nede

Dit boekje brengt het verhaal van het ontstaan en de ontwikkeling van de Nederlandse taal.

El Neerlandés: La Lengua de veinte millones de neerlandeses y flamencos [Turkse versie] / Vandeputte, O.; van der Heijden, H.; Schipper, J. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 1996. - 64 p. - ISBN 90-70831-94-5: euro 8,00
Vindplaats: pa 8.6.1 nede

Dit boekje brengt het verhaal van het ontstaan en de ontwikkeling van de Nederlandse taal.

Nederlands, taal van twintig miljoen Nederlanders en Vlamingen [Arabisch versie] / Vandeputte, O.; van der Heijden, H.; Schipper, J. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 1996. - 64 p. - ISBN 90-70831-58-9: euro 8,00 €
Vindplaats: pa 8.6.1 nede €

Dit boekje brengt het verhaal van het ontstaan en de ontwikkeling van de Nederlandse taal.

Nederlands, taal van twintig miljoen Nederlanders en Vlamingen [Poolse versie] / Vandeputte, O.; van der Heijden, H.; Schipper, J. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 1996. - 64 p.
Vindplaats: pa 8.6.1 nede €

Dit boekje brengt het verhaal van het ontstaan en de ontwikkeling van de Nederlandse taal.

Nederlands, taal van twintig miljoen Nederlanders en Vlamingen [Russische versie] / Vandeputte, O.; van der Heijden, H.; Schipper, J. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 1995. - 64 p.: euro 8,00 €
Vindplaats: pa 8.6.1 nede €

Dit boekje brengt het verhaal van het ontstaan en de ontwikkeling van de Nederlandse taal.

Ouder worden in Nederland in de 21ste eeuw: Voorlichtingsprogramma welzijn-wonen-zorg voor oudere migranten en vluchtelingen [handleiding+DVD] / Loog, Ank; van Overbeek, Riki. - Utrecht: NIZW Zorg Kenniscentrum Ouderen, 2006. - 233 p. - ISBN 90 5957 365 X: euro 28,98
Vindplaats: pa 8.6 oude

Deze publicatie omvat een handleiding inclusief een DVD met ondersteunend cursusmateriaal voor een voorlichtingsprogramma voor oudere migranten en vluchtelingen. Dit programma biedt ouders de ruimte om na te denken en met elkaar te praten over het ouder worden en geeft informatie in de eigen taal en op maat gesneden over ouderenvoorzieningen in Nederland op het terrein van welzijn, wonen en zorg.

Mijn kind online: Hoe begeleid je je kind op Internet? / Pardoën, Justine; Pijpers, Remco. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2006. - 191 p. - (Ouders online). - ISBN 90-6665-577-1: euro 17,50
Vindplaats: pa 8.1 oude

'Mijn kind online' is het eerste boek in het Nederlandse taalgebied waarin internetopvoeding centraal staat, voor kinderen en jongeren van 3 tot 18 jaar. Alle opvoedingsaspecten worden besproken: van omgaan met schokkende beelden tot je kinderen naar bed krijgen, en van omgaan met online pesten tot het terugdraaien van ongewenste aanschaffingen. De auteurs pleiten voor 'Internet-opvoeding': je moet je kind op internet niet alleen beschermen maar vooral begeleiden, opvoeden. De twee laten zien hoe je dat zou kunnen doen.

Praten met kinderen en jongeren over seksualiteit en relaties: Gids voor ouders / Klaï, Telidja, red.; Musschoots, Dirk, red.; Hendrickx, Kenny, eindred. - Antwerpen: Sensoa vzw, 2006. - 35 p.: euro 0,00
Vindplaats: pa 8.1 prat

Het begeleiden van kinderen in hun seksuele ontwikkeling en hen leren praten over seksualiteit is zeer belangrijk voor hun latere seksuele leven. Maar, je kinderen een goede seksuele opvoeding geven is voor velen geen gemakkelijke klus. Hoe verloopt die seksuele ontwikkeling eigenlijk? Wat houdt seksuele opvoeding concreet in? Over welke onderwerpen praat je met je kinderen? Wat bespreek je op welke leeftijd? Welke boeken, folders, websites... kunnen daarbij helpen? Het antwoord op deze en veel andere vragen vind je in deze brochure.

De ontwikkeling van kinderen / Tassoni, Penny ...[et al.]. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2006. - 218 p. - (Scholing in begeleiding en verzorging van kinderen voor leid(st)ers in kindercentra en sociaal-pedagogisch werkers;2). - ISBN 978-90-6665-632-1: euro 33,00
Vindplaats: pa 8.1 scho

Een handboek voor de opleiding van leid(st)ers in kindercentra en sociaal-pedagogische werkers dat ook kan dienen als naslagwerk in de praktijk, voor thema-avonden of in het kader van bij- en nascholingsactiviteiten. 'De ontwikkeling van kinderen' beschrijft uitgebreid alle ontwikkelingsaspecten bij kinderen: lichamelijke aspecten van groei en ontwikkeling, verstandelijke ontwikkeling met de verschillende bijbehorende stadia, taalontwikkelingen (bijvoorbeeld meertaligheid) en sociaal-emotionele ontwikkeling, inclusief de manier waarop je als leidster bange, angstige, agressieve of jaloezige kinderen helpt. In dit deel worden ook allerlei gedragsaspecten behandeld, zoals grenzen en doelen aangeven in het gedrag van kinderen en het veranderen van ongewenst gedrag.

Seks@relaties.com!: Werkboek voor mensen met een verstandelijke beperking: Deel 1 Seksualiteit / Conix, Greet; Claerhout, Hilde; Ryckaert, Ann, red. - Berchem: EPO, 2005. - 264 p. - ISBN 90-6445-382-9: euro 32,00
Vindplaats: pa 8.9.4 seks

Dit werkboek richt zich tot mensen met een verstandelijke handicap en hun al dan niet professionele omgeving met als doel samen te werken aan het relationeel en seksueel welzijn van de beoogde doelgroep. Thema's die aan bod komen zijn: lichaam, lichamelijke veranderingen, seksuele gevoelens, masturbatie, voortplanting, vrijen, zwangerschap, geboorte, voorbehoedmiddelen, seksueel overdraagbare aandoeningen. De bijgevoegde cd-rom bevat naast de handleiding voor begeleiders tientallen printklare werkblaadjes en foto's.

Sociale Competentie op school en thuis: 8 ouderbijeenvakkomsten over sociaal competent gedrag van kinderen op school en thuis / Veldhuis, Marian. - Rotterdam: CED-groep, 2005. - veelv. gepag. - ISBN 90 76166 23 4: euro 122,61
Vindplaats: pa 8.1 soci

Deze map bestaat uit achtergrondinformatie en tips voor de voorbereiding van ouderbijeenvakkomsten rond sociale vaardigheden. Ze bevat acht draaiboeken om rond 8 thema's, die elk een ander onderdeel van sociale competentie belichten, te werken. Met werk- en informatiebladen voor de ouders.

Talking Dutch / Daniëls, Wim. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 2005. - 79 p. - ISBN 90 75862 74 1: euro 9,00
Vindplaats: pa 8.6.1 spr

Dit boek vertelt het verhaal van het Nederlands, van "Hebban olla vogala nestas hagunnan" tot "Hun hebben het gedaan". De auteur schetst het ontstaan en de geschiedenis van het Nederlands tegen de achtergrond van een steeds veranderende politieke en maatschappelijke context en blik ook even vooruit.

Vous avez dit néerlandais? / Daniëls, Wim. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 2005. - 78 p. - ISBN 90 75862 72 5: euro 9,00
Vindplaats: pa 8.6.1 spr

Dit boek vertelt het verhaal van het Nederlands, van "Hebban olla vogala nestas hagunnan" tot "Hun hebben het gedaan". De auteur schetst het ontstaan en de geschiedenis van het Nederlands tegen de achtergrond van een steeds veranderende politieke en maatschappelijke context en blik ook even vooruit.

Spraakmakend Nederlands / Daniëls, Wim. - Rekkem: Ons Erfdeel vzw, 2005. - 78 p. - ISBN 90 75862 71 7: euro 9,00
Vindplaats: pa 8.6.1 spr

Dit boek vertelt het verhaal van het Nederlands, van "Hebban olla vogala nestas hagunnan" tot "Hun hebben het gedaan". De auteur schetst het ontstaan en de geschiedenis van het Nederlands tegen de achtergrond van een steeds veranderende politieke en maatschappelijke context en blik ook even vooruit. È

Hoe minder straffen?: Een boek over eisen, straffen en belonen voor ouders, leerkrachten en andere opvoeders / Driesen, Ludo. - Antwerpen-Apeldoorn: Garant, 2006. - 262 p. - ISBN 978-90-441-2088-2: euro 24,90 È
Vindplaats: pa 8.1 straf È

Dit is een heel praktisch boek over opvoeding. Het gaat vooral over eisen, straffen en belonen. Straffen is onvermijdelijk, maar ook onaangenaam. Daarom is zo weinig mogelijk straf verkieselijk. Dat is op 3 manieren te realiseren: door redelijke eisen aan kinderen te stellen kan ongewenst gedrag - en dus ook straffen - in hoge mate worden vermeden; door het straffen zelf goed aan te pakken zal uiteindelijk minder gestraft moeten worden; in het weloverwogen belonen van gedrag worden alternatieven voor het straffen gevonden. È

Taalactivering / Vlaams minderhedencentrum De Acht vzw. - Antwerpen: De Acht, 2007: euro 50,00 (kit) È
Vindplaats: pa 8.2 taal È

Al vele jaren leeft er in het kleuteronderwijs de vraag naar ondersteuning in de taalontwikkeling van allochtone kleuters. De koffer "Taalactivering" biedt een methode

aan om met school en ouders op een constructieve manier aan de taalontwikkeling van de kinderen te werken. Het pakket is volledig uitgewerkt voor 10 oudersessies per kleuterjaar. Ouders met kinderen in de eerste kleuterklas krijgen algemene onderwerpen op het programma zoals: taalontwikkeling en meertaligheid, het kleuteronderwijs in Vlaanderen, het CLB, spelend leren, voorlezen,... maar ook meer praktische onderwerpen, om samen met hun kinderen aan de slag te gaan rond kleuren, voorzetsels of knuffels. Natuurlijk is er ruimte voorzien om het materiaal dat de kleuterleidster gebruikt voor te stellen. Ouders met kinderen in de tweede kleuterklas krijgen een zicht op de aangebrachte thema's in de kleuterschool, voor ouders met kinderen in de derde kleuterklas gaat het o.a. over voorbereidend lezen, schrijven en rekenen, schoolrijpheid, de toetertest,...

- map ouderbijeenkomsten: euro 50,00 (kit)
- handleiding, 22 p.
- prentenmap, [4] p.
- prentenboekjes
- werkbladen op cd-rom

Tieners, alcohol en drugs: Informatie voor ouders van 10- tot 12-jarigen / VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw. - Brussel: VAD, 2005. - 21 p.: euro 0,40
Vindplaats: pa 8.1 tien

Wanneer mag mijn zoon zijn eerste pint drinken? Heeft het zin om met mijn kind over drugs of alcohol te praten? En hoe begin ik daar best aan? Wat moet ik daar zelf over weten? Ik bent niet zo'n prater, wat kan ik als ouder nog doen? Ik rook, hoe kan ik het dan mijn dochter verbieden? Deze brochure geeft informatie, advies en tips.

1.4 **Mondiale vorming (Kleur Bekennen)**

40 maal anders [Informatief boek] / Stedelijke Integratiedienst voor vreemdelingen vzw. - Oostende: Stadsbestuur, 2006. - 96 p.
Doelgr.: 16 - 18 È
Vindplaats: docAtlas Turnhout: T 07.01.168 È
docAtlas Antwerpen: ge 02.1 40ma È

'40 maal anders' zijn de verhalen, getuigenissen, anekdotes,... van veertig allochtonen die sinds kort of sinds lang in ons land verblijven. Ze vertellen over hun cultuur en gewoonten, hun godsdienst, hun eetgewoonten, hun muziek,... Ze brengen verhalen over liefde en vriendschap, over heimwee en terugdenken. Leven in een ander land betekent winnen, maar ook verliezen. In de teksten zijn de persoonlijke ervaringen van mensen uit alle delen van

de wereld terug te vinden. Een boek dat uitnodigt tot een interculturele dialoog.

Afghanistan. Leren spelen in een verwoest land. Erfenis van een oorlog [Handleiding; Tijdschrift] / Schouten, Liesbeth. - Amsterdam: Koninklijk Instituut Voor De Tropen, 2007. - (Samsam).
Doelgr.: 9 - 14
Vindplaats: docAtlas Antwerpen: A AZI/AFG.005 c , A AZI/AFG.005 d , A AZI/AFG.005 e

'Samsam' is een Nederlands wereldtijdschrift voor kinderen. Elk nummer bevat een aantal vaste rubrieken en is vergezeld van een docentenhandleiding met diverse suggesties en opdrachten. Nederland levert sedert 2006 militairen voor de vredesmacht in Afghanistan. Deze aflevering kijkt hoe het is voor de Afghaanse kinderen om in een land te wonen waar veel vernield werd.

Brieven uit de hele wereld in echte enveloppen! [Prentenboek; Spel] / McLaren, Thando. - Amsterdam: Ploegsma, 2005. - ISBN 9021617285.
Doelgr.: 6 - 10

Vindplaats: docAtlas Turnhout: T 02.01.123, T 02.01.123a
docAtlas Antwerpen: A 02.01.111

Vera, een meisje uit Nederland, correspondeert met kinderen uit de hele wereld. Je kan de brieven uit de enveloppen halen en lezen over hun hobby's, hun lievelingseten, hun feesten, hun familie... Op het einde van het boek vind je ook een spel, nl. het verre-landen-spel. Een mooi boek als inleiding op een project over een land of thema.

Burundi [Informatief boek] / Bervoets, Kris. - Brussel: 11.11.11, 2006. - 126 p., geïll. - (Landenreeks). È
Doelgr.: 16 - 18+
Vindplaats: docAtlas Turnhout: T AFR/BURU.03 È
docAtlas Antwerpen: A AFR/BUR.003 È

De landenreeks is een betrouwbare bron van informatie over meer dan zestig landen in de wereld. De landenreeks geeft een toegankelijk beeld van waar het in een land nu werkelijk om draait. Zonder in clichés te vallen, schetst de reeks het ongewone en het bijzondere van een land, en legt het karakteristieke van zijn bevolking bloot. Burundi komt uit een heel diep dal. Ruim tien jaar burgeroorlog leidde tot honderdduizenden slachtoffers, meer dan een miljoen vluchtelingen, een geruïneerde economie en infrastructuur en een verziekte verstandhouding tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Voorzichtig krabbelt het land weer op, met de steun van de internationale gemeenschap. Het is nu tijd de echte problemen aan te pakken: de strijd tegen de armoede.

China cd-rom [cd-rom] / Alfa vzw, 2006.
Doelgr.: 9 - 10 Ê
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AZI/CHI.35 Ê
docAtlas Antwerpen: A AEI/CHI.022 Ê

Op deze cd-rom maak je aan de hand van interactieve quizjes, spelletjes, puzzels, crea- en kooktips en allerlei opdrachten kennis met China en een aantal aspecten van het dagelijks leven in China. Je leert er onder meer tellen in het Chinees, een aantal karakters tekenen en je komt terecht in een Chinese klas.

De millenniumdoelen Atlas [CD-rom; Lesbrieff] / [s.n.]. - Amsterdam: NCDO, 2006. - cd-rom, lesbrieven 28 p., factsheets 16 p.
Doelgr.: 12 - 15 Ê
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 10.43 Ê
docAtlas Antwerpen: A 03.01.032 Ê

De atlas bestaat uit 12 wereldkaarten die elk een onderdeel van de millenniumdoelen in beeld brengen. Iedere kaart geeft een andere kijk op de verhoudingen in de wereld, waarin de onderlinge verschillen tussen landen duidelijk naar voor komen. Spectaculaire animaties laten veranderingen in de wereldkaart zien. Via de lesbrieven krijgen leerlingen extra opdrachten en wordt er gestimuleerd om op zoek te gaan naar informatie via internet.

De Regenwachters [DVD; Lesmap; Video] / Broederlijk Delen. - Brussel: Studio Globo, 2007. - video 15 min., lesmap 47 p.
Doelgr.: 12 - 18 Ê
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AFR/BURK.10 Ê
docAtlas Antwerpen: A AFR/BURK.006 Ê

De video of DVD toont ons het dagelijks leven van de 10-jarige Lassané, dat van zijn 16-jarige oom Rasmané en hun familie. De lesmap bevat lessuggesties voor alle graden: de tijdsindeling in een Burkinees dorp komt aan bod, maar eveneens thema's als de impact van wereldhandel op boeren en lokale markten. Tevens worden de millenniumdoelstellingen en voedselzekerheid belicht.

De vlucht van de Zilverbekjes. Een sprookje over Vrede Vrijheid Verdraagzaamheid [CD; Handleiding] / Dingenen, Frank. - Diksmuide: De IJzertoren, 2007.
Doelgr.: 8 - 12 Ê
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 05.01.100 Ê
docAtlas Antwerpen: A 03.04.027 Ê

Dit sprookje is geschreven en wordt op de cd ook voorgelezen door tv-persoonlijkheid Frank Dingenen. De cd wil een aanzet zijn om één of meerdere lessen te besteden aan de vredesboodschap in het algemeen en aan de vluchtelingenproblematiek in het bijzonder. Het verhaal

gaat over oorlog, vluchtelingen en vrede. Bij de cd hoort ook een handleiding met verwerkingssuggesties en de integrale tekst van het sprookje.

Dossier Discriminatie [Informatief boek] / [s.n.]. - Hilversum: Kwintessens, 2006. - 32 p., geïll. - (Dossier). - ISBN 9057888165.
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 03.01.18

In een 'Dossier' vind je feiten, meningen en ervaringen over een belangrijk onderwerp. Dit dossier gaat over discriminatie. Wat is discriminatie en wie wordt er gediscrimineerd? Hoe is het om gediscrimineerd te worden en wat kun je ertegen doen? Waarom discrimineren mensen en zal discriminatie ooit verdwijnen? Antwoorden op deze en andere vragen vind je in dit dossier. Je leest over een jongen die gediscrimineerd wordt omdat hij homo is, over een jongen in een rolstoel en over het project 'wereldkinderen'. Je vindt ook uitleg van allerlei begrippen betreffende discriminatie, de geschiedenis van discriminatie, een strip en verhalen.

Dossier Kinderarbeid [Informatief boek] / [s.n.]. - Hilversum: Kwintessens, 2004. - 32 p. geïll. - (Dossier). - ISBN 9057881098.
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 06.02.01

In een 'Dossier' vind je feiten, meningen en ervaringen over belangrijke onderwerpen. Dit Dossier gaat over kinderarbeid. Wat is kinderarbeid eigenlijk? Wat zijn de oorzaken van kinderarbeid? En wat kun je tegen kinderarbeid doen? Antwoorden op deze en andere vragen vind je in dit dossier. In een interview lees je hoe men actie voert tegen het maken van voetballen door kinderen in India. Een scholier vertelt over een ontmoeting met een kindslaaf, en je leest hoe gewoon kinderarbeid vijftig geleden in ons land was. Je vindt ook uitleg over de wetten tegen kinderarbeid, een strip en andere interessante verhalen.

Geef je stem aan kinderen in sloppenwijken [CD; Handleiding; Spel] / Kinderstem. - Den Haag: Cordaid, 2006.
Doelgr.: 5 - 12
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 03.03.051

Melissa woont in een sloppenwijk in Lima en werkt in een steenfabriek waar ze samen met haar vader 1000 stenen per dag moet maken. Melissa kan dus niet naar school. In de handleiding staan lesideeën met als doel kinderen bewust te maken over de situatie in de sloppenwijken. Er wordt - ook voor het spel - gewerkt met luisteropdrachten en muziek.

Global Warming. Het gevaar van het broeikaseffect en wat we eraan kunnen doen [DVD; Lesmap] / Gore, Al. - Amsterdam: Meulenhoff, 2007. - dvd 93 min., lesmap 232 p., 10 paspoorten.
Doelgr.: 16 - 18
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 09.01.24
docAtlas Antwerpen: A 09.02.007

Dit educatief pakket bevat de film "An inconvenient Truth" van Al Gore en een lesmap waarin 18 hoofdstukken de oorzaken en gevolgen van de klimaatcrisis toelichten. Ook concrete voorbeelden van wat we zelf kunnen doen om die crisis op te lossen, worden aangereikt. Aan de hand van paspoorten met opdrachten gaan de leerlingen zelf op bronnenonderzoek.

God, Adonai, Allah. Vragen over de drie grote religies [Informatief boek] / Mrović, Katia; Kubler, Michel; Sfeir, Antoine. - 's Hertogenbosch: Katholieke Bijbelstichting, 2006. - 188 p. - ISBN 9061738970.
Doelgr.: 6 - 14
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 02.02.064

In je omgeving kom je allerlei godsdiensten tegen, ieder met hun eigen opvattingen, leefregels, gebeden en feesten. De drie grote godsdiensten Christendom, Islam en Jodendom geloven in één God. Ze zijn familie van elkaar met Abraham als stamvader. Ze groeien als takken aan dezelfde boom. Hoe zit dat precies? Wat weten we van elkaar? Dit boek probeert antwoord te geven op honderd nieuwsgierige vragen van kinderen. Er zijn zeven grote hoofdstukken: grote vragen van gelovigen, het geloof en het leven van de gelovigen, gebed en geloofspraktijk, religieuze feesten en symbolen van gelovigen, heilige plaatsen en vragen over geloven in de 21ste eeuw.

Kinderen zoals ik [Handleiding] / De Vos, Herlinde; Kasongo, Alao. - Brussel: Unicef België, 2006. - 36 p.
Doelgr.: 10 - 14
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 03.03.26
docAtlas Antwerpen: A 03.03.052

Unicef België wil met dit dossier aan leerlingen de mogelijkheid geven om zich hun cultuur eigen te maken en die van anderen te leren kennen en begrijpen. Andere manieren ontdekken om de wereld te beleven helpt hen om hun eigen leven, waarden en gewoontes in perspectief te plaatsen en erover na te denken. Al te dikwijls is de beeldvorming van kinderen over mensen die verschillend zijn qua nationaliteit, afkomst, geslacht, leeftijd of vaardigheden, gebaseerd op stereotypen. De map omvat een reeks activiteitenfiches opgebouwd volgens volgende didactische principes: interactiviteit, participatie en vakoverschrijdend.

Kindvluchtelingen. Een educatief pakket [Brochure] / Berghmans, Eva. - Antwerpen: Vormen Vzw, 2006. - 30 p.
Doelgr.: 10 - 16

URL: <http://www.vormen.org/Vluchtelingen/>

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 03.04.026

Het nieuws staat bol van de berichtgeving over vluchtelingen. De asielproblematiek is een deel van onze dagelijkse realiteit geworden. Ook voor jongeren is dat zo. In elke school bevindt zich wel een leerling die, hetzij alleen, hetzij samen met zijn ouders, naar België gevlucht is. Voor velen onder hen is het bang afwachten wat het resultaat van de asielprocedure zal zijn. Sommigen worden 'illegaal' in België, een moeilijk en hard bestaan. De asielproblematiek is ingewikkeld. Bovendien bestaat er veel verwarring en leven er vooroordelen over wie of wat een vluchteling juist is. Men staat niet stil bij de echte redenen van hun vlucht, bij hun kwetsbaarheid en bij de talrijke mensenrechtenschendingen die ze ondergaan. Deze brochure geeft inhoudelijke informatie en suggesties om rond het thema 'kindvluchtelingen' te werken met jongeren. Er is een deel voor 10 tot 12 jaar en een deel voor 12 tot 16 jaar.

Klaas en de 3 pestkoppen [Stripverhaal]

/ Jeugd en Vrede vzw. - Mechelen: Bakermat, 2004. - 51 p. - ISBN 9054619295. Ê
Doelgr.: 9 - 12 Ê

Vindplaats:

docAtlas Turnhout: T 05.02.18 Ê

Klaas Janssens, een jongen van bijna 12 jaar, verhuist naar een ander dorp. Dat betekent een nieuw huis, een nieuwe buurt en een nieuwe school. In de klas krijgt Klaas het vanaf de eerste dag aan de stok met drie pestkoppen: Jorre, Tim en Kevin. Zij maken Klaas het leven zo zuur mogelijk. Klaas staat er helemaal alleen voor. Hij krijgt hulp van een geheimzinnige figuur. Maar wie zich achter dit personage verschuilt is voor Klaas een raadsel. Hoe dit verhaal afloopt lees je in de strip. Achteraan is een katern opgenomen met een woordje uitleg voor slachtoffers, pestkoppen, middengroep, begeleiders en ouders, kortom voor iedereen die met pesten te maken kan krijgen. Ê

Klaas en de vluchteling [Handleiding; Stripverhaal] / Kerkhofs, Renate. - Mechelen: Jeugd En Vrede, 2006. - strip (47 p.), handleiding (23 p.). - ISBN 9054614196. Ê

Doelgr.: 9 - 12 Ê

Vindplaats:

docAtlas Turnhout: T 07.02.51 Ê

Klaas heeft een nieuwe vriend, Terry, die in een opvangcentrum voor asielzoekers verblijft. Via hem komt Klaas in contact met kinderen uit heel de wereld. Terry wordt uitgewezen, maar Klaas blijft niet bij de pakken zitten. Dat is in het kort het verhaal van deze strip. Achterin de strip staat een woordje uitleg over de vluchtelingenpro-

blematiek. In de bijhorende handleiding vind je suggesties om aan de hand van deze strip te werken rond vluchtelingen en asielzoekers.

Mes tissages de vie. Une réflexion sur les identités jeunes [Lesmap] / CIDJ

(Centre d'Information et de Documentation pour Jeunes). - Brussel: CIDJ, 2005. - 193 p.

Doelgr.: 12 - 16

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 07.038 Ê

Dit Franstalig werk behandelt het thema "identiteit" en geeft ons in een eerste hoofdstuk een theoretisch kader. De hoofdstukken 2 en 3 gaan dieper in op de identiteit van elke persoon, zijn historisch verleden, cultuur, familie en dit aan de hand van zeer concrete activiteiten.

Nicaragua [Lesbrief] / Vandevoorde,

Helga. - Brussel: Studio Globo, 2007. - 8 p., geïll. - (Wereldreis). Ê

Doelgr.: 6 - 12 Ê

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A AME/NIC.005 , A AME/NIC.005 a , A AME/NIC.005 b Ê

Wereldreis is een lesbrief bij de wereldkalender van 11.11.11. Elke maand wordt het land of thema van de foto uit de doeken gedaan. Je krijgt steeds achtergrondinformatie over dit land of thema, een beschrijving van de foto, een brief bij de foto en allerlei lessuggesties en werkbladen. In elke uitgave krijg je ook een reisverslag van Lien. Ze vertelt je elke maand haar avontuur op wereldreis. Deze aflevering gaat over Nicaragua, het centrale thema is gezondheidszorg.

Niger [Tijdschrift; Werkbladen] / Vandevoorde, Helga. - Brussel: Studio Globo, 2007. - 8 p., geïll. - (Wereldreis). Ê

Doelgr.: 6 - 12 Ê

Vindplaats:

docAtlas Turnhout: T AFR/NIG.09a , T AFR/NIG.09b , T AFR/NIG.09 Ê

docAtlas Antwerpen: A AFR/NIG.002 i , A AFR/NIG.002 j , A AFR/NIG.002 k Ê

Wereldreis is een lesbrief bij de wereldkalender van 11.11.11. Elke maand wordt het land of thema van de foto uit de doeken gedaan. Je krijgt steeds achtergrondinformatie over dit land of thema, een beschrijving van de foto, een brief bij de foto en allerlei lessuggesties en werkbladen. In elke uitgave krijg je ook een reisverslag van Lien. Deze aflevering gaat over de woestijn en de Toerears. Ê

Religies wereldwijd [DVD] / Kingsley,

Ben [verteller]. - Orion Channel, 2007. - 4 dvd's, 780 min.

Doelgr.: 16 - 18+ Ê

Vindplaats:

docAtlas Turnhout: T 02.01.41 Ê

docAtlas Antwerpen: A 02.02.065 Ê

In deze dvd serie worden 13 van de meest belangrijke hedendaagse religieuze stromingen en overtuigingen uitgebreid belicht. Niet alleen het ontstaan hiervan komt aan bod, maar ook hoe aanhangers hun godsdienst of overtuiging beleven. Gepresenteerd door Sir Ben Kingsley, geeft deze serie de kijkers meer inzicht in het kluwen van religies en andere overtuigingen die over de hele wereld verspreid zijn. Engels gesproken, Nederlands ondertiteld.

Straffe Koffie [DVD; Lesmap] / Oxfam Wereldwinkels. - Gent: Oxfam-Wereldwinkels, 2003. - dvd 9 min., methodiekenmap

26 p. + 15 p. bijlagen.

Doelgr.: 15 - 18 Ê

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 04.084 Ê

Straffe koffie vertelt het verhaal van John Kanjagaile, koffieboer in Tanzania. Bedrijven en politici moeten dringend aangepord worden om iets te doen aan de lage koffieprijs. De drie methodieken in de lesmap zijn gemaakt om te gebruiken na het bekijken van de video en zijn bedoeld voor een publiek dat weinig of niets afweet van eerlijke handel. Elke methodiek bestaat uit verschillende stappen en kan naar eigen keuze gecombineerd worden. De werking van de Wereldwinkels wordt eveneens besproken.

Uniglobe [Spel] / [s.n.]. - Leuven: Centrum

Informatieve Spelen, 1997. - kartonnen doos (grootte A4) + materiaal.

Doelgr.: 14 - 18+ Ê

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 04.086 Ê

Via kennis, inzicht, discussie, ervaring en doe-opdrachten wordt het begrip duurzame ontwikkeling aangekaart en worden de mechanismen die aan de basis van de Noord-Zuid-kloof liggen ontmaskerd. 'Uniglobe' is de Spaanse, Franse en Engelse vertaling van het spel 'Wereld-duo'. Het spel kan gespeeld worden met een groep van 8 tot 16 spelers. Speeltijd: 120 tot 150 min. Ê

Verdediging zonder aanval. De kracht van de geweldloosheid [Informatief boek] / Patfoort, Pat. - Mechelen:

Jeugd En Vrede, 2006. - 361 p. - ISBN 9059243897. Ê

Doelgr.: 18+ Ê

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 05.047 Ê

In dit boek diept de auteur haar "Meerdere-mindere-evenwaardigheid-model" uit dat eenvoudig en duidelijk het geweld ontleedt en vooral het alternatief van de geweldloosheid of evenwaardigheid aanbrengt. Met dit model kunnen we conflicten transformeren zodat ze niet met pijn gepaard gaan en escaleren, en leren we er op een menselijk waardige en constructieve wijze mee omgaan. Pat Patfoort illustreert dit met veel voorbeelden, op het niveau van de opvoeding, van de relaties

tussen volwassenen en van de maatschappij, tot en met het interetnisch, nationaal en internationaal niveau. Hoe kunnen we boosheid uitdrukken zonder agressief te zijn, onszelf verdedigen zonder aan te vallen, en schadeherstel krijgen zonder straf of wraak? Het boek besluit met een reeks oefeningen om alles interactief te lezen en de inhoud beter te integreren.

Wereldburgers [DVD] / NCDO. - Amsterdam: NCDO, 2007. - dvd 5x15 min. - (Samsam).
Doelgr.: 10 - 13
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 08.33
docAtlas Antwerpen: A 08.036

Aanvullend op het Samsamnummer 'We want you. Ben jij een wereldburger?' verscheen deze film 'wereldburgers'. De jonge reporters trekken op onderzoek en trachten in 5 afleveringen antwoorden te vinden op hun vragen rond schone kleren, migratie, eerlijke handel, diversiteit in je buurt, natuur, media en beeldvorming.

Wereldtalenten [CD; DVD; Lesmap] / Meijer, Saskia. - Rotterdam: Planet Jr., 2007. - (Wereld Kinderfestival).
Doelgr.: 8 - 12
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 02.01.110

In dit lespakket vertellen vier kinderen over hun talent en het land en de cultuur waar hun talent mee te maken heeft. Daarna gaan de leerlingen in de klas zelf aan de slag en ervaren ze wat de verschillende talenten te bieden hebben. Per les wordt er informatie gegeven voor de docent. Met suggesties, vragen en opdrachten.

2. ACHTERGRONDLITERATUUR OVER ONDERWIJS EN DIDACTIEK

2.1. Algemeen

Politiek, taal, onderwijs en samenleving in beweging / De Groof, Roel, red.; Janssens, Rudi, red.; Degadt, Jan, red. ...[et al.]. - Brussel: VUBPRESS, 2005. - 494 p. - (Brusselse Thema's;14). - ISBN 90-5487-402-3: euro 25,19
Vindplaats: dg 4 brus

Politiek, taal, onderwijs en samenleving zijn in Brussel constant in beweging. Deze bundel telt elf bijdragen en opent met een analyse van de evolutie van het Vlaamse denken over de toekomst van Brussel en zijn instellingen gedurende het laatste decennium. Politiek voeren is in Brussel zeker geen sinecure omwille van de complexe verhoudingen tussen de bevoegdheden en instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappen en de gemeenten. Dat blijkt uit analyses van het Brusselse beleid inzake stedelijke heropleving en stadsvernieuwing. Taal en onderwijs zijn sectoren die in Brussel ook volop in beweging zijn. Het Nederlands-talig secundair en volwassenenonderwijs staat in Brussel voor enorme uitdagingen. Die zijn echter niet uniek. Ook in Quebec tracht men immers een vraag naar tweetaligheid te verzoenen met een duale onderwijsstructuur, terwijl een meertalige populatie de traditionele dualiteit overstijgt en voor een gedeeltelijke loskoppeling tussen taal en cultuur zorgt. Deze bundel bevat ook een overzicht van de evolutie van immigraties in Brussel in historisch perspectief. Welke factoren brachten de verschillende immigratiegolven en -groepen op gang? De problematiek van immigratie is uiteraard nauw verbonden met die van integratie, wat zeker niet zonder conflicten in de samenleving gepaard gaat. Dat was in het verleden zo en geldt vandaag nog. Uit de analyse van de rol van de Brusselse vakbonden bij de uitbouw van het migrantenbeleid blijkt dat er een kloof bestaat tussen het verheffende antiracistische discours van de vakbondsleiding en de praktijk op het terrein. Hoe komt dat?

Cultuur in beweging: Een andere kijk op je klas / van der Hoek, Jannet. - Den Haag: Uitgeverij Lemma, 2006. - 136 p. - ISBN 90-5931-229-5: euro 24,90
Vindplaats: dg 6 cult

Jannet van der Hoek beschrijft op een crossculturele manier de uiteenlopende veranderingsprocessen in migrantengezinnen van de eerste generatie en hun nakomelingen. De ontwikkelingen in allochtone Nederlandse gezinnen worden naast de ontwikkelingen in autochtone Nederlandse gezinnen gelegd. Dit gebeurt aan de hand van diverse opvoedkundige thema's, zoals

het bijbrengen van normen en waarden, de communicatie tussen ouders en kinderen en de betrokkenheid van ouders bij de school. Het boek beschrijft per thema de overeenkomsten en de verschillen tussen de diverse etnische groepen. Dit boek biedt (aankomend) docenten een schat aan praktijkgerichte informatie over de grote diversiteit aan opvoedingssituaties in multicultureel Nederland. Bij het boek is een docentenhandleiding beschikbaar met verwerkingsopdrachten.

Didaktief: Opinie en onderzoek voor de schoolpraktijk / [s.n.]. - Meppel: Uitgeverij School, 2007. - [s.p.]: euro 44,50
Vindplaats: dg 1 dida

Het tijdschrift Didaktief stelt zich ten doel actuele onderzoeksresultaten toegankelijk te maken voor een groot onderwijspubliek. Daarnaast wil het blad het debat voor het onderwijs stimuleren.

Draaiboek ouderkamer / Zijlstra, Ria, red.; van der Gun, Trees, red. - Gouda: JSO Expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding, 2006. - 24 p.
URL: <http://www.jso.nl/web/show/id=47496/contentid=1049>
Vindplaats: dg 6 draa

'Ouders vervullen een essentiële rol in de ontwikkeling van hun kinderen' is het eerste uitgangspunt over de visie op ouderkamers van de auteurs van het 'Draaiboek ouderkamer'. Een ouderkamer biedt volgens de auteurs een goede mogelijkheid om contact te leggen, vertrouwen te winnen en ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie langzaam uit te bouwen. Concreet is een ouderkamer een ruimte, liefst binnen de school, waar ouders koffie kunnen drinken en elkaar kunnen ontmoeten. Gastouders, die wat betreft taal en cultuur dichtbij de ouders staan, vangen de ouders op. Het praktijkgericht 'Draaiboek ouderkamer' beschrijft, gebaseerd op eigen ervaringen, de opzet en uitvoering van een ouderkamer, de mogelijke activiteiten en punten als inrichting en financiering. Bijlagen bieden informatie over een stappenplan, de werving van gastouders en een training van een ouderkamerteam.

Dynamisch Inter(- en trans)disciplinair Taal Onderzoek: De nieuwe taalwetenschappen / Gontier, Nathalie; Mondt, Katrien, red. - Gent: Academia Press, 2006. - 344 p. - ISBN 90 382 0864 2: euro 30,00
Vindplaats: dg 4 dyna

In het eerste hoofdstuk wordt de lezer, langs een korte inleiding tot de verschillende bijdragen, geïntroduceerd in de -door de redacteurs zo geheten- "nieuwe taalwetenschappen". Vijf onderverdelingen; wetenschapsfilosofie en biologie, cognitieve wetenschappen, neurowetenschappen, gebarentaalonderzoek en artificiële intelligentie, behandelen het thema taal. Binnen- en buitenlandse experts en

academici brengen in hun bijdrage niet alleen eigen onderzoek naar voren maar geven ook op een, voor de leek toegankelijke wijze, uitleg bij methodologieën, werkwijzen en onderzoeksinstrumenten die in hun specifiek veld worden gehanteerd. Op deze manier wordt een thematische kijk vakoverschrijdend toegankelijk gemaakt.

Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's: Een praktische gids / Vluchtelingenwerk Vlaanderen. - Brussel: Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 2007. - 48 p.: euro 11,38
Vindplaats: dg 1 geli

In deze praktische gids komen alle vormen van erkenningen, gaande van het secundair tot een academische erkenning, aan bod. De gids helpt je bij het invullen van het aanvraagformulier en het samenstellen van een dossier maar ook praktische tips, opmerkingen en knelpunten worden uitvoerig omschreven. Het is een handig werkinstrument waarbij interculturele werkers, trajectbegeleiders, welzijnswerkers. Maar ook de individuele vluchteling of asielzoeker een beter en duidelijker inzicht krijgt omtrent de gelijkwaardigheid van zijn/haar diploma.

Meer talen, beter communiceren: Een onderzoek naar informatieverbreiding over meertaligheid / Bücking, Lilian; Visser, Saskia. - Groningen: Rijksuniversiteit, 2006. - 53 p.
URL: <http://www.rug.nl/wewi/dewetenschapswinkels/talen/publicaties/bucking>
Vindplaats: dg 4 meer

Dit rapport doet verslag van een onderzoek naar de communicatiemiddelen en -kanalen die ingezet zijn en mogelijk nog ingezet kunnen worden om leerkrachten en anderstalige ouders in de stad Groningen te informeren over meertaligheid. Op deze manier kan er een overzicht worden verkregen van wie er informatie geeft over meertaligheid en op welke manier. Het uiteindelijke doel van het onderzoek is een gefundeerd advies te geven over hoe de informatievoorziening over meertaligheid aan ouders en leerkrachten verbeterd kan worden.

Ondernemend leren: Op weg naar talentontwikkeling en meesterschap / Conijn, Piet; Schuurmans, Marianne; Middelhoek, Dick. - Krommenie: De Educatieve Stad, 2006. - 178 p. - ISBN 90-74043-59-3: euro 28,00
Vindplaats: dg 5 onde

In het eerste hoofdstuk wordt stilgestaan bij de vraag 'Wat is ondernemend leren?'. De contouren worden ruw geschetst. Vervolgens wordt deze vraag nader uitgewerkt vanuit het gezichtspunt van de leerling, de leerkracht, de schooldirectie en het bestuur. Het herkennen, behouden en ontwikkelen van talent, is de meest primaire opgave voor het onderwijs, in het belang van de leerlingen, maar niet minder in het

belang van de duurzame ontwikkeling van de samenleving. Dit boek is een gids om de weg terug te vinden naar relevant, betekenisvol en inspirerend onderwijs, zowel voor het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs.

Toolkit SPH: Opvoedingsondersteuning / Blokland, Geraldien; Burggraaff-Huiskes, Marga; van Dinther, Mart ...[et al.]. - Bussum: Coutinho, 2003.
Vindplaats: dg 6 opvo Ê

Veel ouders redden het prima met de opvoeding van hun kinderen. Als ze ergens mee zitten, praten ze erover met hun partner, met familie en vrienden, in de speelzaal, bij het consultatiebureau en op school. Zo krijgen zij informele opvoedingsondersteuning. Soms hebben ouders hier echter niet genoeg aan. Dan kunnen ze een beroep doen op formele opvoedingsondersteuning. Deze module bereidt studenten sociaal (ped)agogische hulpverlening voor op het geven van zulke opvoedingsondersteuning aan ouders. Ê

- Docentenhandleiding, 54 p.
- Studentenhandleiding, 36 p. - ISBN 90-6283-323-3: euro 8,00

Task-Based Language Education: From theory to practice / Van den Branden, Kris, red. - Cambridge: Cambridge University Press, 2006. - 284 p. - (The Cambridge Applied Linguistics Series). - ISBN 978-0-521-68952-6: euro 35,5
Vindplaats: dg 5 task

Dit boek wil een unieke bijdrage leveren aan de literatuur over taakgericht onderwijs door de taakgerichte pedagogische principes te linken aan een beschrijving van hun toepassing in het "echte" onderwijs. Het geeft een opsomming van de uitdagingen en de obstakels om taakgericht onderwijs in te voeren en het bespreekt verschillende opties om deze problemen op te lossen. Dit boek bevat onderzoek uit Vlaanderen waar taakgericht werken de laatste 15 jaar in lager, secundair en volwassenenonderwijs is geïmplementeerd.

2.2. Regulier onderwijs

Agressie op school aanpakken: Reactiestrategieën voor de praktijk / Leonard, Hilde. - Mechelen: Wolters Plantyn, 2006. - 100 p. - ISBN 90-301-9172-4: euro 24,50
Vindplaats: ro 1 agre

Wie in het onderwijs werkt krijgt in zijn loopbaan te maken met agressief gedrag van leerlingen of ouders. Een verwijt, een vernederende blik,... tot criminele feiten. Het is niet gemakkelijk om in zulke situaties gepast te reageren. 'Agressie op school aanpakken' biedt een stappenplan dat je kunt volgen op het moment dat je met agressie wordt geconfronteerd. De auteur

gaat niet alleen in op wat je beter wél en beter niet doet, maar beschrijft ook hoe je met je eigen emoties kunt omgaan. De voorbeelden uit school- en klaspraktijk zorgen voor de nodige illustratie. Dit boek is bedoeld voor iedereen die in een school werkt. Ê

Allochtonen in het hoger onderwijs: Factoren van studiekeuze en studiesucces bij allochtone eerstejaarsstudenten: Onderwijskundig onderzoek in opdracht van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming / Vlaamse Overheid, Departement Onderwijs en Vorming; Vrije Universiteit Brussel; Katholieke Universiteit Leuven. - Brussel: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, 2007. - 38 p. Ê
URL: <http://onderwijs.vlaanderen.be/publicaties/eDocs/pdf/278.pdf> Ê
Vindplaats: ro 1 allo Ê

Deze publicatie is de neerslag van een onderzoek rond de overgang van allochtone jongeren naar het hoger onderwijs. Het rapport schetst een diepgaande analyse over de deelname van allochtone jongeren aan het Hoger Onderwijs en hun studierendement. Uit het onderzoek treden verschillende factoren naar voren als verklaring voor hun lagere doorstroming en lagere slaagcijfers. Zo spelen onder meer socio-economische achtergrond, verbale vaardigheden en het studiekeuzep proces een doorslaggevende rol. Op basis van de resultaten worden aanbevelingen gesuggereerd naar diverse betrokken actoren, zoals de instellingen van het secundair en hoger onderwijs, de ouders, de leraars... Ê

Beleidsplan ter preventie en bestrijding van geweld, pesten en ongewenst seksueel gedrag op school / Limits vzw. - Brussel: Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming, 2003. - 109 p.
URL: <http://www.ond.vlaanderen.be/publicaties/eDocs/pdf/179.pdf> Ê
Vindplaats: ro 3 bele Ê

Leidraad voor scholen voor het opstellen van een werkbaar preventie- en interventiebeleid inzake geweld, pesten en ongewenst seksueel gedrag. Bij het schrijven van het preventieplan en de verschillende interventieplannen werd rekening gehouden met de nieuwe federale wetgeving. Omdat leerlingen niet door deze wet beschermd worden, integreerde Limits vzw (die deze map opstelde) ook dit luik van bescherming in de plannen. Dit beleidsplan is in de eerste plaats een werkinstrument bedoeld voor leraren, directies, CLB's en vertrouwenspersonen. Ê

Zicht op de brede school 2006-2007 / van der Grinten, Michiel, red.; Studulski, Frank, red. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2007. - 126 p. - ISBN 978 90 6665 834 9: euro 19,09 Ê
Vindplaats: ro 1 bred Ê

De eerste brede scholen in Nederland dateren al van 1995 maar momenteel ontwikkelt de brede school zich in hoog tempo tot een basisvoorziening. Een voorziening waarin kinderopvang, onderwijs, peuterspeelzaal en andere instellingen samenwerken om te komen tot een kwalitatief goed en samenhangend programma voor kinderen en hun ouders. "Zicht op de brede school 2006-2007" biedt een rijk overzicht van verschillende onderwerpen die in de brede school spelen, van financiën, bioritme, cultuur en sport, tot de inrichting van gebouwen en speelplaatsen. €

Handboek Brede School / Avonturijn.
- Rotterdam: PJ Partners, 2004. - veelv. gepag.: euro 0,00 €
Vindplaats: ro 1 bred €

Er zijn ruim 600 brede scholen in Nederland. Dat betekent dat 600 keer ervaring is opgedaan met het starten van een brede school. Die ervaringen zijn samengevat in het Handboek Brede School 0 - 12 jaar. Het handboek is bedoeld als naslagwerk voor procesmanagers bij gemeenten en hun partners zoals projectleiders, managers, coördinatoren, bestuurders en vertegenwoordigers van scholen en instellingen. Maar ook voor veel professionals 'op de werkvloer' bevat het handboek waardevolle informatie. €

Werkboek brede school: Wensen- en behoeftepeilingen: Onder kinderen, ouders en gebruikers / van der Laan, Y.; van Hensbergen, E. - Velp: Spectrum, Centrum Maatschappelijke Ontwikkeling Gelderland, 2006. - 39 p.: euro 15,00 €
Vindplaats: ro 1 bred €

Dit werkboek is voor Brede Scholen die een vraaggericht aanbod willen ontwikkelen en kinderen, ouders en buurtbewoners actief gaan betrekken bij de keuze van speerpunten, programma's en activiteiten. Het beschrijft methodes en werkvormen om zicht te krijgen op de wensen en behoeften van betrokkenen. Het werkboek biedt tevens een handreiking voor het opstellen van een plan van aanpak en geeft belangrijke randvoorwaarden voor participatie.

Gewoon voor de klas: Brabantse leerkrachten en pabostudenten met een dubbele culturele bagage / Eijzenring, Carola; van Lieshout, Tinus; de Ruiter, Anette. - Eindhoven: Palet, 2006. - 68 p. - ISBN 90-76913-08-0: euro 12,25
Vindplaats: ro 1 gewo

'Gewoon voor de klas' is het eindrapport van een onderzoek naar de ervaringen van Brabantse leerkrachten en pabostudenten met een dubbele culturele bagage. Het rapport is een vlot leesbaar boekje. Eén conclusie springt er meteen uit: leraren met een dubbele culturele bagage zijn nodig.

Ghita, Mohamed, Nadya en Ömer op de HBO-opleiding: Vier casestudies van HBO-studenten: Hoe opleiders studiesucces kunnen vergroten in hun dagelijkse praktijk / Beijer, José. - Utrecht: Hogeschool Utrecht, 2006. - 92 p. - ISBN 90-809381-3-0: euro 12,00
Vindplaats: ro 3 ghit

De auteur deed onderzoek naar hoe het studiesucces van studenten uit etnische minderheidsgroepen te vergroten. Zij volgde gedurende een halfjaar intensief vier studenten van de hbo-lerarenopleiding. Haar onderzoek toont aan dat adequate begeleiding en professionalisering van begeleiders nodig is. Ook pleit zij voor meer ondersteuning voor de specifieke taalvaardigheid van een studie en beroep. In de publicatie staan veel praktische tips die niet alleen voor de lerarenopleidingen maar voor alle hbo-opleidingen bruikbaar zijn.

GOKken op de toekomst: Het Gelijke-OnderwijsKansenbeleid in Vlaanderen / Cré, Jos, red. - Mechelen: Wolters Plantyn, 2006. - 201 p. - ISBN 90-301-9045-0: euro 23,00
Vindplaats: ro 1 GOK

In dit boek willen de auteurs vooral het ondersteuningsbeleid wat meer onder de aandacht brengen. Hoe kunnen scholen omgaan met de steeds grotere diversiteit in hun leerlingenpopulatie? Hoe kan de onderwijspraktijk beter afgestemd worden op kansarme groepen? Aan de hand van een aantal zorgvuldig gekozen bijdragen krijgt de lezer een omvattend beeld van wat het GOK-beleid in Vlaanderen momenteel is: ontstaan, visies en praktijkvoorbeelden. In dit alles ontbreekt de stem van de armoedebeweging uiteraard niet.

Grensoverschrijdende Integrale Leerlingenzorg, een (pro)actief proces / Kleijnen, Ria; van den Broeck, Gerd. - Antwerpen: Garant, 2005. - 272 p. - ISBN 90-441-1895-1: euro 15,00
Vindplaats: ro 1 gren

In een driejarig project werken een aantal Vlaamse en Nederlandse scholen gezamenlijk aan de ontwikkeling en optimalisering van Integrale Leerlingenzorg op scholen voor Secundair Onderwijs (Vlaanderen) en Voortgezet Onderwijs (Nederland). Het ontwikkelen van Leerlingenzorg wordt in dit boek opgevat als een integraal proces dat iedere school op zijn eigen manier doorloopt, passend bij de eigen visie op onderwijs en zorg en aansluitend bij de eigen 'cultuur'. De 'zorg' is gericht op ontwikkeling van leerlingen én docenten. Dit tweede boek heeft dezelfde structuur als het eerste. In de kaderstellende hoofdstukken ligt het accent vooral op het ontwikkelingsonderzoek dat op de scholen is uitgevoerd. In de praktijkhoofdstukken worden de thema's beschreven waaraan de scholen op een onderzoeksmatige wijze hebben gewerkt:

integrale zorgstructuur, planmatig handelen, peer coaching, klassenmanagement, arbeidstoeliding en arbeidsintegratie, leren leren, professionalisering en competentieontwikkeling van de docenten, inzet van ict en compenserende software bij dyslexie.

Handelingsgericht werken: een handreiking voor de interne begeleider: Samen met leraar, ouders en kind aan de slag / Pameijer, Noëlle; van Beukering, Tanja. - Leuven: Acco, 2006. - 201 p. - ISBN 978-90-334-6246-7: euro 20,00
Vindplaats: ro 5 hand

Handelingsgerichte diagnostiek geniet veel belangstelling bij psychologen en orthopedagogen werkzaam in het onderwijs. Ook interne begeleiders zijn enthousiast over de uitgangspunten en deze manier van werken. Daarom hebben de auteurs van het boek Handelingsgerichte diagnostiek (Acco, 2004) deze handreiking speciaal voor interne begeleiders geschreven. Handelingsgericht werken (HGW) voor de interne begeleider (IB) is van toepassing als een leraar of ouder de IB benadert met een gerichte vraagstelling: er is een probleem, hoe komt dat en hoe kunnen we dit het beste aanpakken? Dit boek beschrijft helder en stapsgewijs hoe een IB handelingsgericht kan werken. Richtlijnen voor constructief communiceren met de leraar, de ouders en het kind komen aan bod, evenals het observeren van de aanpak van een leraar en het gezamenlijk maken van een handelingsplan. Ook de rol van de IB bij het inschakelen van externe deskundigen en de implementatie van HGW worden belicht. Het boek bevat formulieren en checklists ter ondersteuning. Al deze thema's worden geïllustreerd met vele voorbeelden uit de dagelijkse praktijk van de interne begeleiding. Dit boek is voorts ook geschikt voor remedial teachers, zorgcoördinatoren, CLB-medewerkers, ambulante begeleiders, en directies van basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs.

Handelingsgerichte diagnostiek: Een praktijkmodel voor diagnostiek en advisering bij onderwijsleerproblemen / Pameijer, Noëlle; van Beukering, Tanja. - Leuven: Acco, 2004. - 398 p. - ISBN 90-334-5533-1: euro 34,10
Vindplaats: ro 5 hand

Handelingsgerichte diagnostiek is een praktijkmodel met vijf fasen: intake, strategie, onderzoek, indicering en advisering. De eerste druk (1997) beschreef vooral procedurele richtlijnen. Dit boek besteedt explicieter aandacht aan vakinhoudelijke aspecten van diagnostiek. Het is gebaseerd op de nieuwste versie van De diagnostische cyclus van De Bruyn e.a. (2003). Beslissingen die de diagnost moet nemen zijn scherper verwoord. Er is meer oog voor diagnostiek van de onderwijsleer- en opvoedingssituatie: Wat gaat hierin goed en wat zou beter kunnen?

Bovendien is er meer aandacht voor de samenwerking met school, ouders en kind, en voor hun positieve kenmerken. De werkwijze is afgestemd op recente beroepsethische richtlijnen. Het model is zowel mono- als multidisciplinair toe te passen. Concrete handvatten voor gesprekken met school, ouders en kind zijn toegevoegd, evenals observatie-instrumenten. Verder zijn voorbeeldformulieren en -vragenlijsten uitgewerkt. Ervaringen uit tien jaar implementatie van HGD zijn in iedere fase verwerkt: Wat werkt wel en wat niet? Orthopedagogen en psychologen zijn de primaire doelgroep van dit boek. Daarnaast kan het interessant zijn voor onderwijskundigen, jeugdartsen, schoolmaatschappelijk deskundigen, intern en ambulant begeleiders, remedial teachers, mentoren en zorgcoördinatoren.

Jongeren, alcohol en drugs: Inventaris preventiemateriaal: Boeken, video's, spelmateriaal en lespakketten / Baeten, Inge; Bernaert, Ilse; De Bock, Mia... [et al.]. - Brussel: VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw, 2005. - 216 p.: euro 7,50

Vindplaats: ro 8 jong

Deze inventaris biedt een overzicht van lespakketten, spelmateriaal, video's en jeugdboeken voor wie met jongeren rond alcohol en drugs wil werken. Per materiaal is er een fiche met inhoudelijke, methodische en praktische informatie.

Kijkwijzer voor taalgericht vakonderwijs [brochure + DVD] / van Eerde, Dolly; Hacquebord, Hilde; Hajer, Maaike... [et al.]. - Enschede: SLO, Stichting Leerplanontwikkeling, 2007. - 60 p. - ISBN 90 329 2253 X: euro 34,28

Vindplaats: ro 6 kijk

De kijkwijzer maakt samen met 'Coachen op taal' en de 'Lesfabriek voor taalgericht vakonderwijs' deel uit van het project 'Taalgericht vooruit!'. De Kijkwijzer voor taalgericht vakonderwijs is bedoeld als ondersteuning bij het gericht observeren en analyseren van taalgerichte vaklessen voor de verdere ontwikkeling en implementatie van taalgericht vakonderwijs. Daarmee heeft het een preventieve functie (voorkomen van achterblijven of uitval van leerlingen) en een stimulerende functie (verbetering van leerresultaten). Het instrument biedt richtpunten voor gesprekken met docenten over de mate waarin hun lessen taalgericht zijn en het biedt aanknopingspunten voor de verbetering van deze lessen. De 'Kijkwijzer' is gebaseerd op de pijlers die het concept taalgericht vakonderwijs vormen: context, interactie en taalsteun. De brochure bevat vier versies van het instrument met een handleiding. De dvd met acht lesfragmenten ondersteunt het leren werken met de observatie-instrumenten.

Peer Support: Leerlingen ondersteunen elkaar binnen een nieuw didactisch concept / [s.n.]. - 's-Hertogenbosch: CINOP, 2006. - 78 p. - ISBN 90-5003-486-1: euro 18,55

Vindplaats: ro 1 peer

Een boekje over Peer Support, een systeem voor ondersteuning van leerlingen door leerlingen. Peer support past in het nemen van mede- en zelfverantwoordelijkheid voor het leerproces en de leeromgeving. Peer support spreekt aan, omdat leerlingen in het initieel beroepsonderwijs gevoelig zijn voor de invloed van de sociale omgeving, voor de steun van de peer groep, medeleerlingen. Peer Support ontmoet veel enthousiasme van leerlingen en docenten, maar ook van scholen. Het draagt bij aan de ontwikkeling van leerlingen én aan het sociaal schoolklimaat. Peer support sluit aan op de taak van het beroepsonderwijs om leerlingen voor te bereiden op sociaal werknemer- en burgerschap. De publicatie beschrijft de achtergronden van Peer Support, hoe het werkt, welke eisen het stelt en geeft tips voor invoering.

Prestaties van de leerlingen van buitenlandse herkomst in België volgens de PISA-studie: Vergelijking tussen de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap / Jacobs, Dirk; Rea, Andrea; Hanquinet, Laurie. - Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2007. - 55 p. - ISBN 978 90 5130 503 5: euro 0,00

Vindplaats: ro 1 pres

Allochtone leerlingen scoren zowel in Vlaanderen als in Wallonië beduidend zwakker dan autochtone leerlingen. De sociaal-economische positie van de ouders en de thuistaal kunnen maar een deel van de verschillen verklaren. Ook de etnische en culturele afkomst is een bepalende factor voor de ongelijkheid. Tot die resultaten komt de Koning Boudewijnstichting na een onderzoek over de schoolresultaten van allochtone leerlingen in België.

De schakelklas: Een stapsgewijze aanpak / Hoogeveen, Karin; Broekhof, Kees. - Utrecht: Sardes, 2006. - 24 p. - (Schakelklas Informatiereeks). - ISBN 90-5563-069-1: euro 0,00
URL: <http://www.schakel-klassen.nl/>
Vindplaats: ro 2 scha

De Schakelklas Informatiereeks is een reeks brochures die gemeenten en scholen een praktische handreiking bieden bij het opzetten en inrichten van de schakelklas. Deze brochure is geschreven in de vorm van een stappenplan. Bij elke stap die gezet moet worden om tot een schakelklas te komen, wordt aangegeven wat er zou moeten gebeuren en welke overwegingen een rol kunnen spelen. Schakelklas is de term die in Nederland gebruikt wordt voor de onthaakklas voor anderstalige nieuwkomers.

De schakelklas: Ouderbetrokkenheid / Broekhof, Kees; Vaessen, Karin. - Utrecht: Sardes, 2006. - 24 p. - (Schakelklas Informatiereeks). - ISBN 90-5563-072-1: euro 0,00

URL: <http://www.schakel-klassen.nl/>
Vindplaats: ro 2 scha

De Schakelklas Informatiereeks is een reeks brochures die gemeenten en scholen een praktische handreiking bieden bij het opzetten en inrichten van de schakelklas. Deze brochure laat zien hoe scholen met een schakelklas de ouders van de leerlingen betrekken bij het onderwijs. De auteurs maken onderscheid tussen het voortraject, waarin het vooral gaat om het informeren van ouders en het maken van afspraken, en het uitvoeringstraject, waarin ouders niet alleen op de hoogte gehouden worden van de vorderingen, maar (soms) ook zelf ondersteuning krijgen en activiteiten uitvoeren met hun kind. De brochure beschrijft voorbeelden uit de praktijk van schakelklassen. In een apart hoofdstuk wordt de relatie tussen ouderbetrokkenheid en ouderbeleid besproken. De brochure besluit met een lijst van programma's en materialen die schakelklassen (aanvullend) kunnen inzetten om de betrokkenheid van ouders te versterken.

Tien tips voor het inrichten van schakelklassen / van Bruggen, Alinda; Vaessen, Karin. - Den Haag: Zunderdorp Beleidsadvies & Management en Sardes, 2006. - 23 p.: euro 0,00
Vindplaats: ro 2 scha

Uit de ervaringen van de pilots schakelklassen komt een aantal zaken naar voren die als voorwaardelijk beschouwd kunnen worden voor een succesvolle invoering van schakelklassen. Die voorwaarden zijn in dit tippenboekje bijeengebracht voor gemeenten die bezig zijn met de voorbereiding van schakelklassen, maar ook als ondersteuning voor gemeenten die de kwaliteit van de schakelklassen willen verbeteren. Schakelklas is de term die in Nederland gebruikt wordt voor onthaakklas.

De schakelklas: Een nieuwe rol voor gemeenten en schoolbesturen / Broekhof, Kees. - Utrecht: Sardes, 2006. - 24 p. - (Schakelklas Informatiereeks). - ISBN 90-5563-068-3: euro 0,00
URL: <http://www.schakel-klassen.nl/>
Vindplaats: ro 2 scha

De Schakelklas Informatiereeks is een reeks brochures die gemeenten en scholen een praktische handreiking bieden bij het opzetten en inrichten van de schakelklas. Vanaf augustus 2006 krijgen gemeenten de mogelijkheid om, in overleg met de schoolbesturen, schakelklassen te organiseren voor leerlingen met een grote taalachterstand. Dat is een nieuwe rol voor gemeenten en besturen, die ongetwijfeld veel vragen oproept. Wat is een schakel-

klas eigenlijk? Hoe zijn de verantwoordelijkheden verdeeld? Op basis van welke argumenten neem je besluiten? Wat voor ervaringen zijn er al met schakelklassen? Deel 1 geeft algemene informatie over de schakelklas. Schakelklas is de term die in Nederland gebruikt wordt voor de onthaalklas.

De schakelklas: Taal in de klas / Broekhof, Kees; Cohen de Lara, Hans. - Utrecht: Sardes, 2006. - 28 p. - (Schakelklas Informatiereeks). - ISBN 90-5563-070-5: euro 0,00
URL: <http://www.schakel-klassen.nl/>
Vindplaats: ro 2 scha

De Schakelklas Informatiereeks is een reeks brochures die gemeenten en scholen een praktische handreiking bieden bij het opzetten en inrichten van de schakelklas. Hoe zou het taalonderwijs in de schakelklas eruit moeten zien? Welke accenten zijn belangrijk in het taalprogramma? Hoe krijgen die accenten vorm in de praktijk? Hoe geef je aandacht aan taal buiten de taalles? Wat zijn effectieve leerkrachtvaardigheden in de schakelklas? Deze brochure geeft antwoord op dit soort praktische vragen van leerkrachten die de schakelklas in de praktijk vormgeven. De auteurs laten voorbeelden zien uit schakelklassen die hebben deelgenomen aan het piloottraject. De voorbeelden worden verbonden aan inzichten uit onderzoek naar effectief taalonderwijs en verrijkt met tips voor verdere versterking van de praktijk.

De schakelklas: Selectie van leerlingen / van der Vegt, Anne Luc; Hoogeveen, Karin. - Utrecht: Sardes, 2006. - 24 p. - (Schakelklas Informatiereeks). - ISBN 90-5563-071-3: euro 0,00
URL: <http://www.schakel-klassen.nl/>
Vindplaats: ro 2 scha

De Schakelklas Informatiereeks is een reeks brochures die gemeenten en scholen een praktische handreiking bieden bij het opzetten en inrichten van de schakelklas. Deze brochure geeft antwoord op de vraag hoe je de doelgroep voor de schakelklas vindt. De brochure is tot stand gekomen op basis van de ervaringen in het piloottraject en op basis van kennis over en inzicht in verschillende toetsen die in Nederland gebruikt worden. De brochure geeft geen kant en klare oplossingen. Een gemeente zal samen met de schoolbesturen zoeken naar de meest geschikte selectieprocedure en -criteria voor de schakelklas. Dat kan in elke situatie andere keuzes opleveren.

Schakelen met beleid : de schakelklas in het taalbeleid van de school / Broekhof, Kees; Cohen de Lara, Hans. - Utrecht: Sardes, 2006. - 24 p. - (Schakelklas Informatiereeks). - ISBN 90-77737-08-1: euro 0,00
URL: <http://www.schakel-klassen.nl/>
Vindplaats: ro 2 scha

Deze brochure maakt deel uit van het VNG-programma 'Partners in lokaal onderwijsbeleid'. Het doel van dit programma is gemeenten te ondersteunen bij de opzet van lokaal onderwijsbeleid. In deze brochure staat de schakelklas in relatie tot het taalbeleid van een school centraal. Na een schets van het kader waarbinnen gemeenten en schoolbesturen werken aan de totstandkoming van schakelklassen, wordt ingegaan op het taalbeleid op scholen vanuit het perspectief van de schakelklas. De auteurs laten zien hoe het onderwijs in de schakelklas deel uitmaakt van een doorgaande lijn door de hele school, met een aantal specifieke accenten voor de doelgroep van de schakelklas. De brochure biedt nuttige informatie voor alle betrokkenen bij de schakelklas, maar is vooral bedoeld voor degenen die direct betrokken zijn bij het tot stand brengen van een samenhangend taalbeleid binnen de school: taalcoördinatoren, directies, intern begeleiders en leerkrachten.

Slaagkansen van allochtone jongeren in het Vlaamse onderwijs: Betrokkenen aan het woord / De Rynck, Patrick. - Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2007. - 45 p. - ISBN 978-90-5130-502-8: euro 0,00
Vindplaats: ro 5 slaa

Het rapport "Slaagkansen van allochtone jongeren in het onderwijs. Betrokkenen aan het woord" bestaat uit een reeks interviews. Het is geen allesomvattende en wetenschappelijk onderbouwde studie. Aan de hand van de aanbevelingen en ervaringen uit de praktijk wil de Koning Boudewijn Stichting actoren aan het woord laten die kunnen inspireren. Het gaat over directies van scholen, verenigingen van allochtonen, leraren, ouders, studenten en oud-leerlingen. Aan de hand van concrete voorbeelden wordt ook aangegeven hoe men kan werken aan hogere slaagkansen van allochtone jongeren in het onderwijs.

Réussite scolaire des jeunes d'origine étrangère en Communauté française: Interviews auprès de témoins privilégiés / Vassart, Carine. - Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2007. - 45 p. - ISBN 978-2-87212-8: euro 0,00
Vindplaats: ro 5 slaa

Franstalige versie van de hierboven beschreven publicatie.

Spelling / Oepkes, Hans. - Baarn: Bekadidact, 2006. - 119 p. - (JSW-boek). - ISBN 90-262-3775-8: euro 24,00
Vindplaats: ro 6 spel

Binnen het primair onderwijs blijft spelling belangrijk. Dit rode boekje is een praktisch en handzaam naslagwerk. Hans Oepkes is erin geslaagd om vele relevante aspecten van het spellingonderwijs zeer leesbaar uit te werken. Hij besteedt onder meer aandacht aan leerstofaanbod, didactiek, leermiddelen, remediëren en recente visies op (spelling)onderwijs.

Stappenplan zorgverbreding / Vande Kerckhove, Ann, red.; Dens, Gust, red. - Leuven: Garant, 1999. - 63 p. - ISBN 90-5350-872-4: euro 9,50
Vindplaats: ro 6 stap

Dit boek helpt de school om in een beperkt en overzichtelijk aantal gemotiveerde stappen, zorgverbreding te installeren voor kinderen die buiten de 'normaliteit' vallen, kinderen met cognitieve problemen (mentale achterstand of leerproblemen, hoogbegaafde kinderen), kinderen met socio-affectieve problemen, kinderen uit kansarme gezinnen.

Student tutoring: Good practices in België / Bossaerts, Bea. - Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2007. - 49 p. - ISBN 978-90-5130-504-2: euro 0,00
Vindplaats: ro 1 stu

Deze brochure wil tutoring meer bekendheid geven. Ze stelt enkele inspirerende voorbeelden voor in eigen land. Onder toezicht vallen in deze brochure alle initiatieven waarmee studenten op een gestructureerde manier jongeren helpen en ondersteunen bij hun studies, zowel zwakere als sterkere leerlingen of studenten die steun nodig hebben, zowel allochtonen als autochtonen. Die begeleiding kan op school of thuis plaatsvinden, in een kleine groep of in een 1-1 relatie. De brochure beperkt zich tot initiatieven die de instroom en doorstroom van allochtone jongeren in het hoger onderwijs kunnen verbeteren.

Studie naar de wenselijkheid en haalbaarheid van de invoering van centrale taaltoetsen in Vlaanderen in functie van gelijke onderwijskansen / Colpin, Marleen; Gysen, Sara; Jaspert, Koen ...[et al.]. - Leuven: Centrum voor Taal en Onderwijs KUL, 2006. - 71 p.: euro 0,00
URL: <http://www.cteno.be/>
Vindplaats: ro 2 stud

Er worden twee mogelijke functies van de invoering van centrale taaltoetsen onderzocht. Beide hebben te maken met de link tussen taalkenmerken van de leerlingen en onderwijssucces: 1. De scholen zetten toetsen in om taalachterstand te screenen en te diagnosticeren om een betere ondersteuning aan taalzwakke leerlingen te bieden. 2. De inzet van centrale taaltoetsen wordt door de overheid gelinkt aan de financiering van scholen. Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen: In deel 1 wordt de link tussen taalkenmerken en onderwijsachterstand verkend. In deel 2 worden de voor- en nadelen van centrale taaltoetsen voor het schooltaalbeleid besproken. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen diagnose en screening, en tussen de inzet van taaltoetsen op leerling- en schoolniveau. In deel 3 worden de voor- en nadelen van de rol van centrale taaltoetsen voor financiering van scholen besproken. In deel 5 worden de bevindingen vertaald naar concrete beleidsscenario's. De bijlagen bevatten een uitgebreide

beschrijving van bestaande taaltoetsen voor kleuter-, lager en secundair onderwijs in Vlaanderen en Nederland.

Bijlagen bij: Studie naar de wenselijkheid en haalbaarheid van de invoering van centrale taaltoetsen in Vlaanderen in functie van gelijke onderwijskansen / Colpin, Marleen; Gysen, Sara; Jaspaert, Koen ...[et al.]. - Leuven: Centrum voor Taal en Onderwijs KUL, 2006. - 83 p.: euro 0,00 €

URL: <http://www.cteno.be/> €

Vindplaats: ro 2 stud €

De bijlagen bevatten een uitgebreide beschrijving van bestaande taaltoetsen voor kleuter-, lager en secundair onderwijs in Vlaanderen en Nederland.

Taaltherapie voor kinderen met taalontwikkelingsstoornissen: Verantwoording van behandeldoelen tos & behandeluggesties voor kinderen met een taalniveau van 0 tot 6 jaar / van den Dungen, Leen. - Bussum: Coutinho, 2007. - 218 p. - ISBN 978 90 6283 499 0: euro 34,50

Vindplaats: ro 5 taal

Taaltherapie voor kinderen met taalontwikkelingsstoornissen stelt ervaren logopedisten en logopediestudenten in staat om op een eenvoudige manier een goed gefundeerd behandelplan te ontwikkelen. Deze uitgave bestaat uit een boek en een cd-rom. De cd-rom bevat onder meer het computerprogramma 'Behandeldoelen taalontwikkelingsstoornissen'. Dit maakt het de logopedist makkelijk om de behandeldoelen voor taaltherapie te bepalen en om deze vervolgens uit te werken tot een behandelplan voor elk individueel kind. Het programma is toegespitst op drie soorten doelen: taaldoelen, doelen voor communicatie en participatie, en doelen in relatie met onderliggende stoornissen. In het boek licht de auteur het gebruik van het computerprogramma toe en legt zij een theoretische verantwoording af voor de behandeldoelen die daarin gebruikt worden. In het laatste deel van het boek worden behandeluggesties gegeven voor kinderen met een taalniveau van 0 tot 6 jaar. Op de cd-rom zijn deze uitwerkt in de vorm van concrete thema's, scripts met afbeeldingen en liedjes, woordenlijsten, en een stappenplan voor taaltherapie met prentenboeken.

Coachen op taal: In gesprek over taalgerichte didactiek: Brochure bij de dvd Lesfragmenten taalgericht vakonderwijs [brochure+DVD] / Alons, Lies; Bosch, Paula; van Huijstee, Marijke... [et al.]. - Enschede: SLO, Stichting Leerplanontwikkeling, 2006. - 59 p. - ISBN 90 329 2252 1: euro 38,78

Vindplaats: ro 6 taal

De brochure 'Coachen op taal' hoort bij de dvd 'Lesfragmenten taalgericht vakonderwijs'. Dit scholingsmateriaal maakt deel uit van het project 'Taalgericht vooruit!'

Dit project bestaat verder uit de 'Kijkwijzer' voor taalgericht vakonderwijs en de 'Lesfabriek' voor taalrijk onderwijs. In de brochure zijn praktische handreikingen opgenomen, zoals aanwijzingen voor het observeren van een les, tips voor het geven van feedback en handvatten voor het bespreken van een geobserveerde les. Met behulp van deze brochure kunt u werken aan een taalgerichte didactiek om de taalvaardigheid van leerlingen te vergroten binnen het vak dat u geeft of het leergebied waarin u werkt. Het scholingsmateriaal is in eerste instantie bedoeld voor docenten die in een team werken en meer taalgericht willen lesgeven. Met de lesfragmenten op de dvd die in de brochure opgenomen is, kan men leren gericht te kijken naar kansen voor taalverwervingstimulansen.

De lat hoog voor talen in iedere school: Goed voor de sterken, sterk voor de zwakken: Nota talenbeleid van Minister Frank Vandenbroucke, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming / Ministerie van Werk, Onderwijs en Vorming. - [S.l.]: [s.n.], 2006. - 44 p.: euro 0,00

URL: <http://www.ond.vlaanderen.be/beleid/>

Vindplaats: ro 1 tale

De kennis van het Nederlands én van vreemde talen verbeteren. Dat is een beleidsprioriteit van onderwijsminister Vandenbroucke. Vorig jaar - tijdens de Europese Dag van de Talen - stelde hij verschillende vragen over het Vlaamse talenbeleid. De minister geeft in de huidige talennota een antwoord op basis van adviezen van specialisten. Deze nota dient als basis voor overleg met pedagogische begeleidingsdiensten, inspecteurs, lerarenopleiders.

Traditie en toekomst van het islamitisch onderwijs / Meijer, Wilna A.J. - Amsterdam: Bulaq, 2006. - 285 p. - ISBN 978-90-5460-133-7: euro 22,50

Vindplaats: ro 4 trad

In dit boek onderzoekt de auteur studie een aantal onderbelichte kanten van de islam. Daarbij heeft zij vooral aandacht voor cultuuroverdracht, geletterdheid en onderwijs. Ze rekent af met gangbare misverstanden en laat zien welke mogelijkheden tot modernisering de tegenwoordige islam in zich bergt en waarop die teruggaan. Een uitstap naar de Middeleeuwen, de bloeitijd van de intellectuele islam, geeft een leerzame impressie van de historische wortels van de islamitische verlichtingstradities. Voor opvoeding en onderwijs, zo meent de auteur, is het van groot belang dat islam en verlichting elkaar niet uitsluiten. Anders dan we graag willen geloven, hoeft vertrouwd maken met de traditie in moslimkringen en op moslimscholen zeker niet te betekenen dat kritisch denken wordt ontmoedigd en afgeleerd. Er is wel degelijk moderne islamitische pedagogiek mogelijk.

Werkmap: Samen werk maken van meer WELBEVINDEN in de klas en op school: Welbevinden op school (WOS) / CEGO; Leefsleutels; Dienst Welzijn en Gezondheid Provincie Limburg ...[et al.]. - Leuven: CEGO, 2006. - 130 p. - ISBN 978 90 78765 01 1: euro 31,00

Vindplaats: ro 3 welb

De werkmap 'Welbevinden op School' (WOS) wil scholen op verschillende manieren ondersteunen. Ze is opgebouwd uit drie bouwstenen. Deel 1: visietekst. Deze tekst beschrijft de visie die het samenwerkingsverband Welbevinden op School schraagt. Kenmerkend zijn onder meer de ervaringsgerichte kijk op onderwijs en de keuze voor fundamentele preventie. Deel 2: stappenplan. Het biedt een kader om als school mogelijke initiatieven te plannen, uit te voeren en zo nodig bij te sturen. Het bevat ondersteunende materialen, o.m. een analyse-instrument dat helpt een duidelijk zicht te krijgen op verwezenlijkingen enerzijds en mogelijke groeipunten anderzijds. Dat stelt het schoolbestuur en schoolteam in staat om tot een gefundeerde vraag te komen betreffende nascholing, ondersteuning en/of het benutten van praktijkgerichte materialen. Deel 3: 'Welbevinden op School'-gids. Deze gids helpt scholen op zoek te gaan naar bekende en minder bekende (zorg)deskundigen, vormingsorganisaties of instanties. Uitgaand van haar eigen zorgvraag kan elke school op zoek gaan naar gepaste ondersteuning of hulp.

Werken aan woordenschat: De Taalijn-VVE / van Elsäcker, Willy; van der Beeck, Annie; Baack, Anne-Marie ...[et al.]. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, [s.a.]. - [s.p.]: euro 29,60

Vindplaats: ro 6 werk

Veel dagelijkse situaties en activiteiten op een peuterspeelzaal zijn geschikt om gesprekjes met peuters te voeren en de woordenschat van peuters te vergroten. Zonder voor een schoolse aanpak te kiezen, kunnen leidsters inspelen op verschillende situaties en hun vaardigheden inzetten om de taalontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren. De cd-rom 'Werken aan woordenschat' laat zien hoe de leidster verschillende situaties kan benutten en op welke manier ze haar vaardigheden kan inzetten en zo nodig verbeteren om de woordenschat van kinderen uit te breiden.

2.3. Volwassenenonderwijs

Eén in de WEB: Samenwerkingstrajecten educatie-beroepsonderwijs: modellen en voorbeelden / Liefwaard, Marja; Tubbing, Marga. - 's-Hertogenbosch: CINOP, 2002. - 82 p. - ISBN 90-5003-368-7: euro 17,28

Vindplaats: bl 3 eeni

In deze publicatie schetsen de auteurs zes modellen voor samenwerking tussen educatie en beroepsopleiding. Van elk model beschrijven ze tevens hoe die trajecten worden georganiseerd en gefinancierd. Aan de hand van deze modellen wisselt de Kerngroep Modellen en Leeromgeving informatie uit over de samenwerking op hun ROC, en de acties die nodig zijn om streefdoelen te bereiken.

Geletterdheid op de werkvloer: Actiestrategieën en organisatievormen voor geletterdheidspraktijken op de werkvloer / Vanhoren, Ingrid. - Brussel: Vlaams Ministerie voor Onderwijs en Vorming, 2007. - 85 p.: euro 0,00
Vindplaats: bl 5 gele

Dit rapport kadert in de uitvoering van het strategisch plan 'Geletterdheid Verhogen'. Internationaal onderzoek toont namelijk aan dat 15% tot 18% van de volwassenen in Vlaanderen te weinig geletterd zijn om te kunnen functioneren in de huidige samenleving. Geletterdheid omvat naast het 'kunnen lezen' eveneens de vaardigheid om informatie te verwerken uit documenten en cijfergegevens. Ook het gebruik van multimedia en computer valt hieronder. Het Hoger Instituut voor de Arbeid kreeg de opdracht om good practices rond geletterdheidstraining te detecteren en deze te vertalen in scenario's en beleidsaanbevelingen. Deze brochure bundelt de resultaten van hun opdracht.

Laaggeletterd in het werk: Een kwalitatief onderzoek naar lees-, schrijf- en rekentaken in de kenniseconomie / Smit, Aukje; Bohnenn, Ella; Hazelzet, Astrid; Troost, Paul, red. - Den Haag: Stichting Lezen en Schrijven, 2006. - 87 p. - ISBN 90-78261-01-3: euro 0,00
URL: <http://www.lezenenschrijven.nl/>
Vindplaats: bl 1 laag

Met dit onderzoek wil men inzicht krijgen in de sociale, bedrijfsmatige en economische gevolgen van laaggeletterdheid op de werkplek, o.a. door 'geletterdheidsstaken' binnen bepaalde beroepsgroepen nader te onderzoeken. Onderzocht is welke ontwikkelingen onze kennissamenleving met zich meebrengt voor laaggeletterde werknemers. Bovendien is in kaart gebracht op welke wijze laaggeletterde werknemers en hun werkgevers deze veranderingen op dit moment zo goed mogelijk proberen het hoofd te bieden. Het rapport is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij scholing en ontwikkeling van werknemers die laagopgeleid zijn.

3. ACHTERGRONDLITERATUUR OVER INTERCULTURALITEIT

3.1. Algemeen

Allochtonen in Nederland in internationaal perspectief / van Tubergen, Frank, red.; Maas, Ineke, red. - Amsterdam: Amsterdam University Press, 2006. - 220 p. - ISBN 90-5356-935-9: euro 34,50
Vindplaats: ge 01 allo

In dit boek laten toonaangevende onderzoekers hun licht schijnen over de immigratie en integratie van allochtonen. Zij geven het debat rond dit thema een nieuwe impuls door de Nederlandse situatie in een internationaal perspectief te plaatsen. Daarbij komen diverse vraagstukken aan bod: internationale migratie, immigratie- en integratiebeleid, anti-immigratie partijen, etnocentrisme, politieke mobilisatie van allochtonen, schoolprestaties, jeugdwerkloosheid en ruimtelijke segregatie. Hoe verhoudt het Nederlandse immigratie- en integratiebeleid zich tot dat van andere landen in Europa, Australië en Amerika? Waarom trekken antiimmigratiepartijen in Nederland zo weinig stemmen? Zijn de slechtere schoolprestaties en hoge werkloosheidscijfers onder allochtonen uniek voor Nederland? Deze en andere vragen worden beantwoord in *Allochtonen in Nederland in internationaal perspectief*.

Verhalen van achter 't hoekske / Hillaert, Els, eindred.; Vermeulen, Lien, eindred. - Gent: Duurzaam Huis, 2006. - 31 p.: euro 4,00 €
Vindplaats: ge 01 verh Ê

In dit boekje vind je de levensverhalen van dertien wijkbewoners van verschillende culturen en leeftijden uit de Gentse Dampoortwijk. Soms met positieve, soms met negatieve ervaringen. Steeds uniek. En vaak ook gekruist met herkenbare situaties.

3.2. Cultuur

Gelijkheid en onbehagen: Over steden, nieuwkomers en nationaal geheugenverlies / Lucassen, Leo; Willems, Wim. - Amsterdam: Bert Bakker, 2006. - 144 p. - ISBN 90-351-3107-X: euro 14,95
Vindplaats: ge 02.4 geli

Mensen neigen ertoe het recente verleden te bekijken door het prisma van het heden. Maar het omgekeerde geldt evenzeer: hun blik op het heden wordt gekleurd door beelden over vroeger. In die slingerbeweging tussen toen en nu krijgt nostalgie vrij spel. Ook ontstaan blinde vlekken voor de continue veranderingen waaraan een

samenleving onderhevig is. Zelden wordt omgezien met een onbevangen blik. In 'Gelijkheid en onbehagen' wordt een reeks prikkelende gedachten geformuleerd over de consequenties van die bijziendheid. In West-Europa is sinds de Verlichting het ideaal van maatschappelijke gelijkheid gaan domineren. Dat heeft geleid tot een grotere gevoeligheid voor ongelijkheid, en veroorzaakt steeds meer onbehagen over de feiten van de samenleving. Dat verklaart de obsessieve aandacht voor de inburgering van buitenlanders en hun nazaten. Dat geldt ook voor de roep om herbezinning op de wortels van nationale gemeenschappen, met verhitte discussies over canonisering, stedelijke identiteiten, sociale cohesie, burgerschap, en gedeelde normen en waarden. Het verleden wordt daarbij gebruikt hoe het uitkomt, wat leidt tot vormen van collectief geheugenverlies, morele paniek en ontkenning van de maatschappelijke dynamiek. De auteurs pleiten daarom voor historische reflectie en het vastleggen van meerstemmige verhalen.

ICT en integratie van etnische groepen: Wat werkt en hoe? / TNO-STB; De InformatieWerkplaats. - [S.l.]: Kenniscentrum Grote Steden, 2005. - 83 p. - ISBN 90-77389-15-6
URL: http://www.integratie.net/assets/binaries/kcgs/bulk/producten/8219_binnenwerk.pdf
Vindplaats: ge 02.4 ictc

Deze publicatie beschrijft hoe internet, e-mail en SMS wel of niet kan worden ingezet bij de bevordering van de integratie. Een selectie van proven practices.

3.3. Landeninformatie

Uit en thuis in Marokko: Antropologische schetsen / Buitelaar, Marjo, red. - Amsterdam: Bulaag, 2007. - 176 p. - ISBN 978-90-5460-132-6: euro 17,50
Vindplaats: ge 03.1 uite

In 'Uit en thuis in Marokko' doen twaalf onderzoekers verslag van hun bevindingen. Hun bijdragen zijn op persoonlijke ervaringen gebaseerd. Met kennis en empathie schrijven zij over Marokkaanse mannen en vrouwen van verschillende etnische groepen en over de ontwikkelingen die zich voordoen op het terrein van sociale verhoudingen, de islambeleving, de gezondheidszorg, relaties die Marokkanen in Nederland met hun land van herkomst onderhouden en de gevolgen van migratie voor de achterblijvers. Het resultaat is een levendige schets van een cultuur in beweging en biedt een staalkaart van kennis en inzicht.

O dierbaar België: België bekeken door beroemde ogen / Naegels, Tom, samensteller; Herr Seele, illustrator. - Tiel: Lan-

noo nv, 2005. - 191 p.: euro 5,95
Vindplaats: ge 03.3 odie

Een grappig boek vol verrassende uitspraken, cartoons en citaten van bekende Belgen én van buitenlanders over België en de Belgen.

3.4. Migratie

Chinese migratie naar België: Belangrijkste trends en vooruitzichten / Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding. - Brussel: Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR), 2005. - [s.p.]. - (Analyserapporten CGKR). Ê
URL: http://www.diversiteit.be/CNTR/NL/Ê migrations/migration_flows/analysis_reports/ Ê
Vindplaats: ge 04 chin Ê

Het opzet van dit analyserapport is de Chinese migratie naar België in kaart te brengen met een focus op de hedendaagse trend. De aanwezigheid van Chinezen in België is in vergelijking met andere etnische minderheden haast niet bestudeerd. Dit geldt ook voor de andere EU-lidstaten. Dit is te verklaren door het feit dat ze geen voorwerp uitmaken van het beleid m.b.t. minderheden/vluchtelingen, resp. het integratie- en asielbeleid.

Iraanse migratie naar België: Belangrijke trends en vooruitzichten / CGKR. - Brussel: Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR), 2005. - [s.p.]. - (Analyserapporten CGKR). Ê
URL: http://www.diversiteit.be/CNTR/NL/Ê migrations/migration_flows/analysis_reports/ Ê
Vindplaats: ge 04 iraa Ê

Het opzet van dit rapport is de Iraanse migratie naar België in kaart te brengen met een focus op de belangrijkste trends inzake de migratierealiteit nu. De Iraanse migratie is een vrij recente migratie, in vergelijking met de traditionele migratielanden in België: Noord-Afrika en Zwart-Afrika. De omvang van de Iraanse migratie naar België neemt vooral een hoge vlucht vanaf de jaren tachtig en bereikt voorlopig een hoogtepunt op het einde van de jaren 90.

Out of Belgium: Stemmen van Belgen uit het buitenland / Roggeman, Inge; Van der Schaeghe, Koen; Herr Seele, illustrator. - Tiel: Lannoo nv, 2005. - 190 p.: euro 5,95
Vindplaats: ge 04 outo

Dit boek bevat 28 indringende interviews met (bekende) landgenoten die tijdelijk of voorgoed hun geluk in het buitenland zijn gaan beproeven. Waarom zijn ze naar het buitenland getrokken? Is het er anders of beter? Wat missen ze het meest? Wat

vertellen buitenlanders hen over België, en hoe ervaren zij de buitenlanders?

Vluchtelingen en Immigratie / Dummett, Michael. - London: Routledge, 2002. - 183 p. - (Routledge Filosofie). - ISBN 0-415-28219-5
Vindplaats: ge 04 vluc

Michael Dummett is een invloedrijke Britse filosoof en mensenrechtenactivist. Na een eerste verkenning van de verwarde en vaak zeer onrechtvaardige opvattingen over immigratie, onderwerpt Dummett in dit boek de principes en rechtvaardigingen van het desbetreffende overheidsbeleid aan een nauwkeurig onderzoek. Daarbij wijst hij erop dat dit beleid vaak in strijd is met de rechten van vluchtelingen zoals die in het Verdrag van Genève zijn neergelegd. Aan de hand van confronterende en vaak aangrijpende voorbeelden wijst 'Vluchtelingen en immigratie' de weg naar een nieuwe, meer menswaardige benadering van een probleem dat wij niet mogen negeren.

3.5. Jongeren

Van vasten tot feesten: Leefstijl, acceptatie en participatie van jonge moslims / Korf, Dirk J., red.; Nabben, Ton, red.; Yesilgöz, Berfin, red.... [et al.]. - Utrecht: Forum, 2007. - 140 p. - ISBN 978-90-6734-681-8: euro 20,00
Vindplaats: ge 05.1 vanv

Dit boek, dat een vervolg is op 'Van Allah tot Prada', beschrijft de wereld van jonge moslims van binnenuit. In dit nieuwe onderzoek ligt het accent op de participatie van jonge moslims aan de Nederlandse samenleving. Ook is er aandacht voor het vrijetijds- en vakantiegedrag, en voor het gebruik van internet. Een beschrijving van etnische feesten biedt buitenstaanders een blik op een weinig bekend fenomeen, dat zich in de groepen zelf in groeiende populariteit mag verheugen. Naast het gebruik van panels is voor het eerst het middel van een survey ingezet, waarmee de oriëntaties en achtergronden van de groep studenten getalsmatig in beeld wordt gebracht.

De inspraak en participatie van kinderen, jongeren en het jeugdwerk in en aan het lokale beleid: Een onderzoeksproject in opdracht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Jeugd / Tubex, Stefaan; De Rynck, Filip; Coussée, Filip. - Gent: Hogeschool Gent - Universiteit Gent, 2007. - 209 p.: euro 0,00
URL: http://www.wvc.vlaanderen.be/jeugdbeleid/beleid/onderzoek/lokale_beleidsparticipatie/
Vindplaats: ge 05.2 insp

Bedoeling van het onderzoek was een stand van zaken op te maken (met sterktes en zwaktes) m.b.t. de formele en jeugd-specifieke participatie en beleidsaanbevelingen te formuleren die een lokaal participatiebeleid voor de jeugd kunnen stimuleren of ondersteunen. Het onderzoek omvatte de volgende onderzoeksvragen: inventariseren van de formele initiatieven om jonge burgers te betrekken bij het beleid; oplist van de methodieken die hiervoor op lokaal vlak gebruikt worden (welke instrumenten worden gebruikt? Wie initieert, organiseert, coördineert? Wanneer wordt inspraak georganiseerd?); in kaart brengen van de motieven; oplist van de appreciatie (ervaring / evaluatie) en in beeld brengen van wat gebeurt met de resultaten.

Participatie - jongeren doen mee: Een praktische handreiking voor gemeenten / Behoekoe, Charly; Brown, Benjamin; Malaihollo - Tamaëla, Ellen... [et al.]. - Utrecht: Forum, 2006. - 23 p.
URL: <http://www.forum.nl/pdf/jongerenparticipatie.pdf>
Vindplaats: ge 05.2 part

Acht praktijkvoorbeelden van jongerenparticipatie in verschillende gemeenten. De belangrijkste aspecten: het doel en de doelgroep, de betrokken partijen, de inbreng van jongeren zelf, het bereik en specifieke succes- en faalfactoren. In deze korte handreiking worden een aantal voorbeelden gegeven van het gebruik en de inzet van jongerenparticipatie op terreinen als vrije tijdsbesteding, onderwijs en arbeid, inspraak. Daarnaast worden tips, randvoorwaarden en succes- en faalfactoren aangegeven, waarmee rekening gehouden kan worden als men jongerenparticipatie in praktijk wil brengen.

Kinderen met een depressie: Handboek voor opvoeding en onderwijs / De Fever, Frank. - Leuven: Acco, 2001. - 285 p. - ISBN 90-334-4627-8: euro 24,67
Vindplaats: ge 05.4 kind

Dit boek geeft professionele opvoeders inzicht in het fenomeen van depressie bij kinderen. Het stelt ze in staat de depressie vroegtijdig te ontdekken en biedt heel concrete handvatten voor het handelen in het gezin, de klas en de leefgroep. De auteur vertrekt vanuit een orthopedagogisch model, dat praktische aanwijzingen aanreikt voor het doorbreken of doen verdwijnen van de stagnerende opvoedingssituatie. Vaak zullen de opvoeders daarbij de ondersteuning nodig hebben van deskundigen uit de schoolbegeleidingsdiensten of Centra voor Leerlingbegeleiding. Daarom besteedt de auteur ook veel aandacht aan de classificerende en orthopedagogische diagnostiek en aan orthopedagogische behandeling. Twee uitgewerkte casussen laten zien hoe diagnostiek en handelen concreet gestalte krijgen in de opvoedingssituatie.

Straatkwad en jeugdcriminaliteit: Naar een algemene of een etnisch-specifieke aanpak? / Komen, Mieke, red. - Apeldoorn: Het Spinhuis, 2006. - 196 p. - ISBN 978-90-5589-259-4: euro 17,50
Vindplaats: ge 05.4 stra

Sommige jongeren jagen buurtbewoners de stuipen op het lijf en vallen meisjes of vrouwen lastig. Vooral Marokkaanse en Antilliaanse jongens scoren hoog in de criminaliteitsstatistieken. Het aantal allochtone jongeren in de eindstations van de jeugdzorg is ontzettend hoog, terwijl er maar weinig allochtone professionals in de kinderbescherming en de justitiële jeugdinrichtingen werken. Veel hulpverleners, maatschappelijk werkers, gezinsvoogden, justitiewerkers en beroepsopvoeders komen van een andere etnische en culturele achtergrond dan hun cliënten. Sommige beroepsopvoeders weten niet op welke wijze ze moeten omgaan met etnische of culturele diversiteit van opvattingen over opvoeding, hulp, zorg en straf. Moeten we allochtone jongeren nu extra streng en hard aanpakken of niet? Anderen hebben voor problemen van multiculturaliteit etnisch-specifieke oplossingen gevonden, maar hun deskundigheid is niet of nauwelijks in kaart gebracht. Hierdoor weten we nog te weinig wat wel en niet werkt. Volgens verschillende deskundigen werkt een etnisch-specifieke aanpak van problemen het beste. Is dat inderdaad het geval? En waarmee moeten we dan rekening houden? Dit boek geeft antwoord op deze vragen.

Werkzame werkwijzen: Verkenning van effectieve interventies in de jeugdzorg / Konijn, Carolien, red.; van der Steege, Mariska; Elderman, Eline ...[et al.]. - Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut, 2007. - 156 p. - ISBN 978 90 8830 009 7: euro 16,95
Vindplaats: ge 05.4 werk

De Nederlandse jeugdzorg werkt hard aan de effectiviteit van de hulp aan kinderen en jongeren met gedragsproblemen en ouders met opvoedingsproblemen. Het Nederlands Jeugdinstituut heeft de effectieve elementen in de aanpak van verschillende soorten problemen van kinderen en gezinnen op een rij gezet om daarmee vervolgens zorgprogramma's door te lichten. In het rapport 'Werkzame werkwijzen' staan de effectief gebleken ingrediënten per onderzochte doelgroep. Het boek geeft een overzicht van effectieve elementen in de aanpak van zes kerndoelgroepen: ouders met opvoedingsproblemen, jonge kinderen met autismespectrumstoornissen (ASS), kinderen met hechtings- en gedragsproblemen die een beroep doen op therapeutische pleegzorg, basisschoolkinderen met gedrags- en emotionele problemen, leerlingen in het voortgezet onderwijs die vanwege problemen van school wisselen, en jongeren van 16 tot 18 jaar met meervoudige problemen. Met de informatie en schema's kunnen instellingen in de jeugdzorg hun aanbod op veelbelovende screenen. De verzamelde

kennis is ook voor andere interventies en lokale situaties goed bruikbaar.

3.6. Hulpverlening

Het helpende gesprek / Benjamin, Alfred. - Haarlem: De Toorts, 1977. - 184 p. - ISBN 90 6020 224 4: euro 22,50
Vindplaats: ge 06.1 help

Oriëntatie in de gespreksvoering, met praktische en technische aanwijzingen voor het voeren van een gesprek of interview. In dit boek wordt veel aandacht aan het gezamenlijke groeiproces besteed. De talrijke voetangels en klemmen die zich in gesprekken regelmatig voordoen, worden per item behandeld. Alfred Benjamin laat in dit instructieve boek ook zien dat niet alleen praten, maar vooral ook luisteren een essentieel onderdeel van een helpend gesprek is. Hij geeft inzicht in gesprekstechniek in het algemeen en in hoe gesprekken in de geestelijke gezondheidszorg verlopen, waardoor het boek tevens een drempel kan wegnemen voor wie hulp zoekt.

De Hudsonhof: Een multicultureel centrum voor ouderen: Terugblik 1998-2003 en visie voor de toekomst / de Graaff, Fuusje. - Den Haag: Mutant, 2004. - 33 p.: euro 14,00
Vindplaats: ge 06.1 huds

De Hudsonhof is een multicultureel centrum voor ouderen in Amsterdam, waarvoor in 1997 Zorgcentrum Nieuw Vredenburg, Woningcorporatie het Oosten, Stichting Hofje 21e eeuw en Stadsdeel de Baarsjes de handen ineen sloegen. Ter ere van het 5-jarig bestaan is onder regie van stadsdeel de Baarsjes een symposium over de toekomst van dit trefcentrum georganiseerd. MUTANT is gevraagd de ontwikkelingen van de afgelopen 5 jaar te evalueren en de potenties voor de toekomst in beeld te brengen. Zij constateerde dat het trefcentrum een vindplaats is voor hulpverlenende instanties (zoals de GGZ, GGD, Politie), een hulpmiddel voor empowerment (van allochtone en autochtone ouderen) en dat het een signaleringsfunctie kan hebben als andere voorzieningen met de Hudsonhof samenwerken.

De huidige en toekomstige behoeften van allochtone ouderen aan welzijns- en gezondheidsvoorzieningen / Cuyvers, Guido; Kavs, Jo. - Geel: Katholieke Hogeschool Kempen, Departement Sociaal Werk; Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Welzijnsbeleid, 2001. - 27 p.
Vindplaats: ge 06.1 huid

Samenvatting van de resultaten van een onderzoek waarin men peilt naar de maatschappelijke en financiële positie van allochtone ouderen in Vlaanderen,

hun (zorg)behoeften en de mate waarin zij gebruik maken van mantelzorg en van de formele welzijns- en gezondheidsvoorzieningen. De onderzoekers baseren zich hiervoor op bestaande literatuur en legden een aantal vragen voor aan focusgroepen van ouderen van Turkse, Marokkaanse en Italiaanse herkomst in Vlaanderen en aan deskundigen. Uit de antwoorden destilleerden de auteurs beleidsaanbevelingen naar de Vlaamse overheid op vlak van algemene en categoriale voorzieningen voor allochtone ouderen, het doorbreken van de wederzijdse onbekendheid tussen allochtone ouderen en hulpverleners, het verlagen van maatschappelijke drempels en de afstemming tussen Vlaams en federaal beleid. Het volledige onderzoeksrapport is verschenen onder dezelfde titel.

Noodhulp onder protest: Acht getuigenissen van mensen in nood / Bocklandt, Yves, red.; Vermaercke, An, red.; Van Besien, Zeger...[et al.], red. - Antwerpen: Platform Noodhulp onder Protest, 2006. - 39 p.: euro 6,56
Vindplaats: ge 06.1 nood

In deze uitgave laten de auteurs acht getuigen aan het woord: acht mensen die vanuit een bepaalde ervaring de armoede zijn ingezogen. Maar ook acht vrijwilligers die vanuit hun werking getuigen over hun engagement, motivatie en beleving. Bij elk thema brengen ze ook concrete cijfers, een aantal oorzaken en beleidsaanbevelingen.

Zorg voor allochtone ouderen / Talloen, David. - Mechelen: Wolters Kluwer, 2007. - 144 p. - ISBN 9789046512791
Vindplaats: ge 06.1 zorg

'Zorg voor allochtone ouderen' is een weerslag van de opgedane ervaringen in het werken met allochtone ouderen in Vlaanderen en Brussel. Naast het schetsen van de maatschappelijke positie van allochtone ouderen wil dit boek aantonen waarom ze een risicogroep dreigen te worden. Maar het wil vooral mogelijke oplossingen aanreiken. Dit wordt zowel gedaan op het niveau van het individu, van de organisatie, als van het beleid. Deze publicatie wil bruggen bouwen en is bedoeld voor wie wil werken aan de interculturalisering van onze dienst- en zorgverlening voor ouderen.

Een interculturele entree in Altrecht: Inhoud en resultaat van een interculturele werkwijze bij kortdurende behandeling / Knipscheer, Jeroen W.; Kleber, Rolf J. - Utrecht: Altrecht, 2004. - 109 p.: euro 0,00
URL: <http://www.kiemnet.nl/binaries/kiem/bulk/onderzoek/2006/10/interculturele-entree-altrecht.pdf>
Vindplaats: ge 06.2 inte

Door het aantrekken van deskundig personeel van allochtone én autochtone afkomst binnen de GGZ-instelling Altrecht (afdeling

Psychotherapie en Psychiatrie) in Utrecht, is de laatste tijd ervaring opgedaan met de behandeling van diverse groepen allochtone cliënten. Door deze ervaring groeit het inzicht dat een interculturele aanpak de kwaliteit van de zorg aan allochtonen verbetert. In het onderzoeksproject 'Een interculturele entree in Altrecht' is onderzocht hoe een interculturele werkwijze in de zorg eruit ziet.

3.7. Vrouwen

Dat is bij jullie toch ook zo?: Gender, etniciteit en klasse in het sociaal kapitaal van Marokkaanse vrouwen / van den Berg, Marguerite. - Amsterdam: Aksant, 2007. - 184 p. - ISBN 978 90 5260 237 0: euro 17,50
Vindplaats: ge 07.1 dati

Dit boek bevat een originele benadering van bekende thema's in beleid en wetenschap, zoals emancipatie, participatie en sociale mobiliteit. Gender, etniciteit en klasse en hun invloed op de sociale netwerken en het sociaal kapitaal van Marokkaanse vrouwen staan centraal. Ook laat dit boek zien wat de perceptie van de vrouwen zelf is van hun situatie. Hoe denken zij zelf dat deze positie kan verbeteren? En wat verwachten zij van hun dochters in de toekomst? Marokkaanse vrouwen blijken vooral voor hun kinderen forse ambities te hebben. Zij zijn naar Nederland gekomen om hun kinderen een betere toekomst te gunnen en proberen hun dochters te stimuleren naar school te gaan en te blijven werken.

Alle ogen op haar gericht: Eerwraak: Traditioneel geweld tegen Turkse vrouwen en meisjes: Een handleiding voor hulpverleners / Simsek, Jale. - Utrecht: IOT, 2006. - 58 p. - ISBN 90-8068-472-4: euro 7,50
Vindplaats: ge 07.3 alleo

Dit boek van het Inspraakorgaan Turken in Nederland (IOT) vormt een praktische handleiding voor hulpverleners die op enigerlei wijze met eengerelateerd geweld in aanraking komen. Het boek bevat een uiteenzetting over het verschijnsel eerwraak en een overzicht van de beleidsontwikkelingen van de afgelopen jaren. Vervolgens komen de culturele achtergronden van eengerelateerd geweld aan de orde. Het boek sluit af met een hoofdstuk met aanbevelingen voor de hulpverlening door verschillende instanties, zoals de politie, vrouwenopvang en organisaties van migranten.

Huiselijk- en eengerelateerd geweld [DVD] / IOT, Inspraakorgaan Turken in Nederland. - Den Haag: Demet TV, 2006. - 26.11 min.: euro 25,00
Vindplaats: ge 07.3 huis

Reportage van de Nederlandse Turkstalige zender Demet TV. Er wordt verslag uitgebracht over een aantal bijeenkomsten van het Inspraakorgaan Turken in Nederland (IOT) waarbij voorlichting werd gegeven over huiselijk geweld, eengerelateerd geweld en eerwraak. Vertegenwoordigers van een aantal betrokken instellingen discussiëren met het publiek over de vraag "Wat kan je doen tegen huiselijk geweld".

Handboek huiselijk geweld & allochtone gezinnen / Eggen, Annette, eindred. - Amstelo: Steunpunt Minderheden Overijssel, 2006. - 76 + [34] + [16] p.: euro 12,50
Vindplaats: ge 07.3 huis

Dit handboek wil beroepsbeoefenaars een helpende hand bieden. Het boek richt zich met name op hulpverleners, zoals huisartsen, fysiotherapeuten, maatschappelijk werkers en medewerkers van consultatiebureaus, mensen met een belangrijke verwijzingsfunctie. Het handboek is tevens bedoeld om vooroordelen weg te nemen. De auteurs laten zien dat er in geen enkele cultuur een tolerante houding ten opzichte van huiselijk geweld bestaat. Het boek bevat drie rubrieken. Allereerst wordt het thema huiselijk geweld uitgelicht. Daarbij komt de geweldspiraal aan de orde. En er wordt ingegaan op vragen als waarom mannen mishandelen en vrouwen blijven. De tweede rubriek is meer van praktische aard. Hierin staan tips voor het signaleren van en omgaan met huiselijk geweld. Ook wordt ingegaan op de regelgeving rondom het beroepsgeheim. De laatste rubriek is een naslagwerk. Hierin treft de lezer onder andere achtergrondinformatie over Turkije, Marokko, Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba aan. Enkele onderwerpen die daarbij aan bod komen zijn: de gezinssituatie en de positie van de vrouw, migratie en religie.

Je eer of je leven?: Een verkenning van eorzaken voor politieambtenaren en andere professionals / Janssen, Janine. - Den Haag: Elsevier Overheid, 2006. - 124 p. - ISBN 90-5901-783-8: euro 28,89
Vindplaats: ge 07.3 jeeo

Dit boek is bedoeld als inleiding in de complexe materie van eengerelateerd geweld. 'Je eer of je leven?' is grotendeels gebaseerd op inzichten die in de periode 2004-2006 zijn verkregen tijdens de, onder leiding van de Unit Multi-Etnisch Politiewerk (MEP) van politie Haaglanden uitgevoerde, pilot 'Eengerelateerd geweld'.

3.8. Religie

Bezoek eens een moskee...: Moskeeën en moslims in Oost-Vlaanderen / Van Geertruyen, Godelieve. - Gent: Provincie Oost-Vlaanderen, 2006. - 40 p.: euro 2,5
Vindplaats: ge 08.2 bezo

Brochure met korte teksten en foto's over moskeeën. Na een korte uitleg over de moskee als gebouw, wordt de moskee als centrum van de eredienst voorgesteld. De brochure is bruikbaar als handleiding bij moskeebezoek of als kennismaking met de islam in de buurt.

Hedendaags radicalisme: Verklaringen en aanpak / Harchaoui, Sadik, red. - Apeldoorn: Het Spinhuis, 2006. - 234 p. - ISBN 978-90-5589-277-8: euro 23,50
Vindplaats: ge 08.2 hede

Diverse wetenschappers benaderen in deze bundel op initiatief van Forum, het instituut voor multiculturele ontwikkeling, het complexe verschijnsel van hedendaags radicalisme, de oorzaken, kenmerken en effecten daarvan en doen voorstellen voor een mogelijke aanpak ervan. Ook de reactie van het rechtssysteem, het effect van de berichtgeving door media over de politieke islam, het ontstaan van religieuze en sektarische en terroristische bewegingen en de rol van internet in het opbouwen van lokale en mondiale jihadistische netwerken wordt belicht. Ook de veranderde oriëntatie van extreemrechts in Nederland wordt niet vergeten.

Islamitische organisaties in Limburg / Provincie Limburg; Provinciaal Integratiecentrum. - Hasselt: Provinciaal Integratiecentrum, 2007. - 32 p.: euro 0,00
Vindplaats: ge 08.2 isla

Deze brochure brengt het islamitisch landschap in Limburg in kaart. Dat gebeurt op basis van gesprekken met sleutelfiguren en recente literatuur over moslims in België en Vlaanderen. In het eerste hoofdstuk bekijken de auteurs de drie kenmerken waarmee ze de Limburgse islam beschrijven en indelen: herkomst, stroming en netwerk. Het tweede hoofdstuk gaat in detail in op de Turkse moslims en het derde op de Marokkaanse moslims. Hoofdstuk vier beschrijft de werking en de organisatie van de Turkse en Marokkaanse moskeeën in de provincie. Als bijlage is er een literatuuroverzicht en een adressenlijst met contactpersonen van moskeeën en islamitische organisaties en de Limburgse leden van de Executieve van de Moslims van België.

De Koran / Jaber, Asad, bewerk.; Jansen, Johannes J.G., bewerk.; Kramers, J.H., vertal. - Amsterdam: Uitgeverij Maarten Muntinga, 1992. - 879 p. - ISBN 978 90 417 0598 3
Vindplaats: ge 08.2 kora

Vertaling van de Koran uit 1940-1945, door prof. J.H. Kramers. De vertaling is bewerkt door Drs. Asad Jaber, arabist aan de Rijksuniversiteit Leiden, en prof. J.G. Jansen, arabist aan de Rijksuniversiteit Utrecht. In hun noten bij de vertaling besteden zij speciale aandacht aan de parallellen tussen de Koran en de Bijbel, en geven ze verwijzingen naar de grote islamitische korancommentaren.

Valt er nog wat te lachen met die moslims / van Bommel, Abdulwahid. - Amsterdam: Bulaaq, 2007. - 160 p. - ISBN 978 90 5460 143 2: euro 14,50
Vindplaats: ge 08.2 valt

Veel mensen denken dat humor in de Islam niet bestaat, zelfs de belijders van de Islam. Van Bommel is ervan overtuigd dat de Islam daar geen obstakel voor is en nodigt je daarom uit om in zijn boek iets te proeven van de islamitische wereld die vol zit met humor.

3.9. Gezondheidszorg

Language and Aging in Multilingual Contexts / de Bot, Kees; Makoni, Sinfree. - Clevedon: Multilingual Matters Ltd., 2005. - 162 p. - (Bilingual Education and Bilingualism;53). - ISBN 978-1-85359-840-1: euro 35,15
Vindplaats: ge 09 lang

'Language and aging in multilingual contexts' geeft een stand van zaken van de wetenschappelijke kennis op het vlak van het gebruik van taal in communicatie met ouderen. De auteurs gaan daarbij uit van de Dynamische Systeem Theorie als een geschikt kader wanneer onderzoek wordt gedaan naar meertaligheid en ouder worden.

Seksualiteit en relaties van Turkse en Marokkaanse Nederlanders: Een literatuurstudie naar culturele, religieuze en maatschappelijke invloeden / Vennix, Paul; Vanwesenbeeck, Ine. - Delft: Eburon, 2005. - 167 p. - (RNG-studies;8). - ISBN 90-5972-100-4: euro 19,50
Vindplaats: ge 09 seks

In deze literatuurstudie naar seksualiteit en relaties bij Turkse en Marokkaanse Nederlanders worden fictie en feiten van elkaar gescheiden. Deel 1 geeft een beeld van de culturele en religieuze invloeden uit het land van herkomst, zoals de invloed van islam en familie-eer op relaties en seksualiteit. In deel 2 wordt ingegaan op de Nederlandse situatie. Er wordt veel aandacht gegeven aan de integratie van Turken en Marokkanen in Nederland, waarbij ook de belemmeringen die zij ervaren als gevolg van negatieve beeldvorming en de relatief slechte sociaaleconomische positie aan de orde komen. Specifieke zaken zoals loverboy-praktijken, eerwraak en migran-

tenhuwelijken worden nader belicht. Er worden nieuwe inzichten besproken met betrekking tot de seksualiteit en relaties van Turkse en Marokkaanse jongeren.

3.10. Wonen

Dynamische analyse van de buurten in moeilijkheden in de Belgische stadsgewesten / Vandermorten, Christian; Kesteloot, Christian; Ippersiel, Bertrand ...[et al.]. - Brussel: POD Maatschappelijke Integratie, 2007. - 60 p.: euro 0,00
URL: <http://www.grootstedenbeleid.be/>
Vindplaats: ge 13 dyna

Deze zogenaamde "Atlas van de achtergestelde buurten" rangschikt de meest achtergestelde buurten in de 17 Belgische stadsgewesten, deelt ze onder in een stedelijke typologie en bespreekt de stedelijke situatie per stadsgewest.

Eenheid, verscheidenheid en binding: Over concentratie en integratie van minderheden in Nederland. Advies 35 / [s.n.]. - Den Haag: Sdu Uitgevers; Den Haag: RMO, 2005. - 89 p.: euro 0,00
URL: <http://www.adviesorgaan-rmo.nl/>
Vindplaats: ge 13 eenh

Advies van de Nederlandse Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) over de relatie tussen de concentratie van minderheden en integratie. De Raad stelt dat de overheid zijn aandacht moet verplaatsen van het bestrijden van concentratie naar het organiseren van sociale samenhang. Een spreidingsbeleid is beperkt effectief. Om de reële integratieproblemen aan te pakken kan de overheid beter investeren in mensen, buurten en scholen. Gepleit wordt voor een nieuw model voor het integratiebeleid (gebaseerd op de peilers eenheid, verscheidenheid en binding) dat gerichte maatregelen in wijken en scholen combineert met structureel beleid. Bevat de volgende bijlagen: Spreiding in Nederland. Mogelijkheden en onmogelijkheden voor de overheid op landelijk en lokaal niveau; De vermijding voorbij. Acht stellingen over segregatie en integratie; De weg naar sociale insluiting. Over segregatie, spreiding en sociaal kapitaal.

De krachtige stad: Een eeuw omgang en ontwijking / Willems, Wim, red.; Lucassen, Leo, red. - Amsterdam: Bert Bakker, 2007. - 303 p. - ISBN 978 90 351 3106 4: euro 19,95
Vindplaats: ge 13 krac

Dit boek kwam tot stand naar aanleiding van een verzoek van de Nederlandse overheid om bij haar planning rond huisvesting en ruimtelijke ordening te kunnen beschikken over een ruimere, historisch onderbouwde visie over de toekomst van 'de stad'. De bedoeling was na te gaan of en zo ja welke rode draad er in de visie op

stadsontwikkeling in de loop der eeuwen is terug te vinden en welke desgevallend de nieuwe eisen zijn die zich stellen rond de uitbouw van steden in de 21ste eeuw. Centraal staat hierbij de rol van de migratie en de invloed ervan op burgerschap en stadsontwikkeling in de meest brede zin, zoals veiligheid, woonbeleid, culturele authenticiteit, economie, stedenbouw, architectuur, mobiliteit en milieu.

Atelierbox: Samen ontwerpen aan de samenleving [boek+DVD] / Schmitz, Peter; Sohilaït, Rein; Veldhuysen, Chris ...[et al.]. - Utrecht: Forum, 2006. - 32+44+40+68+60+40+56+44+28 p. - ISBN 90 8646 015 1: euro 75,00
URL: <http://www.woonateliers.nl/>
Vindplaats: ge 13 wone

Een woonatelier is een interactieve werkvorm, waar bewoners gezamenlijk de problemen in hun woon- en leefomgeving inventariseren en daarvoor structurele oplossingen en maatregelen bedenken. Een woonatelier kan gaan over het ontwerpen van een woning of ontmoetingspleinen tot het bedenken van maatregelen om de leefbaarheid te vergroten. In de Atelierbox biedt FORUM in elf (multimediale) publicaties een compleet overzicht van het woonatelier als methode. Naast beschouwingen over de achterliggende visie, bevat de box een handleiding om een woonatelier op te starten, visies op multicultureel bouwen en wonen, verhandelingen over leefstijlen en kleurrijke participatie in huurderverenigingen, en bovenal de ervaringen en ontwerpen van deelnemende bewoners zelf. Naast teksten is ook een aantal interactieve dvd's opgenomen met voorlichtingsfilms, eendpresentaties en een uitgebreide documentaire over multicultureel wonen in internationaal perspectief. Het Woonatelier heeft zich bewezen als een vernieuwende werkmethode. Opbouwwerkers en bewonersondersteuners kunnen met de methodiek zelfstandig aan de slag.

3.11. Arbeid en tewerkstelling

Buitenhuis werken of thuiswerken?: Informatiegids voor allochtone vrouwen / Karakaya, Sünbül, red.; Babazia, Nadia, red.; Perneel, Judith, red. - Brussel: Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen, 2007. - 59 p.: euro 3,00 €
Vindplaats: ge 14 buit Ê

Bedoeling van deze brochure is allochtone vrouwen wegwijs maken in het zoeken naar werk. De auteurs zijn vertrokken vanuit de meest voorkomende vragen en problemen die zich voordoen en hebben getracht hierop een antwoord te formuleren. Met deze brochure willen ze een kort en duidelijk overzicht geven over werk zoeken, opvolging en begeleiding van werklozen, tewerkstellingsmaatregelen,

kinderopvang, pensioen, Nederlands leren, erkenning van buitenlandse diploma's. De brochure sluit af met een adressenlijst.

Diversiteitsmanagement: Het meten, evalueren en plannen van diversiteit (met het meetinstrument Diversoscoop) / Dewaele, Amand, stafmedewerker Kwasi-modo. - Brussel: Politea, 2007. - 117 p.: euro 16,00 (incl. cd-rom) €
Vindplaats: ge 14 dive €

Met dit pakket wil Kwasi-modo organisaties ondersteunen om hun eigen beleidskeuzes m.b.t. diversiteit kwalitatief uit te voeren en hen ook helpen bij de evaluatie van dit veranderings-/verbeteringsproces. Dit pakket bestaat uit een theoretische en praktische uiteenzetting met oefeningen om het nadenken en de discussie in de organisatie mogelijk te maken. Het theoretisch gedeelte is eveneens samengevat in een PowerPoint presentatie op cd-rom, die een introductie tot de discussie i.v.m. diversiteit mogelijk maakt. Verder bestaat het pakket uit het meetinstrument Diversoscoop dat effectief een nulmeting uitvoert (een nulmeting geeft de huidige situatie in verband met diversiteit weer in de organisatie) en een elektronische versie van Diversoscoop, die de tussentijdse en eindmetingen gemakkelijk uitvoerbaar maakt. Diversoscoop helpt de organisatie bovendien ook bij het bepalen van de noodzakelijke acties en/of verbeterprojecten. €

Handleiding interculturalisatie instellingen / Meijerink, Lydia, red. - Alphen aan den Rijn: Meander, 2004. - 39 p. €
URL: <http://stmeander.kpnis.nl/web/show/id=59387/contentid=994> €
Vindplaats: ge 14 hand €

Deze beknopte handleiding interculturalisatie is ontstaan uit de ervaringen van vijf zorginstellingen in de Nederlandse Rijnstreek in de periode 2001-2004. De nadruk ligt op de interculturalisering van het personeelsbeleid in instellingen, daarnaast is er ook aandacht voor het klantenbeleid. €

Positie en expertise van de allochtone politiemedewerker: Op weg naar een volwaardige plaats binnen de politie / Broekhuizen, J.; Raven, J.; Driessen, F.M.H.M. - Apeldoorn: Politie en Wetenschap, 2007. - 227 p. - (Politiewetenschap;37). - ISBN 978 90 3524 074 2: euro 34,50
Vindplaats: ge 14 posi

In dit rapport worden voor het eerst positie en functioneren van allochtone politiemedewerkers uitgebreid in kaart gebracht. 499 allochtone agenten, 323 autochtone agenten en 220 operationele politiechefs zijn geïnterviewd of geïnterviewd over onder meer hun beleving en opvattingen ten aanzien van werk en werkomstan-

digheden, collegiale omgangsvormen en gelijke kansen. Het rapport laat zien dat de positie van allochtonen 'dienders' gekarakteriseerd kan worden als een mix van waardering en achterstelling.

Valstrikken en hinderpalen bij de tewerkstelling van vrouwelijke nieuwkomers: Onderzoek bij een groep vrouwen afkomstig van verschillende landen. Een praktijkevaluatie / Krzeslo, Estelle; Hamzaoui, Mejed. - Brussel: ULB-TEF, 2006. - 89 p.
URL: <http://www.diversiteit.be/>
Vindplaats: ge 14 vals

Het project 'Socio-professionele integratie van nieuwkomers', sinds september 2001 door het Centrum voor gelijkheid van kansen gecoördineerd en door het Europees Sociaal Fonds ondersteund, beoogt de socio-professionele integratie van nieuwkomers. In dit rapport wordt het project geëvalueerd voor wat betreft de doelgroep vrouwelijke nieuwkomers in Brussel en Wallonië. Zowel geïsoleerde vrouwen als vrouwen aangekomen door gezinshereniging vormen een groot aandeel van de nieuwkomers. Ook betreft het meer en meer hoog opgeleide vrouwen. Deze studie onderzoekt de specifieke hinderpalen waarmee deze vrouwen geconfronteerd worden op de arbeidsmarkt. Hieruit blijkt dat vrouwelijke nieuwkomers te maken krijgen met meerdere discriminerende factoren die een invloed hebben op hun arbeidstraject.

3.12. Vluchtelingen

Als glas in lood: Integratieve behandeling van vluchtelingenkinderen en -gezinnen / van Essen, Jelly; Bala, Julia. - Utrecht: Stichting Pharos - Kenniscentrum vluchtelingen en gezondheid, 2007. - 186 p. - ISBN 90-75955-54-5: euro 28,45
Vindplaats: ge 15 alg

'Als glas in lood' handelt over kinderen die al dan niet in gezinsverband oorlog en geweld zijn ontvlucht en de draad van het leven in een nieuw land weer proberen op te pakken. Ze zijn kwetsbaar en hebben ondersteuning nodig. Het boek bevat de neerslag van vele jaren behandeling, ontwikkeling en onderzoek in de geestelijke gezondheidszorg voor vluchtelingenkinderen en -gezinnen. Het behandelt de problematiek, de behandelingsmogelijkheden en de rol van hulpverleners in het contact met deze kinderen en gezinnen. De auteurs zijn twee pioniers die samen met enkele anderen dit complexe gebied gedurende vele jaren gestaag en volhardend hebben ontgonnen. Zij geven aan de lezer de schat aan achtergronden, ervaringen, opvattingen en inzichten door, die zij in de loop der jaren hebben verworven en beproefd.

Basisinformatie voor (ex-)asielzoekers / Kerremans, Sarah. - Antwerpen: Vluchtelingenteam, De8 vzw, 2007. - 11 p.
Vindplaats: ge 15 basi

Vanaf 1 juni 2007 zijn een aantal veranderingen in de asielprocedure van kracht. Deze nota wil in eenvoudige taal aan (ex-)asielzoekers uitleggen wat asiel betekent, hoe de nieuwe asielprocedure verloopt, wat regularisatie betekent en welke mogelijkheden eventueel (nog) bestaan.

Gezond blijven door onderlinge steun: Methodiek voor het opzetten van steungroepen van asielzoekers en vluchtelingen / Schell, Patricia; Hendriks, Marina; van Tienhoven, Harry. - Utrecht: Stichting Pharos, 2005. - 57 p. - ISBN 90 75955 40 0: euro 13,99
Vindplaats: ge 15 gezo

In deze publicatie onderzoeken de auteurs de functie van steungroepen voor asielzoekers. Ze beschrijven de ervaringen met een aantal pilot-groepen en geven handvatten om steungroepen op te zetten en te begeleiden.

Vrouwen en migratie / Mariën, Greet, red. - Antwerpen: VAKA-Hand in Hand, 2004. - 84 p.: euro 3,00
Vindplaats: ge 15 vrou

Bij elke civiele exodus die volgt op een gewapend conflict of een natuurramp zijn vrouwen en kinderen in de meerderheid. Zowat 80% van de totale vluchtelingenpopulatie is van het vrouwelijk geslacht. Toch worden zij door het internationale vluchtelingenrecht stiefmoederlijk behandeld. Dat komt o.m. omdat in de Conventie van Genève de mannelijke vluchteling als norm werd genomen: de kritische, intellectuele, politieke activist met een hoog profiel in het verzet. In dit dossier gaan wij op zoek naar een verklaring voor de toename van het aantal vrouwelijke vluchtelingen. Aansluitend stellen wij de vraag naar het waarom van hun 'onzichtbaarheid'. Voor een goed begrip beginnen wij met een artikel over het gender concept. In deze gegenderde wereld is ook het vluchtverhaal immers een kwestie van mannen én van vrouwen. In het eerste deel schetsen wij de invloed van de grote wereldconferenties, het feminisme en de globalisering op de positie van vrouwen in het zuiden. Het tweede deel focust op specifieke vrouwenrechten en de vluchtmotieven van vrouwen. In het derde luik leggen wij het internationale, Europese en Belgische vluchtelingenrecht onder de genderlens. Wij eindigen met een artikel over vrouwelijke arbeidsmigratie. Vrouwen gaan niet alleen op de vlucht voor geweld, maar ook voor de armoede. Al komen ze dan vaak van de regen in de drop terecht.

3.13. Statistieken

Internationale migratiebewegingen en allochtone bevolkingsgroepen: Statistische en demografische gegevens / Eggerickx, T.; Bahri, A.; Perrin, N. - Brussel: Initiatief Charles Ullens - Belgisch Interuniversitair Consortium over Immigratie en Integratie, 2006. - [20] p.
URL: <http://www.kbs-frb.be/>
Vindplaats: ge 16 inte

Het doel van deze studie is enerzijds de demografische aspecten - op het gebied van leeftijd, sekse en nationaliteit - van de recente internationale migratiestromen in België gedetailleerd te analyseren, en anderzijds de demografische kenmerken en de ruimtelijke verspreiding van de allochtone bevolkingsgroepen in kaart te brengen. Dit onderzoek stelt in het bijzonder scherp op de evolutie van tendensen en kenmerken die tussen 1991 en 2005 zijn vastgesteld. Het betreft hier dus uitsluitend de migratiebewegingen en de bevolkingsgroepen die naar de wet in orde genoemd kunnen worden, te weten die welke het recht hebben gekregen zich in België te vestigen.

Jaarrapport Integratie 2005 / Sociaal en Cultureel Planbureau; Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum; Centraal Bureau voor de Statistiek. - Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2005. - 229 p. - ISBN 90 377 0237 6: euro 19,90
URL: <http://www.scp.nl/publicaties/boeken/9037702376.shtml>
Vindplaats: ge 16 jaar

Het Jaarrapport Integratie 2005 beschrijft de positie van etnische minderheden in Nederland en de ontwikkelingen die de afgelopen jaren in de integratie hebben plaatsgevonden. Aan de orde komen thema's als: demografie, inburgering, onder-

wijs, arbeid en inkomen. Het rapport gaat tevens in op sociaal-culturele aspecten van integratie en geeft de laatste stand van zaken van concentratiewijken, beeldvorming, criminaliteit onder jongeren en de positie van allochtone vrouwen. De aandacht richt zich op de allochtone groepen die al langer in Nederland verblijven (Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen) en op de grote vluchtelingengroepen.

Ouderen van vreemde herkomst in het Vlaamse gewest: Origine, sociaal-demografische kenmerken en samenstelling van hun huishouden / Lodewijckx, Edith. - Brussel: Studiedienst van de Vlaamse regering, 2007. - 71 p. - (SVR-Rapport;2007/2).: euro 0,00
URL: <http://aps.vlaanderen.be/statistiek/publicaties/svr-studies/svr-rapport-2007-2.pdf>
Vindplaats: ge 16 oude

De eerste doelstelling van dit onderzoek is het kwantitatief beschrijven van enkele sociaal-demografische kenmerken van de ouderen van vreemde herkomst in Vlaanderen. Uit welke landen zijn de ouderen afkomstig en wanneer migreerden ze naar België? Hoe is hun leeftijdsstructuur? Wat is de verhouding mannen t.o.v. vrouwen? Wat is hun burgerlijke staat, hun opleidingsniveau? Hoe gezond voelen zij zich? Waar in Vlaanderen wonen zij? Als tweede doelstelling wil men nagaan in hoeverre het verwachtingspatroon van deze ouderen met betrekking tot mantelzorg en formele hulp weerspiegeld wordt in de samenstelling van hun huishouden. Het rapport sluit af met enkele aandachtspunten voor het beleid zoals de uitbouw van de professionele thuiszorg, de welzijns- en de zorgvoorzieningen en het verhogen van de draagkracht van de mantelzorgers. Dit onderzoek van de studiedienst van de Vlaamse regering is hoofdzakelijk gebaseerd op gegevens uit het rijksregister.

3.14. Jaarverslagen

Activiteitenverslag 2006 / Antwerpen: Provinciaal Documentatiecentrum Atlas, 2007. - 24 p.
Vindplaats: ge 17 acti Ê

Dit jaarverslag geeft, naast cijfergegevens over de collectie en de werking, een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen en processen in de ontwikkeling van het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas in 2006. Ê

3.15. Catalogi

Nieuwkomers en inboorlingen samen op weg: Vormings- en integratiemethodieken / Mariën, Greet, red. - Antwerpen: Vaka-Hand in Hand, 2005. - 52 p. - (Campagnebrief;4).: euro 3,00
Vindplaats: ge 18 nieu

Hoe kan je als vereniging het draagvlak voor nieuwkomers in de maatschappij vergroten en het samenleven tussen nieuwkomers en autochtonen bevorderen? Met deze bundel wil Hand in Hand een aantal integratiepraktijken en -methodieken in kaart brengen. Zij kunnen een inspiratiebron zijn voor vluchtelingenorganisaties, militanten uit de vredes-, Noord-Zuid- of andere bewegingen om zelf initiatieven op het getouw te zetten in hun gemeente of vereniging. De brochure geeft een aantal praktijkvoorbeelden voor het werken met verschillende doelgroepen: volwassenen, kinderen en jongeren. Er is ook een lijst van documentatiecentra, films en documentaires, theater, tentoonstellingen, workshops, websites en subsidiemogelijkheden.

Colofon

Nieuwkomers is de aanwinstenlijst van het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas. Hij bevat een overzicht van de nieuw aangekochte publicaties die in het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas geraadpleegd of ontleend kunnen worden.

Nieuwkomers verschijnt tweemaandelijks, behalve in juli en augustus.

U kan zich gratis schriftelijk of via e-mail abonneren op volgend adres:

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas

Carnotstraat 110

2060 Antwerpen

info@docatlas.be

Departement Welzijn, Economie en Plattelandsbeleid
Provinciaal Documentatiecentrum Atlas
Carnotstraat 110 | 2060 Antwerpen
T 03 227 71 60 | F 03 227 71 68